

İAÜ HUKUK
FAKÜLTESİ
ÖĞRENCİLERİ
HUKUKUN
KALBİNDE

02

KOMPLOLAR NASIL
HAYATA GEÇİYOR:
KOMPL O TEORİSİCelal Tahir -
Araştırmacı

05

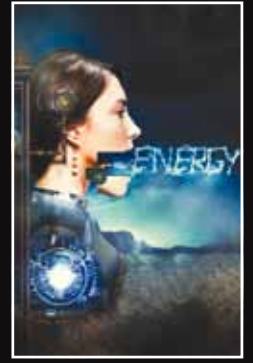
İNSANOĞLUNUN
KADERİ
SORUMSUZLARIN
ELİNDE!Küba Devlet Başkanı
Fidel Castro

06

HAZAR VE
AVRASYADAKİ ENERJİ
JEOPOLİTİĞİ
RUSYA'NIN ENERJİ
JEOPOLİTİĞİNE DAİR
HEDEFLERİ

F. William Engdahl

10

GIDADAKİ ENERJİ:
GIDANIN İÇİNE
TİCARİ OLARAK
KONAN ENERJİBoyko Nitzov -
Atlantik Konseyi

12

AYDIN

TOROS'A VEDA

Yrd. Doç. Dr. Filiz Katman*

“Kıbrıs Türkü’nün yaşayış ve hürriyetine, canına, malına ve her türlü anane ve mukaddesatına, her nereden ve kimden olursa olsun vaki olacak tecavüzlere karşı koymak için kendimi Türk Milleti’ne adadım. Ölüm dahi olsa verilen her vazifeyi yapacağım. Bildiğim, gördüğüm, işittiğim ve bana emanet edilen her şeyi, canımdan aziz bilip, sonuna kadar muhafaza edeceğim.

Gördüklerimi, işittiklerimi, hissettiklerimi ve bana emanet edilenleri, hiç kimseye ifşa etmeyeceğim. İfşaatın bir ihanet sayılacağını ve cezasının ölüm olacağını biliyorum. Yukarıda sıralanan hususları harfiyen tatbik edeceğime, şerefim, namusum ve bütün mukaddesatım üzerine söz verir, ant içerim.”

Bu yeminle kurulan Türk Mukavemet Teşkilatı (TMT)’nin simge ismi, mücadele insanı, Kıbrıs Türklerinin yaşadığı zulümden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)’nin kuruluşuna giden sürecin önderi, Toros adıyla anılan KKTC Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, 2012 yılının başında tarih sahnesinden çekildi. Baba mesleği olan hukuku seçerek savcılığa yönelmesi, adeta kaderi olan Kıbrıs davasının savunuculuğuna hazırlıyordu. Bir dönem savcılık görevinden İngiliz yönetimini zorla ikna ederek istifa ederek Kıbrıs Türklerinin sorunlarıyla uğraşmaya başlaması, davaya adanmışlığının ilk işareti olarak da görülebilir.

Kıbrıs tarihinin kanlı günleri olan 1950’lerin ikinci yarısında İngiliz yönetimindeki Kıbrıs adasının Yunanistan’a bağlanması anlamına gelen Enosis amacını gerçekleştirmek amacıyla İngiliz yönetimine karşı kurulan EOKA ile Rum tehditçilerin Türk köylerine saldırması, bıçağın kemige dayandığını gösterirken Rauf Denktaş’ın mücadelesinin kurumsal ve organize bir hüviyete bürünmesindeki mihenk taşıdır. Kıbrıs tarihinin dönüm noktası olan Zürih ve Londra anlaşmalarından önce Türk Dışişleri Bakanlığı ile görüşmesinde Adaya Türk askerinin gönderilmesini teklif eden Denktaş, mücadelenin gelip dayandığı noktada olan Türk Mukavemet Teşkilatı’nın kuruluşunu şöyle anlatır:

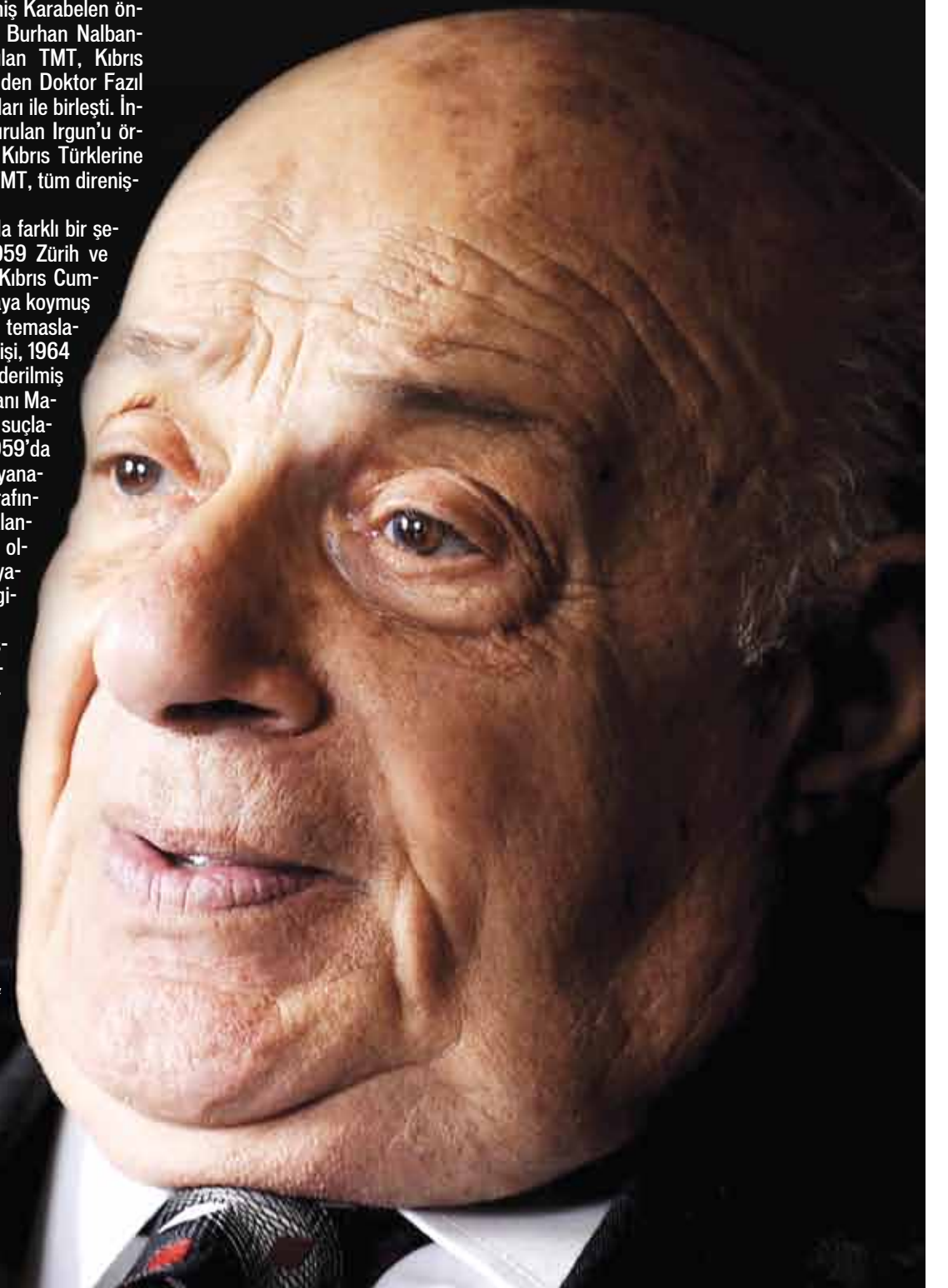
“EOKA saldırılara başlamıştı. Adayı Yunanistan’a bağlamak istiyorlardı. EOKA, Yunanistan Genelkurmayı’na bağlı, müşterek siyasi bir atılımın kanadıydı. Bizim de böyle yapmamız lazım diye düşünüyorduk. 1958’de, Dr. Fazıl Küçük ve ben Türkiye’ye geldik. Fatin Rüştü Zorlu (Dışişleri Bakanı) ile görüştük. Fatin Bey fikirlerimizi rahmetli Menderes’e anlattı. Merhum Başbakan’ın talimatı ile TMT kuruldu.”

Dışişleri Bakanı Zorlu ve Korgeneral Daniş Karabelen önderliğinde, Rauf Denktaş, Rıza Vuruşkan, Burhan Nalbantoğlu, Kemal Tanrısevdi tarafından kurulan TMT, Kıbrıs Türklerinin mücadelesinin diğer önderlerinden Doktor Fazıl Küçük’ün, ‘Volkan’ ve ‘Ağrı’ direniş teşkilatları ile birleşti. İngilizlerin Filistin’den çıkarmak amacıyla kurulan İrgun’u örnek alarak kurulduğu söylenen EOKA’nın Kıbrıs Türklerine yönelik saldırılarıyla mücadele etmek için TMT, tüm direnişçileri çatısı altında topluyordu.

Mücadeleci kimliğini TMT’nin kuruluşunda farklı bir şekilde gösterirken, hukukçu kimliğiniyse 1959 Zürih ve Londra Anlaşmaları, 1960 Anlaşmaları ve Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası’nın hazırlanmasında ortaya koymuş oluyordu. 1960-64 döneminde Ankara’ya temasları sonrasında sandalla döndüğü ülkesine girişi, 1964 yılında daha önce kendisi de sürgüne gönderilmiş olan Kıbrıs Cumhuriyeti’nin ilk cumhurbaşkanı Makarios (1956’da ayaklanma kışkırtıcılığıyla suçlanarak sürgüne gönderilmesi sonrasında 1959’da Enosis isteğinden vazgeçerek uzlaşmaya yanaşınca Adaya dönmesine izin verilmişti) tarafından “istenmeyen adam” ilan edilerek yasaklanması da mücadeleden vazgeçmesine engel olmayacak, 1967’de Adaya gizlice girerken yakalanarak tutuklanacak, Türkiye’nin yoğun girişimleriyle yasak kaldırılacaktı.

Seçimle geldiği Türk Cemaat Meclis Başkanlığı, ilerleyen yıllarda Kıbrıs Türk halkının liderliği konumunu Kıbrıs Cumhurbaşkanı Yardımcılığı, Kıbrıs Türk Yönetim Başkanlığı, Kıbrıs Türk Federe Devlet ve Meclis Başkanlığı ve en nihayetinde de 15 Kasım 1983’te ilan edilen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı ile perçinliyordu. Böylece 28 Şubat 1973’ten 24 Nisan 2005 tarihine kadar 1976, 1981, 1983, 1990, 1995 ve 2000 yıllarındaki seçimlerde Kıbrıs Türklerinin lideri olarak Cumhurbaşkanlığı görevini Kıbrıs Türk halkının elinden almış oluyordu.

Devamı 3. Sayfada

İAÜ HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ HUKUKUN KALBİNDE

İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi bünyesinde faaliyete geçen Hukuk Akademisi Öğrenci Kulübü üyesi olan öğrenciler, 19-20 Ocak 2012 tarihlerinde Ankara'daydı. Organizasyonun temel amacı; öğrencilerin teorik olarak öğrendikleri hukuk sisteminde yer alan yüksek mahkemeler ile hukukla ilgili en üst seviyedeki diğer kurum ve kuruluşları tanımak üzere, yerinde uygulamaya dönük bilgi edinmelerini sağlamak oldu.

19 Ocak 2012 Perşembe günü ilk ziyaret, Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü'nün davetlisi olarak Ankara Hakimevi'ne gerçekleştirildi. Öğrencilerin Ankara Hakimevi'ni ziyareti, 15 yıldır ilk defa bir hukuk fakültesinin öğrencileri tarafından yapılması nedeniyle önem kazandı. Kanunlar Genel Müdür Yardımcısı Zeki Yıldırım tarafından kanunların hazırlanması süreci hakkında detaylı bir sunum gerçekleştirildi. Öğrenciler, böylece TBMM tarafından gerçekleştirilen yasama faaliyetinin merkezi durumunda olan Kanunlar Genel Müdürlüğü ve kanun yapım aşamasına olan katkıları hakkında bilgi sahibi oldular.

TBMM'ne yapılan ziyarette, TBMM'nin

Hukukun Kalbindeyiz...

Heyetimizi kabul eden Anayasa Mahkemesi Başkanı sayın Haşim Kılıç beyefendiye verdikleri mini resepsiyon dolayısıyla çok teşekkür ediyoruz.

en genç milletvekili unvanına sahip İstanbul Milletvekili Bilal Macit ile Avrupa Birliği Bakanı Egemen Bağış ile görüşülerek, TBMM localarından Cumhurbaşkanının görev süresi konusundaki konuşma ve tartışmalara canlı olarak tanık olabilmek fırsatı yakalandı.

20 Ocak 2012 Cuma günü ise, Yargıtay ziyaretinde, 3. Ceza Dairesi Üyesi Muharrem Karayol ve Yargıtay Genel Sekreteri Aydın Boşgelmez tarafından Ceza Genel Kurulu Salonunda yapılan tanıtıma ve faaliyetlere dönük sunumun ardından sırasıyla Yargıtay Başkanı Nazım Kaynak ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Hasan Erbil öğrencilerle Daire Başkanlarının toplandığı salonda bir araya geldiler. Öğrenciler, hâkim ve savcı adaylarının staj eğitimlerinin bir bölümünü geçirdikleri Adalet Akademisi Hâkim ve Savcı Eğitim Merkezi'ni ziyaret ederek, Akademi Başkanı Hüseyin Yıldırım ve Başkan Yardımcısı Murat Yardımcı'dan staj eğitimlerinin detayları hakkında bilgi aldılar. Daha sonra günün en önemli görüşmesini Anayasa Mahkemesi'nde, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'la bir araya gelerek, hukukun en temel mahkemesinin görev ve yetkileri hakkında bilgi sahibi olarak gerçekleştirdiler.

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ UYGULAMA GAZETESİ

AYDIN

1 Ocak - 1 Şubat 2012, Sayı 09

İmtiyaz Sahibi : İAÜ Müttevelli Heyet Bşk. Dr. Mustafa AYDIN

Genel Yayın Yönetmeni : Özgül YAMAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Av. Nigar ÇELİK

Yazı İşleri Müdürü : Nabi SARIBAŞ

Haber Merkezi : Erhan YÜKSEL

Dünya Haberleri : Turquie Diplomatique

Tasarım ve Uygulama : İstanbul Aydın Üniversitesi Görsel Tasarım Birimi Arif İbiş

Basım Yeri : Ceren Matbaa Namık Kemal Mah. 122. Sok. No:8 Esenyurt/İSTANBUL

İletişim : İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Yerleşkesi Besyol Mah. İnönü Cad. No:38 Küçükçekmece/ İSTANBUL 0212 444 1 428 - 1224

Gazetede yayımlanan yazılar kurumun değil, yazarların görüşleridir

Başarılı 1. Sayfada

2004 yılında hazırlanan Annan Planı'na karşı çıkması ile son dönemde adının anılması, Kıbrıs Türklerinin yaşam hakkı için verdiği mücadelenin bir kenara koyulması, tarih bilincinin hafızalardaki yerini de gösteriyor. Müzakere safhasına gelinceye kadar verilen hukuki, diplomatik ve askeri mücadelelerin geriye dönüp tekrar hatırlanması, emek harcanmadan zafer kazanılmayacağına bir kez daha ortaya koyulması açısından önem taşıyor. Bu mücadeleye sahne olan Ada, neden bu kadar önemli sorusuna tarihsel bir bakışla cevap aramak gerekiyor.

Akdeniz'in Uçak Gemisi: Kıbrıs

“Yenidünyada bugüne kadar Avrupa, Asya ve Afrika kıtaları açısından Akdeniz havzası ve bu havza içinde yer alan Kıbrıs adasının taşıdığı önemde stratejik önemi haiz bir coğrafya keşfedilmemiştir.”

Dünyaca ünlü İngiliz şair ve oyun yazarı William Shakespeare, ünlü eserlerinden Othello'da Kıbrıs'ı bu şekilde tarif ediyordu. Devletlerin coğrafi özellikleriyle siyasetleri arasındaki ilişkileri inceleyen bilim dalı olarak tarih edilebilecek olan jeopolitik açıdan Kıbrıs, Akdeniz'deki uçak gemisi olarak tanımlanmaktadır. Tarih boyunca dönemlerinin güçlü imparatorluklarının idaresi altına almak için uğraştıkları Ada, 1960'taki bağımsızlığına ve ardından yaşanan olaylar sonucu tarihte “Kıbrıs sorunu” olarak anıluncaya kadar Mısır İmparatorluğu, Büyük İskender, Bizans İmparatorluğu, İngiliz Krallığı, Osmanlı İmparatorluğu ve son olarak Birleşik Krallık hakimiyeti altında kalmıştır. Büyük güçlerin hakimiyet mücadelesine sahne olmasının nedenini Denktaş şöyle açıklıyordu:

“Kıbrıs Adası tarih boyunca hep stratejik bir öneme sahiptir. Kimin elinde olursa Akdeniz'i, Ortadoğu'yu ve Kuzey Afrika'yı kontrol eder. Roma İmparatorluğu'ndan Osmanlı'ya kadar. Osmanlılar 307 yıl Kıbrıs Adası'ndan Akdeniz'e hakim oldular. İngilizler tüm Ortadoğu'yu Kıbrıs'tan yönettiler. İngilizler neden, iki askeri üssü hep korumuştur?”

İngiliz toprağı sayılan Rum kesimindeki İngiliz askeri üsleri İngiltere ve ABD için Akdeniz'de doğal uçak gemisi olarak kaldı. Bu askeri üsleri Ortadoğu'ya askeri müdahale için sıçrama tahtası olarak kullandılar. Yıllardır müzakereler sürüyor, İngiltere hiçbir zaman İngiliz üslerini pazarlık konusu yapmadı. Üslerden vazgeçmedi. Bunun derin bir anlamı var.”

Müzakerelerin kilitlenmesinde tam da Ada'nın bu konumu nedeniyle Ada'daki hakimiyetin kimde olacağı önemli rol oynamaktadır. Başbakan Erdoğan, “Kıbrıs” gerçeğini “Türkiye burada olacaktır. Şehidim var, gazim var. Kıbrıs'ta Yunanistan'ın ne işi varsa, Türkiye'nin Kıbrıs'ta stratejik olarak o işi var” sözleriyle ifade ederken tartışmalara bakış açısını yansıtıyordu. Annan Planı'nın Türk tarafınca kabul edilmesine rağmen, Rum tarafından kabul edilmemesi sonrasında Avrupa Birliği'nin sorunu daha da çıkmaza sürükleyen Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Avrupa Birliği üyeliği kararıysa bugün gelinen noktada hala tartışılmaktadır. Bu karar, Annan Planı öncesinde sorunun çözümünün sağlanmasına yönelik çabalara ivme kazandırma niteliğindeki Avrupa Bir-

liği üyeliğinin de söylenenlerin aksine planların olduğu şüphesini akla getirirken Adadaki çözümsüzlüğü körükleyici olmuştur.

Bu gelişmelerin değerlendirilmesi sonucu yeni parametrelere oturtulan Türk Dış Politikası'nın Kıbrıs ayağında, politikanın bir boyutu “müzakerelerin devamı için KKTC'nin egemen bir devlet olarak varlığının teslim edilmesini temel alırken” diğer boyutu da “KKTC'nin bağımsız ve egemen bir devlet olarak güçlendirilmesi, Türkiye ile KKTC arasındaki işbirliğinin her alanda çeşitlendirilmesi ve derinleştirilmesi” olarak tanımlanıyordu. KKTC-Türkiye arasındaki ilişkinin son dönemde yaşanan gelişmelerde bazı kesimlerce Türkiye'nin KKTC'nin önünde engel teşkil ettiğine, bazı kesimlerceyse KKTC'nin Türkiye'nin önünde engel teşkil ettiğine yönelik yorumlar, yukarıdaki ifadelerde zemin kaybetmektedir. Türkiye'nin Garantiör Devlet statüsü, hukuki olarak taraflarca kabul edilip onaylanmış anlaşmalarla tescil edilmektedir.

Kıbrıs, jeopolitik olarak deniz ticaret yolları üzerinde bulunan, Süveyş Kanalı'nın açılmasından sonra önemi artan, askeri açıdansa “yoğınak bölgesi, hava kuvvetleri için bir üs, istihbarat ve karşı istihbarat faaliyetleri için çok değerli imkânlar sahip” bir Ada olarak nitelenmektedir. Tarih boyunca enerji ve su kaynaklarına erişim ve hakimiyet, savaşların ve çatışmaların önde gelen nedenlerinden biri olmuştur. Kıbrıs, bu açıdan da kendisini çevreleyen coğrafyadaki enerji talebiyle enerji arzının tam kalbinde yer alması nedeniyle mücadele sahası olmaya devam edeceği görülmektedir.

KKTC Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, İAÜ Mütevelli Heyet Başkanı Dr. Mustafa Aydın.

Kıbrıs'ın konumuna Atatürk tarafından şu şekilde dikkat çekilmiştir: Güney sahillerinde bir tatbikatı izlemekte olan Atatürk çevresinde topladığı kurmaylarına “Türkiye'nin yeniden işgal edildiğini ve Türk Kuvvetlerinin sadece bu bölgede mukavemet ettiğini farz edelim. İkmal yollarımız ve imkânlarımız nelerdir?” sorusunu sorar. Subaylar birçok görüş ve düşünceler ileri sürerler. Atatürk hepsini sabırla dinler sonra elini haritaya uzatır ve Kıbrıs'ı işaret ederek “Efendiler Kıbrıs düşman elinde bulunduğu sürece bu bölgenin ikmal yolları tıkanmıştır. Kıbrıs'a dikkat ediniz. Bu ada bizim için çok önemlidir” der. İngiliz Amirali Lord John Hay Kıbrıs'ı “bir deniz üssü olarak elde edilebilecek en iyi yer” olarak niteleyen İngiliz Devlet Adamı Beaconsfield de Kraliçe Victoria'ya Kıbrıs'ın “Ön Asya'nın Anaharı” olduğunu söylüyordu.

Kerkük-Yumurtalık Petrol Boru Hattı, Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattıyla beraber diğer doğalgaz ve petrol boru hatları ile su kaynakları, dünyanın içinde bulunduğu enerji ve doğal kaynakların paylaşımı sorunu açısından bakıldığında, Adaya atfedilen “stratejik” ifadesi bir kez daha mana bulmaktadır. 2011 yılında Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile İsrail arasında Doğu Akdeniz'de doğal gaz arama çalışmalarına yönelik imzalandıkları anlaşma, Adanın önemine binaen yazılan ve söylenenleri doğrular nitelikte. Türk Dışişleri Bakanlığı tarafından konuyla ilgili yapılan değerlendirmede “Kıbrıs Rum tarafının 2011 Eylül ayında Doğu Akdeniz'de başlattığı sondaj faaliyetleri çözüm süreci açısından en önemli risk” olarak değerlendiril-

mekteydi. Bakanlık, “KKTC Cumhurbaşkanı Eroğlu tarafından yaşanan bu krizin aşılabilmesi için doğal kaynakların hakça paylaşımına yönelik yapıcı önerisinin Rum tarafınca yanıtlanmadan iade edilmesi ise bir yandan Kıbrıs Türklerine de pay vermekten söz eden Rumların, doğal kaynakların nasıl paylaşılacağı konusunda takdir yetkisini tamamiyle kendilerinde gördüklerini ve halihazırda Birleşmiş Milletler himayesinde kapsamlı çözüm müzakereleri yürüttükleri Kıbrıs'lı Türkleri esasen müstakbel ortak olarak görmediklerini bir kez daha gözler önüne sermişlerdir” ifadesiyle krize yönelik bakış açısının müzakere sürecine verdiği zarara işaret etmektedir.

Amerikan Noble Energy şirketinin, Güney Kıbrıs açıklarında yürüttüğü sondaj çalışmalarına başlaması, bölgede Türkiye-İsrail-Güney Kıbrıs Rum Yönetimi üçgeninde krize neden olurken Türkiye de hamlesini milli petrol şirketi Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ile dünyanın önde gelen petrol şirketlerinden Shell ile Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde petrol arama, üretim ve paylaşım anlaşması imzalamak yönünde yaptı. Çalışmaların 2012 sonuna kadar süreceği, işlenmesininse 2014'ü bulacağı dikkate alındığında önümüzdeki sürecin gündeminde Adanın yer bulacağı söylenebilir.

Kıbrıs'ın etrafını saran bölgelere “bölgesel ve stratejik güç” olma yolunda bir açılım sağladığı dikkate alındığında asırlar boyu süren mücadelenin anlamı daha iyi ortaya koyulabilmektedir. Rauf Denktaş'ın verdiği mücadele ise bu konuma sahip bir coğrafyada yaşaya gelmiş halkların varoluş mücadelesidir. Zamanın akışı, Adanın önemi azaltmıca bir yana çeşitlendirerek zenginleştirmekte; verilen mücadelelerin anlamını güçlendirmektedir.

Hukukçu kimliği, devlet adamı kimliği ve diğer kimlikleri bir yana, “tarih yazarı” kimliği akıllarda kalmaya devam edecektir. Tarihi meydana geldiği dönemin gerçekleriyle, o dönem içerisinde değerlendirilerek; günümüzde giderek altı daha fazla çizilen bir ilke olmaktadır. “Azınlıktan siyasi eşitliğe” tanımlaması, Kıbrıs Türk halkının mücadelesini tanımlamada yerinde bir ifade olurken bu sürecin kilit isimlerinin arasında temel isim Toroştur. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Temmuz ayındaki Kıbrıs ziyaretinde “Biz KKTC ile et ve tırnak gibiyiz. Önceliğimiz KKTC'nin kendi ayakları üzerinde güvenle durabilmesi, kalkınması ve gelişmesidir” cümleleriyle ifade ettiği desteğin Denktaş'ı sevindirirken bundan sonraki sürecin de işaretlerini taşımaktadır.

KKTC'nin ilelebet yaşaması, acı ve mücadelelerle dolu 88 yıllık hayatı sonrasında Denktaş'ın yattığı yerde huzurla uyumasını sağlayacak yegane unsurdur.

* Enerji Politikaları ve Piyasaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (EPPAM) Direktörü
Erandaş, Bülent, “Fazıl Küçük-Rauf Denktaş ve Kıbrıs Gerçeği”, Takvim, 16 Ocak 2012, <http://www.takvim.com.tr/Yazarlar/enandac/2012/01/16/fazil-kucuk-rauf-denktas-ve-kibris-gercegi>
Ergin, Sedat, “Rauf Denktaş'a Veda Ederken”, Milliyet, 17 Ocak 2012, <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/19702020.asp>
Kuloğlu, Armağan, “KKTC'nin Stratejik Önemi ve Türk Cumhuriyetleri ile Dayanışma”, 20 Ocak 2012, <http://www.beykent.edu.tr/WebProjects/Uploads/kuloglu-ekim1.pdf> Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, “Kıbrıs Tarihçe”, 20 Ocak 2012, <http://www.mfa.gov.tr/kibris-tarihce.tr.mfa>
Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, “Kıbrıs'ta 5 Eylül 2008 Tarihinde Başlayan BM Kapsamlı Müzakere Süreci Bağlamındaki Son Gelişmeler”, 20 Ocak 2012, <http://www.mfa.gov.tr/kibrista-3-eyul-2008-tarihinde-baslayan-bm-kapsamli-muzakere-sureci-baglamindaki-son-gelistmeler.tr.mfa>

FİNANSAL, ENERJİ, SİYASİ, AHLAKİ VE DEMOGRAFİK KRİZLER: ÇAĞIMIZIN BEŞ BÜYÜK KRİZİ

Krizlerin temel nedeni, kamusal ve özel kesimlerdeki temel ahlaki değerlerin genel bir çöküş yaşamasıydı ve bu ortamda bir avuç elit kesim, kamu kurumlarını kendi isteklerine göre idare ediyorlardı. Bu elit açısından öyle bir zaman gelir ki, tüm araçlar, toplumun geri kalanı aleyhine kendilerini zenginleştirmek gibi bir hedefi gerçekleştirmeye başlar.

Dr. Rodrigue Tremplay

Dünyamız oldukça karmaşık bir hal aldı; bunun sonucunda da büyük çaplı makro krizlere giderek daha açık oluyor. Çağımızı bu denli tehlikeli kılan şey ise, bence, eş zamanlı olarak dünya çapında en az beş adet krizle karşılaşmamız ve bu krizlerin çözülmesi için yıllar boyu beklemek zorunda oluşumuz. Sonlan-ması en az yirmi sene alacak olan finansal kriz, yakın gelecekte ufukta ciddi bir risk olarak duran ve son elli yılın ekonomik refah temellerini tehdit eden enerji krizi, insanlığın geçmişte hiç rastlamadığı boyutlarda ve çift-yönlü bir demografik kriz, toplumların sorunlarını çözmede hükümetlerin acizliğinden kaynaklanan bir siyasi kriz, ve kurumları yolsuzluğa sürükleyen ve ortak iyiliği geliştirmede etkisiz kalmalarına neden olan bir ahlaki kriz.

I- Finansal Kriz

Herhangi bir hükümet düzenlemesi altına girmeyen, yeni ve yapay mali enstrümanlarla yaşanan ve yanlış yola saptırılmış deneyim, dünya ekonomisi açısından oldukça felaket sonuçlar doğurmaya aday görünüyor. Söz konsuu araçlar, 2008 sonbaharında bankacılık ve kredi sisteminin neredeyse tamamen çökmesine yol açtı ve bugün de Euro bölgesinin ve dünyanın en büyük ekonomisi olan Avrupa ekonomisinin istikrarının bozulmasında katkıları var. Aslında, bu yeni mali araçlar, Avrupa ve Amerikan ekonomilerini geriletmede merkezi bir rol üstleniyor. Gerçekten de mali “yenilik” olarak adlandırılan bu araçlar, dünya çapındaki mali sektörü devasa bir gazinoya çevirdi ve burada uluslararası bankerlerin ve spekülâtörlerin dediği oluyor. Gazinoya benzer bir mali kapitalizmin gelişmesinin nasıl mümkün olduğu sorulabilir. Özellikle de 1930’lardaki Büyük Buhan’da öğrenilen derslerin ardından...

ABD Başkanı Bill Clinton, 1933 Glass-Steagall Yasası’nın içeriğini değiştiren ve yatırım ve ticari bankacılığın düzenlenmesine yönelik Cumhuriyetçilerin yasa teklifini (GLBA) kabul ettiğinde, bu yasanın altına attığı tek bir imzanın nelere gebe olabileceği hakkında hiçbir fikri yoktu. Hele ki on yıldan kısa süre sonra tarihi boyutlarda bir mali krizin patlak vereceğini bilemezdi. Bu dereğülasyon hamlesiyle ve uzun zamandır uygulanan diğer mali kurumaların kaldırılmasıyla birlikte, uluslararası bankerlerin yatırım bankacılığı ve ticari bankacılık faaliyetlerini ortaklaştırması ve birçok geleneksel bankacılık kuralını hiçe sayması mümkün hale geldi. Yeni bir varlık sekürütizasyonu modeli benimsediler ve bu model aracılığıyla büyük bankalar fiili olarak aracılık yapmaya son verdiler. İsimleri hayli tanındık: Varlık temelli kıymetler (ABS), teminatlı tahvil aracı (CBO), Teminatlandırılmış borç yükümlülükleri (CDO), kredi riski swapları (CDS). Finans uzmanı Warren Buffet’in ifadeleriyle, gerçek birer mali kitle imha silahına dönüştüler ve politikacıların aşırı mali spekülasyonlara bir son vermeyi reddetmesinden dolayı da etrafı kasıp kavurmaya devam ediyorlar.

II- Enerji Krizi

Son yarım yüzyıldır yaşanan ekonomik refah ve nüfus artışının sürdürülebilir kılınmasında önemli bir pay, görece olarak ucuz enerjiye erişim ve gıda üretiminde artan kapasiteye atfediliyor. Ancak, ucuz enerji çağı sona ermek üzere. Eğer şu ana dek keşfedilmemiş ucuz petrol kaynakları yardıma koşmaz ise, ekonomik büyüme için gereken temel kaynak yok olacak. Eğer ucuz enerji çağı sona ererse, dünya ekonomisi bu denli hızlı bir nüfus büyümesini desteklemeyi sürdürebilir mi? Pek mümkün görünmüyor. Daha şimdiden dünyanın bazı bölgelerinde petrol ve kaynakları ele geçirmek üzere hegemon savaşlarının yeniden canlandığını gözle-miyoruz. Bunun kısmen sebebi, ufukta görünen enerji krizi. Dünya nüfusunun %5’inden azına sahip olup, dünyanın günlük petrol üretiminin yaklaşık dörtte birini tüketen ABD’nin bu krizin tam merkezinde yer alması şaşırtıcı olmasa gerek.

Bush-Cheney’nin 2003 baharında Irak’a karşı sebepsiz yere savaş başlatma kararının ardından, Amerika’nın denetimi altında petrole erişimin sağ-

lanması önemli bir rol oynadı. Benzer şekilde, İngiliz ve Fransızların Libya’ya “NATO” paravani ardından müdahil olması da, Libya’daki petrol zenginlikleriyle ilintili. Küreselleşmiş ve daralan bir dünyada, jeopolitik ve yaklaşan enerji krizi giderek iç içe geçiyorlar.

III- Demografik Kriz

Dünya üzerinde beslenmesi ve gündelik yaşamın gereksinimleriyle donatılması gereken yaklaşık 7 milyar kişi var. Ve bu nüfusun önemli bir bölümü, 21. yüzyılda daha da yaşlanacak. Bugünden 2050 yılına dek, 60 yaş ve üstü nüfusun oranının dünyanın neredeyse her ülkesinde artması bekleniyor. Gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülkeler, bu demografik değişimden farklı şekillerle de olsa etkilenecekler. Kalkınmakta olan dünyada doğurganlık oranlarının halen yüksek olduğu düşünüldüğünde, krizin kaynağını, birçok işsiz genç ve sefalet içinde yaşayan birçok yaşlı teşkil edecek. Gelişmiş ekonomilerde, kriz, ekonomik durgunluk ve mali kemer sıkma dönemlerinde daha fazla sağlık harcaması ve sosyal hizmet talep eden yaşlıların “hücum”undan kaynaklanacaktır. Nüfusun yaşlanmasının toplum üzerinde büyük bir etkisi olacak. Kimilerine göre, önümüzdeki yirmi yıl içinde ekonomiyi derinden etkileyecek; keza “baby boomer” döneminde doğanlar (ABD’de 1946-1964 arasında, Kanada’da ise 1946-1966 arasında), artık emeklilik çağına geldiler ve yaşlılar arasındaki ölüm oranı giderek azalıyor. Amerika’da 75 milyon kişi ve nüfusun yaklaşık dörtte biri, doğum oranlarının en yüksek olduğu dönemde doğdular. Bu kişiler arasında her yıl 3 ila 4 milyon kişinin emekliye ayrılması ise, ekonomik yapının temelini yeniden tanımlanmasına neden olurken, yeni ekonomik, sosyal ve mali sorunlar da doğuracak.

Hali hazırda Amerika’da her emekliyi desteklemek üzere 3,3 işçi var. Ancak 2030 yılı itibarıyla, bu sayı sadece “2” olacak. Amerikalıların yüzde yirmisinin 2050 yılı itibarıyla 65 yaş üstü olacağı da düşünülmeli. 2005’te 65 yaş üstü oranı sadece yüzde on ikiye. Bunun sonucunda, vergi oranlarının artırılması gerekecek; bu da ekonomik büyüme üzerinde önemli bir engel teşkil edecek.

cek. Önümüzdeki yıllarda ciddi bir emeklilik ayrılığı krizinin patlak vermesi beni şaşırtmayacaktır. Bu durum, ya kontrolsüz enflasyondan, ya da sermaye üzerinde reel karların azalmasından kaynaklanacak. Her iki durumda da, emeklilik aylıklarının erozyona uğraması söz konusu olacak. İkinci olarak, imalat gibi bazı temel endüstri dalları daralacak; sosyal hizmetler ve sağlık ile ilgili diğer endüstriler ise genişleyecek. Genel tasarruf oranının da azalması bekleniyor; dolayısıyla yeni üretken yatırımları destekleyecek finansman havuzu da daralacak. Bunun sonucunda ekonomi, asli olarak mal üretiminden uzaklaşarak, giderek hizmet ve bilgi-temelli bir ekonomi halini alacak. Bu yapısal değişimle birlikte, eğer işçi başına düşen üretkenlik önemli oranda gelişmez ise, hizmet en-düstrilerindeki üretkenliğin daha düşük olması nedeniyle ekonomik büyümenin gitgide azalması beklenir. Örneğin 1977-2010 yılları arasında yıllık ortalama ekonomik büyüme, %2,8 civarındaydı. Ancak, 2011-2086 arasında, özellikle demografik değişimlerden ötürü, ekonomik büyümenin yıllık ortalama %1,6 düzeyine gerileme

si mümkün görülüyor. Daha yavaş bir ekonomik büyüme, kamu hizmetlerine yönelik talebin artması beklenen bir dönemde daha az hükümet geliri anlamına geliyor. İşte bu yüzden hükümetlerin yaşlı vatandaşlarının daha fazla sağlık hizmeti talep etmesine hazırlıklı olmalı; keza bu talepler pek de uzak bir gelecekte görülüyor.

IV-Siyasi Kriz

Birçok demokratik ülkede, hükümetler, kendi gündemlerini ön plana çıkarmak için onları dilediğince kullanan özel çıkar çevrelerinin münhasır aracına döndü. Amaç belli: medyaya -özellikle de elektronik medyaya- erişmek için çuvarlar dolusu paraya sahip olma gereksinimi. Sonuç ise her yerde aynı: insanlar, son kertede parayla satın alınabilecek iyi politikacılara dönüşüyorlar.

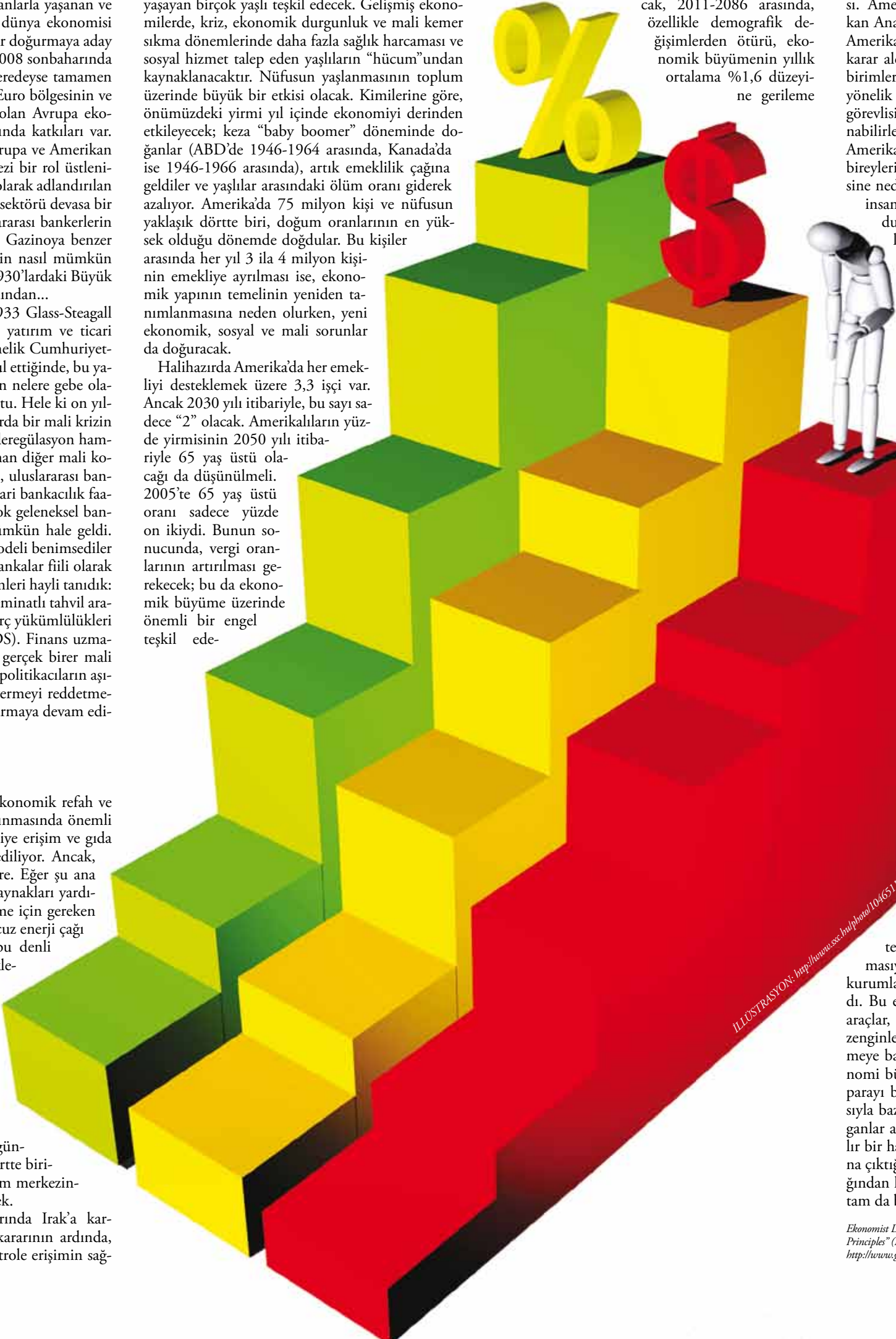
Politikadaki yolsuzluğun kaynağı, politikada paranın giderek daha büyük bir nüfuz sahibi olması. Amerika’da, 21 Ocak 2010 tarihinde Amerikan Anayasa Mahkemesi, Amerikan anayasasını ve Amerikan demokrasisini temelden değiştirecek bir karar aldığında (“Şirketler ve sendikalar gibi yasal birimlerin de, tıpkı bireyler gibi ifade özgürlüğüne yönelik hakları vardır; dolayısıyla istedikleri kamu görevlisini seçmek için istedikleri kadar para kullanabilirler”), işler kötüden daha da kötüye döndü. Amerikan Anayasa Mahkemesi, bu kararı alarak, bireylerin oy kullanma hakkının değerinin düşmesine neden oldu ve gelecekte oy kullanmak isteyen insanların da oranındaki azalışa katkıda bulundu. 2010 Amerikan ara-dönem federal seçimlerinde seçmen katılımının, kayıtlı seçmenlerin sadece %42’si olduğunu hesaba katmak gerekiyor. Çoğunluk oy kullanmaya gerek bile duymazken, demokrasinin hasta olduğu bir ortamdan söz etmiş oluruz. Amerikan başkanlık seçimlerinde seçmen ortanı ara-dönem seçimlerinden yüksek olsa da, 1960 başkanlık seçimlerinde (Nixon vs. Kennedy) %60,1, 1996’da da (Clinton vs Dole) %49,1 olduğu hatırlardan çıkmamalı. Bu noktada ortaya şu soru atılmalı: Demokrasinin ölümünden en çok kim nemalanır?

V- Ahlaki Kriz

Makyavelciliğin yükselişine tanıklık ediyoruz. Bu ideolojiye göre, politika ve iş dünyası, herhangi bir ahlaki ilke benimsememeli; onun yerine adımlarını kendi siyasi çıkarları ve kar amaçlı faaliyetleriyle yönlendirmeli. Bu noktada önem taşıyan yegane ilke, “he-def, araçları meşrulaştırır”. Dolayısıyla, hilekarlık, açgözlülük ve kurnazlık, siyasi güç veya ekonomik kaynak arayışında kabul edilir davranışlardır. Makro ölçekli diğer birçok krizin, bu moral boşluğun sonucu olduğuna dair derin bir inancım var.

Tarihte geriye doğru dönüp baktığımızda, geçmişteki büyük mali krizlerin (1873-1880 ve 1929-1939 örneğin), bugün deneyimlediğimizle benzer sebeplerin gündemde olduğunu fark ediyoruz. Söz konusu krizlerin temel nedeni, kamusal ve özel kesimlerdeki temel ahlaki değerlerin genel bir çöküş yaşamasıydı ve bu ortamda bir avuç elit kesim, kamu kurumlarını kendi isteklerine göre idare ediyorlardı. Bu elit açısından öyle bir zaman gelir ki, tüm araçlar, toplumun geri kalanı aleyhine kendilerini zenginleştirmek gibi yüce bir hedefi gerçekleştirmeye başlar. “Piyasa her şeyin iyisini bilir”, “Ekonomi büyüse fakirler de zenginleşecektir,” ve “Bu parayı bizim avcumuza Tanrı yerleştiriyor; dolayısıyla bazı iyi şeyler yapmalıyım” gibi ideolojik sloganlar ardında her şey kabul edilir ve meşrulaştırılır bir hal alır. Bu tür bir düşünce çerçevesi ön plana çıktığında, artık medeniyetin bir çöküş yaşadığından korkulmaya başlanmalı. Ne yazık ki bugün tam da bu noktada bulunuyoruz.

Economist Dr. Rodrigue Tremplay, “The Code for Global Ethics, Ten Humanist Principles” (Küresel Etik Kodu: On İnsanlık İlke) başlıklı kitabın yazarıdır. <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=ua&aid=26983>

KOMPLOLAR NASIL HAYATA GEÇİYOR: KOMPLO TEORİSİ

Olduk olmadık yerde birilerinin ben komplo teorisi yapmıyorum veya komplocu bakış açısı ile bakmayalım gibi ifadeler kullanmaları çok anlamlı değildir. Sorulması ve yanıtlanması gereken dünyanın bir takım senaryoları gerçekleştirilmesine nasıl olup da uygun hale geldiğidir.

Celal Tahir - Araştırmacı

Modern zamanlarda tarihin başka bir evresinde görülmediği kadar, tertipler veya terip olduğu zannını uyandıran hadiseler görülmektedir. Bu hadiseler karşısında herkes şu soruyu sormakta; bu olanlar bir komplo mu? Şayet bu bir komplo ise, bu kompilonun faili kim ya da kimlerdir? Maksatları nedir? Ancak asıl sorulması/yanıtlanması gereken, 11 Eylül, WikiLeaks gibi hadiselerle dünyaya istikamet verilmekte midir? Ve daha da önemlisi böyle bir şey varsa bu nasıl mümkün olmaktadır? Ancak bu sorular cevap bulmadan önce cevaplanması gereken soru, dünyanın modern zamanlarda bir takım senaryolar rehberliğinde nasıl yönlendirilebilir hale geldiğidir.

Şimdi burada, bir tarafta dünyada ve Türkiye’de olup biten hadiselerin, en kısa ifade ile doğallığında cereyan ettiğini söyleyenler. Diğer yanda ise, olayların görüldüğü gibi olmadığını, perde-arkası kimi öznelerin marifeti ile ve olayların görünürdeki sebep ve gayeleri haricinde, gizli-örtülü bir maksatla gerçekleştirildiğini düşünenler var. Şayet böyle bir perde-arkası yani karanlıkta olan bir özne söz konusu ise, bu özne, lüzumu halinde lazım gelen bütün usulleri kullanmaktadır. Çünkü “oyunun” “senaryosunu” yazan, hayata geçmesi için “kuralını da” kendisi koymaktadır. Elbette burada kesin çizgiler ile birbirinden ayrılmış iki blok yok. Birçok kişi bu iki düşünme metodundan bazen birine, kimi zaman da, diğesine itibar etmekte. Bir olayı/olguyu bu iki metodu aynı anda kullanarak izaha çalışanlar da var. Bir manada en doğru bakış açısı bu olmalıdır.

Fransız devrimi ile birlikte modernizm, bütün dünyada, toplumsal yaşamın bütün düzeylerine giderek sirayet eder, egemen hale gelir. Bunun neticesi de, genel olarak toplumların ve bireyin, tarihin daha önceki çağlarında olmadığı gibi ve olmadığı kadar, yönlendirilmeye açık hale gelmesi olur. Toplum daha öncesinde olmadığı kadar, şekil vermeye uygun bir kıvama gelir. Yani bu çağda ‘özne’nin, ‘hakiki özne’ olmaktan ziyade, aşağıda izaha çalışacağımız sebeplerden, iradesi dâhilinde veya iradesi haricinde, bazen de, kısmen iradesi dâhilinde kısmen de iradesi haricinde belirli bir rolü oynayan, bir tür ‘imal edilmiş “özne” olduğunu anlamak önemlidir. Bu noktayı izah ve modern dünyayı ve onun bir takım senaryoları rehberliğinde nasıl yönlendirilebilir hale geldiğini anlamak için belli başlı üç yönünü incelemek gerekir.

Kısaca Modern Dünya

Batı’da 15. yüzyıldan sonra, toplumsal hayatın bütün süreçlerinde ortaya çıkan modernliği, mod/ hâl/ kiplik değişimi olarak anlamak mümkündür. İktisadi hayatta, siyasi hayatta, sanatta ve edebiyatta bu değişim açıkça gözlemlenebilir. Bu yanıyla modernlik, kadim düşüncenin, dinin ve geleneğin karşıtı olarak konumlanır. Meseleye bu şekilde bakıldığında, örneğin bazılarının, dinin modernleşmesinden söz etmesi ve dinin modernleşmeye engel olduğunu ifade etmesini anlamak güçtür. Modern toplumu karakterize eden üç hususiyet, ideolojilerin, ulus-devletin ve ulusçuluğun/milliyetçiliğin ortaya çıkışı ve toplumsal hayatı belirlemeye başlamasıdır. Dikkat edilmesi gereken bu üç hususta da bir kurgunun görülmesi, bunların belirlendiği modern toplumun da kurguların hayata geçirilmesine açık olmasıdır.

İlk husus tarihe Fransız ihtilalinin “armağanı” olan ulus-devlet ve ulus-devletin ideolojik zemini, ulusçuluk-milliyetçiliktir. Fransız ihtilali ile önce Avrupa’ya akabinde tüm dünyaya yayılan milliyetçilik akımının ilk etkisi, kadim-geleneksel toplumların parçalanması ve/veya dönüşmesi olur. Ulus-millet

ve ulus(milli)-devlet ulusçuluğun-milliyetçiliğin etkilediği zihniyetler sayesinde inşa edilmiş, tasarlanarak inşa edilmiş, bir nevi hayal edilerek inşa edilmiş, toplulukların ortak adıdır. Ulus ve ulus-devlet, kadim imparatorlukların ve geleneksel cemaatlerin yerine, yani dinlerin ve dini doktrinlerin vazettiği ‘asli prensipler’ ile –nisbeten- daha uyumlu toplum biçimlerinin yerine, inşa olunmuştur. Ulus’un tanımı ‘öteki’nin tanımı ile olduğu- mümkün olduğu içindir ki; kavimler, etnisiteler cemaatler arasında çatışmayı düşmanlığı da eşzamanlı olarak geliştirir, olmayanları başlatır ve bugüne değin taşır. Osmanlı, Habsburg, Romanov hanedanları ortadan kalkar; Uzak-doğu medeniyetleri de (Çin ve Hindistan) farklı yollarla modernleşme sürecine dâhil olurlar. Bu süreçte önemli olan husus, Britanya İmparatorluğu’nun halen hükümrân oluşudur. Esasen Britanya İmparatorluğu modern zamanların asli/merkezi siyasi erki/aktörü gibidir. İngiltere’nin bu rolü, İngiliz lordlarının, Fransız kralı Güzel Flip’in takibatından kaçan Tapınak Şövalyeleri ve İspanya’dan kovulan Yahudilerle bir sacayağı oluşturmaya başlar. Uzun zaman göçebe hayatı sürdüren Yahudilerin modern dünyada asli bir unsur olması önemlidir. Göçebelerin tarihte, bir yönüyle, yerleşik toplumları yıkmaları hususiyetleri ile yıkıcı rolleri olduğu İbn-i Haldun’dan beri bililir.

Modernite’nin insan topluluğunda yarattığı kargaşa ve doğanın tahribatı ortadadır. Bunun sebeplerinden biri, Yahudi göçebeliğinin yıkıcı yanının modern toplumu inşa eden asli unsurlardan biri, bu yıkıcılığın modern toplumda içkin bir hususiyet, olması olmalıdır. Burada mesele semitizm anti-semitizm meselesi değildir. Yahudilerin Batı’da yüzyıllar boyunca zulme uğradığı doğrudur. Ancak ifade etmeye çalıştığımız gibi, asli kurucu unsurlarından biri oldukları modern dünyadaki yıkıcı rolleri tarihi vakıa gibi gözükmektedir. Modern zamanlar kargaşa, parçalanma (atomizasyon) ve çatışmanın zamanıdır. Einstein’ın izafiyet kuramıyla birlikte atomun fiilen parçalanması ve tarihin gördüğü en dehşetli silah olan atom bombasının icadı, Marks’ın “sınıf çatışması” teorisi, psikanalizin kurucusu Freud’un insan ruhunda dinginlikten ziyade çatışmaya kuramında daha fazla yer vermesi, Darwin’in ve Malthus’un ırkçılığa zemin hazırlayan teorileri, aynı çerçevede düşünülebilir. Tüm bu tezahürler modern zamanların ruhu ve karakteriyle uyumluluk arz eder. Milliyetçiliğin ifrat noktası diyebileceğimiz ırkçılık, Afrikalı, Amerika ve Avustralya’nın asli kavimlerinin büyük ölçüde soykırımına yol açmıştır. Bizde, yani Osmanlı’da da yaşananlar hemen hemen aynıdır:

Gerçi bizde ırkçılık Cumhuriyet sonrası bir dönem söylem düzeyinde kalmıştır. Ancak savaş şartlarında Rum ve Ermeniler tehcire tabi tutulmuş, bir nevi “soysürüm” yaşanmıştır. Tam olarak yaşanan nedir? Bu soykırım olarak mı? Yoksa başka bir şekilde mi? İfade edilmelidir, ayrı meseledir. Milliyetçilik rüzgârı ve yabancıların kıskırtmaları ile gayrimüslim ahalî isyana kalkışmış ve Müslüman ahalîyi katletmişse de, devletin devlet olarak sorumlu olduğu ve devlet gibi davranması gerektiği izahtan varestedir. Her ne olursa ve yaşanmışsa, tüm bunlar ırkçılık/milliyetçilik üst başlığı ve bağlamında ele alınması gerekmektedir. Halen Kürt meselesi etrafında yaşanan tartışmalarda bu sorun güncelliğini korumaktadır. Kimlik, aidiyet sorunu milliyetçilik ile değil, doğal aidiyetlerin doğallığında benimsenmesi ve doğrudan ifadesinin önündeki engellerin kaldırılmasıyla çözüm sürecine girebilir. Cumhuriyetin kuruluşunda, kurucu iradenin/elitlerin Türkçülüğü unsurları bir arada tutacak tutkal olarak görmeleri, az çok anlaşılabilir.

Lakin bu tutkalın yeterli olmadığı artık herkes ta-

rafından görülmektedir. Türklük alt kimlik midir, üst kimlik midir, yoksa nedir gibi tartışmalar, “Türkiye Türklerindir” yerine Türkiye’de yaşayan insanların Türkiyeli olduğu tanımıyla ve muhtemel yeni anayasanın etnisite açısından kör oluşuyla çözümlenebilir. Kürtlerin kimlik haklarını talep etmeleri gayet doğal ve anlaşılırdır. Lakin Türk milliyetçiliğinden sonra, ifrata varabilecek bir Kürt milliyetçiliği de günümüzün ve önümüzdeki günlerin muhtemel sorunlarındandır. İzan ve vicdan sahibi Kürtlerin, Kürt diyarında Kürtlerin dışında Türkmenlerin, Ermenilerin, Asurilerin, Süryanilerin ve Arapların da geçmişten bu yana yaşadığını unutmamaları gerekir. Bu topraklarda yeni bir milliyetçi ideolojiye ve yeni bir “hayal edilmiş cemaat”e ihtiyaç yoktur.

Modern dünyanın ikinci karakteristiği, kurgulanmaya müsait bir iktisadi sistemin doğmasıdır. Bu kapitalizmdir. Adam Smith’ten Ricardo’ya, Karl Marks’tan Keynes’e kadar kapitalist iktisad üzerine söz söyleyen bütün düşünürler, bu iktisadi yapının kaotik niteliğine şu ya da bu seviyede işaret etmişlerdir. Burada Adam Smith’in piyasadaki kargaşanın nihayetinde bir ‘görünmez el’ tarafından tanzim edildiği, belirsizliğin belirliliğe dönüştüğü teorisini hatırlamak gerekiyor; Bu anarşik yapı doğuşundan itibaren kapitalizmde mevcuttur.

Kapitalizmin kurgulanmaya açık bir iktisadi sistem oluşunun en bariz alameti, ‘altın paranın’ yerine ikame oluna kâğıt para ‘banknottur.’ Bu ABD Doları’nın bugün dünyadaki işlevinden rahatlıkla anlaşılabilir. Dolar’ın tasarlanarak ya da reel bir krizle (zaten tasarımı da realite göz önüne alınarak yapılmaktadır) ‘tuvalet kâğıdı’ ile eşdeğer hale gelmesi an meselesidir. Belki de bunun en az zararı ABD ekonomisine olur. Diğer gösterge borsardır. Borsa küçük servetlerin emilmesinin aracıdır. Ondan da ziyade borsa üzerinden ülkeler ve dünya iktisadi sistemi kontrol edilmektedir. Gerektiğinde de yerle yeksan edilmektedir. Aynı şeyi tekrar olacaksa da söyleyelim. Beklenen krizi-gelişmeyi büyük güçler, güçlerini hatırlamak gerekiyor, yönlendirmektedir.

Üçüncü olarak değineceğimiz husus, modern zamanlarda zihniyet dünyalarını büyük ölçüde belirleyerek yönlendiren ideolojilerdir. İdeoloji, siyasi ya da toplumsal bir doktrin oluşturan ve siyasi ve toplumsal eylemi yönlendiren düşünce, inanç ve görüşler sistemi; Bir topluma, bir döneme ya da toplumsal bir sınıfa özgü inançlar bütünü; Ayrıca insanların kendi varoluş koşulları ve ilişkilerinden doğan yaşam tarzlarıyla ilgili tasarımların tümüdür, denilmektedir. Ancak, ideolojiden bahsederken bu toprakların müstesna düşünürlerinden merhum Cemil Meriç’in “ideolojiler idraklere giydirilen deli gömlekleridir” tesbitini hatırlamak gerekiyor. İdeoloji bireyin zihin işleyişini ve bir bütün olarak insanlığın zihniyet dünyasını, belirli kalıplara sokmakta, düşünce ve davranışlarını şekillendirmektedir. Bu yönüyle de ideolojiler, dinlerin yerine ikame edilen, metot ve biçim itibarı ile dinlerin taklidi olan beşeri düşünce sistemleridir.

Marks daha kendi sağlığında, takipçilerinin tutumlarına bakarak “ben Marksist değilim” der. Bunu ideolojiyi “yanlış bilinç” olarak değerlendirmesi ile beraber düşünmek mümkündür. (Yine de Marks’ın düşüncesi, bir ideolojidir) Marksizm’in bir ideoloji olarak yerleşmesi, Lenin ile olur. Zaten sonrasında ideoloji Marksizm-Leninizm şeklinde bililir. Herbert Marcuse Sovyetler Birliği’nde Marksizm-Leninizm’in “Büyük ’nün ilkel topluluklardaki işlevine benzer bir işlevi” olduğunu söyler. Bunu bir adım ileriye taşıyıp, genel olarak ideolojilerin modern dünyada, büyüsel bir işlevi olduğunu söylenebilir. Çünkü ideolojilerin marifeti ile birey ve toplumlarda, haki-

katen acayip bir zihin yapısı, çarpık ve garip bir dünya algısı/kavrayışı görülmektedir. Uç örneklerde bu durum bireylerin ve hatta toplulukların ‘mankurtlaşması’ halini dahi alabilmektedir. Dine dayalı ideolojilerde durum biraz farklıdır ve ayrıca ele alınması gerekir. Yine de onlar da –bir ölçüde- aynı bağlamda değerlendirilebilir. Modern dünyanın diğer birçok kavramı gibi, ideolojinin de tanımı zordur, belirsizdir. Bu, geneline kargaşanın egemen olduğu modern zamanların, zihniyet dünyasındaki yansımasıdır.

Komplo Nasıl Hayata Geçiyor?

Tıpkı milliyetçilik ve ulus-devlet gibi genel olarak ideolojinin, terim ve kavram olarak tedavüle girmesi Fransız ihtilaliyledir. Yani ortada bir eşzamanlılık sözkonusudur. Demek ki Fransız devrimi ile birlikte modern değerler, toplumsal yaşamın bütün düzeylerine giderek sirayet eder, egemen hale gelir. Bunun neticesi de, genel olarak toplumların ve bireyin, tarihin daha önceki çağlarında olmadığı gibi ve olmadığı kadar, yönlendirilmeye açık hale gelmesi olur. Toplum daha öncesinde olmadığı kadar, şekil vermeye uygun bir kıvama gelir. Yanlış anlamayı önlemek için şunu yeniden söylemekte fayda var. Böyle bir yönlendirme hayatın yasaları ve icapları dikkate alınarak yapılmaktadır. Dünyanın çok ülkesi gibi Türkiye’nin de iktisadi dengeleri oldukça hassastır. Yalnız ve sadece “sıcak paranın” ülkeden çekilmesiyle, bu hassas dengeler bozulabilir. Türkiye özelinde, Kemalist ulus-devlet projesi daha başından anti-tezini içinde barındırır. Ve uzun süredir Kürt ulusal hareketi bu anti-tezlerden biri olarak ortaya çıkar. Türk ve Kürt ulusçuluğu tahrik edilirken, Çerkezlerden ya da Lazlardan, etnik temelli bir hareket ortaya çıkarmak şeklinde bir zorlamada bulunulmamaktadır. Birtakım mahfiller senaryolarını, Türkiye’de rejime karşı talepleri ve az-çok ciddi varlıkları olan Sol, İslamcı ve ulusçu hareketleri bir şekilde yönlendirerek ve/veya belirli bir rotada yürümeye icbar ederek, gerçekleştirmektedir. Ortada birçok ideolojik grup, örgüt, cemaat mevcut iken, derin mahfiller planlarını gerçekleştirmekte zorlanmamaktadır.

20. yüzyılın sonunda SSCB ve sosyalist bloğun çöküşü ile –ve başka göstergeleri ile- modernite başka bir aşamaya evrilir. Hali hazırda farklı bir kavram-sallaştırma yoluna gidilmemiştir. Şimdilik post-modernite kavramı üzerine ittifak sağlanmış gözüküyor. Diğer alanlardaki –siyasete, edebiyatta, mimaride- yansımaları ile birlikte post-modernizmin zihniyet dünyasındaki tezahürü, bütünsel ideolojilerin çökmesidir. Burada rölativite’nin mutlaklaştırılması diyebileceğimiz bir durum ortaya çıkmıştır. Dinleri taklit ederek insanlığa seslenen bütünsel ideolojilerin çöküşü ile hakikatin kimsenin inhisarında (tekelinde) olmadığı çünkü herkes için geçerli olacak bir hakikatin mevcut olmadığı söylenmektedir. Dini anlayış sahipleri de, mutlak hakikatin bir kişi ya da topluluğun inhisarında olamayacağını, çünkü yalnız ve ancak Tanrı’nın indinde olduğunu kabul ederler. Aradaki fark budur. Ve bu fark çok önemlidir.

Olduk olmadık yerde birilerinin ben komplo teorisi yapmıyorum veya komplocu bakış açısı ile bakmayalım gibi ifadeler kullanmaları çok anlamlı değildir. Sorulması ve yanıtlanması gereken dünyanın bir takım senaryoları gerçekleştirilmesine nasıl olup da uygun hale geldiğidir. Hatta hangi güç odağının hangi komployu organize ettiği de ikinci dereceden bir meseledir. Çünkü bizatihi bu güç odakları da, bu çağın sebebi olmaktan ziyade sonucudurlar. Her şeyin ilahi plan dâhilinde cereyan ettiğini bilenler için bunu anlamak gayet kolaydır

İNSANOĞLUNUN KADERİ

Küba Devlet Başkanı - Fidel Castro

Şah Rıza Pevlevi de, nükleer silaha sahip olmayı istemişti. Kimse onun araştırma merkezlerine saldırmıyordu. Amerika, kendi ulusal çıkarları doğrultusunda İsrail'i destekliyor. İsrail'in sağlam askeri gücü, olası saldırganları caydırıp, istikrar ve güvenliğin teşvikine yardım ediyor.

Aklı yerinde olan hiçbir kimse, hele ki ilköğretimde temel eğitime erişme imkanı bulmuş birisi, insanoğlunun -özellikle de çocukların, gençlerin- yaşam hakkından bugün, yarın ve sonsuza dek mahrum edilmesi gerektiği konusunda hemfikir olmayacaktır. İnsanoğlu, zekaya sahip bireyler düzeyinden bakıldığında, tüm geçmişi boyunca böylesi bir deneyime tanıklık etmemiştir. Şunu özellikle belirtmeyi kendime görev adediyorum: Hepimiz, hiç istisnasız, insanoğlunun merhametsiz bir şekilde karşılaştığı riskler konusunda olduğu kadar, şans eseri insanoğlunun kaderini avuçları içine alan politikacıların sorumsuz kararları sonucunda oluşması beklenen topyekün ve nihai felakete dair de bir bilinçlilik yaratmak zorundayız. Sizin ülkenizin vatandaşı olsun veya olmasınlar, bazı dini görüşlerin takipçisi olsun veya olmasınlar, hiçbir insan aklıselim bir şekilde düşündüğünde, çocuklarının veya en yakınındaki kişinin aniden ölmesini veya korkunç bir sefaletin kurbanı olmasını istemez.

NATO'nun ABD ve Avrupa'nın en müreffeh ülkelerinin çatısı altında giderek daha sık gerçekleştiği çirkin suçların hemen ardından, dünyanın bakışları, G-20 toplantısına çevrildi; keza söz konusu toplantıda, bugün her ulusu etkileyen derin ekonomik krizin nasıl ele alınması gerektiği tartışılıyor. Uluslararası kamuoyu, özellikle Avrupa'daki, gezegende yaşayan her kişiyi etkileyen derin ekonomik krize yanıt bekliyordu. Söz konusu kriz, ciddi sosyal ve hatta iklimsel etkileriyle birlikte, gezegenin her üyesini tehdit ediyor. Toplantıda, Euro'nun Avrupa'nın büyük bölümü için ortak döviz kuru olarak tutmaya devam edip etmemeye karar verildi ve hatta bazı ülkelerin Topluluk'taki üyelerinin devam edip edemeyeceği bile tartışıldı.

Çin, Rusya, Endonezya, Güney Afrika, Brezilya, Arjantin ve diğer yükselen ekonomilerin kendilerini de etkileyen en ciddi ekonomik sorunlara çözüm bulmak için dünyanın geri kalanıyla işbirliğine gitmek üzere ortaya koydukları çabalara karşın, dünya ekonomisinin ciddi sorunlarına bulunacak bir yanıt veya çözüm yok. Beklenmedik olan şey ise, NATO, Libya operasyonunu sonuçlandırdığı zaman, Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nun -ki bu kurum bir BM kuruluşudur ve dünya barışını korumakla görevlidir- yayımladığı siyasi (ve para kaynaklarının yönlendirilmesiyle yazılan) raporunda, Yankee imparatorluğunun Büyük Britanya ve İsrail ile birlikte İran'a karşı özenle hazırladığı nükleer silahların kullanımıyla birlikte, dünyayı savaşın eşiğine getirmesiydi.

Meşhur Roma İmparatoru'nun "veni, vidi, vici" şeklindeki sözü, Kaddafi'nin ölümü haberi önemli bir televizyon ağına ulaştığında "geldim, gördüm, öldüm" şeklinde tercüme edilmişti. ABD'nin politikasını tarif etmek için bundan daha yeterli söz-cükler yok. Şu anda önemli olan şey, insanoğlunun itildiği uçurum konusunda açık bir bilinçlilik düzeyi yaratmak. Devrimimiz, iki kez çarpıcı

tehlikelerden geçti: 1962 yılı Ekim ayında insanoğlunun nükleer holokostun eşiğinde olması; 1987 yılı ortasında, güçlerimiz, İsraillilerin oluşturulmasına yardım ettiği nükleer silahlarla silahlandırılmış ırkçı Güney Afrika birlikleriyle karşı karşıya iken. İran Şahı da, İsrail ile birlikte, ırkçı ve faşist Güney Afrika rejimiyle işbirliğine gitti.

Peki Birleşmiş Milletler nedir? ABD'nin güdümündeki bir örgüt. Toprakları muharebe alanından son derece uzak olan bir ulus, inanılmayacak şekilde refahını artırdı; dünyanın altın rezervlerinin %80'ine sahip oldu ve halefi Truman'ın 1945 yılında savunmasız Hiroşima ve Nagasaki kentlerine karşı kullanmaktan çekinmediği nükleer silahların geliştirilmesini teşvik etti. Dünyanın altın tekelinin ABD'nin yetkisi altında olması ve Roosevelt'in prestiji, Bretton Woods anlaşmasını beraberinde getirerek, ABD'ye sonraki on yıllar boyunca dünya ticaretinde kullanılacak olan tek döviz kuru olarak dolar basma rolünü verdi ve sınırları tek etmen olarak, bu kurun altın metaliyle desteklenmesi öngörüldü.

Bu savaşın sonunda, ABD, nükleer silaha sahip tek ülke oldu ve Amerika, bu ayrıcalığı, Güvenlik Konseyi üyelerine ve müttefiklerine -yani, dönemin en önemli sömürgeci güçleri olan İngiltere ve Fransa'ya- aksettirmekte tereddüt etmedi. Truman, kullanmadan önce, atom bombası konusunda SSCB'ye tek bir kelimelik bir bilgilendirmede bile bulunmamıştı. O dönemde Yankee-yanlısı bir oligark ve milliyetçi bir general olan Chiang Kai-shek tarafından yönetilen Çin, Güvenlik Konseyi'nin dışında tutulamazdı. Savaşlardan, yıkımlardan ve 20 milyonun üzerinde çocuğunun Nazi işgali sırasında kaybetmekten muzdarip olan SSCB, nükleer kapasitesini ABD ile eşit düzeye getirmek için önemli ekonomik, bilimsel ve beşeri kaynak tahsis etti. Dört yıl sonra, 1949 yılında ise ilk nükleer silahını test etti: 1953 yılında H-bombası, 1955 yılında ilk megaton bomba.

Fransa ise, ilk nükleer silahını 1960 yılında edindi.

Birleşmiş Milletler'in, Yankee'lerin çatısı altında Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nu kurdukları 1957 yılında, nükleer silaha sahip sadece üç ülke vardı. İsrail, ABD ve NATO'nun koşulsuz müttefikleri olarak, dünyanın en önemli petrol ve doğal gaz rezervlerinin tam kalbine yerleşip, tehlikeli ve saldırgan bir nükleer güce dönüşürken, ABD insanoğlunu maruz bırakacağı korkunç tehlikeler hakkında kimseyi uyarmamıştı.

Sömürgeci İngiliz ve Fransız birlikleriyle işbirliğine giden kuvvetleri, Nasır'ın Fransız mülkiyetindeki Süveyş Kanalı'nı millileştirdiği dönemde Said Limanı'na saldırdılar. Bu durumda, Sovyetler bir ultimatom göndererek, saldırının sona erdirilmesini talep etti; ancak ABD'nin Avrupalı müttefiklerinin saldırmadan başka bir alternatifi yoktu. SSCB'nin ABD ile rekabetini sürdürme çabalarına dair bir fikir vermek için, 1991 yılında SSCB'nin dağılmasından söz başlamak gerekir.

Belarus'ta 81, Kazakistan'da yaklaşık 1400, Ukrayna'da ortalama 5000 nükleer savaş başlığı bulunmaktaydı. Tüm bunlar Rusya Federasyonu'na aktarıldı; keza bağımsızlığını sürdürmek için bu devasa maliyetin devamlılığını sağlayabilen tek devlet oydu.

İki büyük nükleer gücün imzaladığı ve saldırgan silahların azaltımına dair START ve SORT anlaşmaları uyarınca, bu silahların sayısı birkaç bine indirildi. 2010 yılında bu konuda benzer bir anlaşma da, iki güç tarafından imzalandı. O tarihten beri, nükleer silah kullanımının yönlendirilmesi, kapsamı, hedefi isabet etme gücü gibi noktaları iyileştirmek üzere önemli çabalar ortaya kondu. Askeri alana büyük paralar yatırıldı. Dünya üzerinde birkaç düşünür ve bilimci dışında çok az insan, 100 adet nükleer stratejik silahın, gezegendeki insanoğlu yaşamını sona erdirmeye yeteceğini fark etti ve bu konuda uyarılarda bulundu.

O dönemde nükleer silaha sahip ülke sayısı, seki-

SORUMSUZLARIN ELİNDE!

ze yükseldi; bunların beşi, Güvenlik Konseyi üyesiydi: ABD, İngiltere, Fransa, Çin ve Rusya. Hindistan ve Pakistan ise, sırasıyla 1974 ve 1998 yıllarında nükleer silaha sahip ülke özelliklerini edindiler ve bunu diğer ülkeler de biliyorlar.

Buna karşın, İsrail hiçbir zaman nükleer bir ülke olduğunu kabul etmedi. Bununla birlikte, bu klasmanda 200-500 kadar silaha sahip olduğu da tahmin ediliyor. Bununla birlikte, enerjiyle çalışan endüstri kollarının ve tarım faaliyetlerinin büyük bölümünü gerçekleştiren bir bölgede bu doğrultuda patlak verecek bir savaşın, aşırı ciddi sorunlar getireceği de, dünyanın dikkatinden kaçmıyor.

İsrail, kitle imha silahına sahip olması sayesinde, Orta Doğu bölgesinde emperyalizm ve sömürgeciliğin aracı olarak rolünü oynayabiliyor. İsrail halkının barış ve özgürlük içinde yaşama anlamında sahip olduğu meşru hakkı sorgulamıyoruz. Bizim asıl ilgilendiğimiz, bölgedeki diğer halkların özgürlük ve barış içinde yaşama hakları... İsrail, hızla bir nükleer cephanelik kurarken, 1981 yılında Osirak'ta Irak'a ait nükleer reaktöre saldırdı ve bu reaktörü imha etti. Aynısını 2007 yılında Dayr az-Zawr'daki Suriye reaktörüne yapmış; ancak dünya kamuoyu bundan haberdar edilmemişti. Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu ise, her şeyin mükemmel şekilde farkındaydı. Söz konusu eylemler, Atlantik İttifakı ve ABD'nin desteğiyle gerçekleşmişti.

En üst düzey İsraili mercilerin şimdi de aynı şeyi İran'a yönelik olarak yapma niyetlerini ifade etmelerinde tuhaf bir şey yok. Petrol ve doğalgaz sayesinde oldukça zenginleşen bu ülke, İngiltere ve ABD'nin komplolarının kurbanı oldu; petrol şirketleri, İran'ın kaynaklarını yağmaladı. İsrail'in silahlı kuvvetleri ise, Amerikan savaş endüstrisinin en modern silahlarıyla donatılmış durumda.

Şah Rıza Pevlevi de, nükleer silaha sahip olmayı istemişti. Kimse onun araştırma merkezlerine saldırmıyordu. İsrail, Arap Müslümanlara karşı savaş açmıştı. İran'ın aleyhine hiçbir şey yoktu; çünkü SSCB'nin kalbini ele geçirmek üzere NATO'nun bir kalesi olmuşlardı. Bu ülkede çoğunluğu dindar

olan halk kitleleri, Ayetullah Humeyni'nin liderliği altında, bu silahların gücüne meydan okuyarak, Şah'ı devirdi ve bir kez bile ateş etmeden dünyanın en iyi teçhizatlandırılmış ordularından birini silahsız bıraktı. Mücadele etme kapasiteleri ve ülkenin ve nüfusunun büyüklüğünden dolayı İran'a yapılan bir saldırı, İsrail'in Irak ve Suriye'deki diğer savaş maceralarına benzemiyor. Kaçınılmaz olarak kanlı bir savaş patlak verecek; bu konuda hiç şüphe yok.

İsrail'in elinde çok fazla sayıda nükleer silah var ve bu silahları Avrupa, Asya, Afrika ve Okyanusya'da istediği noktaya ulaştırma yeteneğine sahip. Şunu merak ediyorum: Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nun, eğer İsrail'in Orta Doğu'nun kalbinde yapmış olduğu şeyi, kendi güvenliği için yapmak isteyen bir ülkeye yaptırım uygulama gibi bir moral hakkı bulunuyor mu? Dünya üzerinde hiçbir ülkenin nükleer silaha sahip olmaması ve enerjinin insanlığın hizmetine konması gerektiğini düşünmüyorum. Bu tür bir işbirliği zihniyeti olmaz ise, insanlığı kaçınılmaz bir şekilde kendi imhasına doğru yol alır. Kuşkusuz çalışan ve zeki insanlardan oluşan İsrail halkı, kendilerini aynı zamanda topyekün imhaya götürececek olan bu yola adım atacak kadar absürt ve saçma bir politikaya onay vermeyeceklerdir.

Ekonomik Duruma Dair Neler Söyleniyor?

Uluslararası haber ajansları, ABD Başkanı Obama ve Çinli meslektaşları Hu Jintao'nun farklı ticaret gündemleri izlediği ve bunun da dünyanın iki büyük ekonomisi arasında artan gerilimleri bir kez daha gözler önüne serdiği bilgisini veriyor. Reuters'in aktardığına göre, Obama, eğer kurallara uygun davranmaz ise Çin'e ekonomik yaptırımlar uygulayacağını açıkladı. Kuşkusuz söz konusu kurallar, ABD'nin çıkarlarına uygun olan kurallar olacak. Haber ajansları, aynı zamanda, Obama'nın önümüzdeki yıl yeniden seçim mücadelesine başlayacağını ve Cumhuriyetçi rakibinin, kendisini Çin'e karşı yeterince ciddi davranmamakla suçladığını da belirtiyor. En doğru bilgilerin edinildiği

Amerikan haber ajansı AP'nin aktardığına göre ise, İran ruhani lideri, ABD ve İsrail'i uyararak, eğer söz konusu ülkeler İran'a askeri bir saldırı başlatırsa İran'ın yanıtının çok hızlı olacağını vurguladı.

Alman haber ajansı ise, Çin'in her zamanki gibi sorunu çözmede en etkin yaklaşma yolu olarak diyalog ve işbirliğini önemseydiğini aktardı. Rusya da, İran'a yönelik cezalandırıcı tedbirler alınmasına karşı çıkmıştı. Almanya ise, askeri seçeneği reddetmekle birlikte, İran'a karşı güçlü yaptırımlar alınmasından yana görüş bildirdi. İngiltere ve Fransa, güçlü ve ivedi yaptırımlarda bulunulmasından yana.

Rusya Federasyonu ise, İran'a karşı askeri bir operasyonu engellemek için elinden gelen her şeyi yapacağı konusunda güvence verip, Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nun raporunu eleştirdi. Duma Dış İlişkiler Komitesi başkanı Konstantin Kosachov'a göre, İran'a karşı askeri bir operasyon, çok ciddi sonuçlar doğurabilir; ve Rusya, bu konuda ortamı sakinleştirmek için ağırlığını koymalıdır. Kosachov, ABD, Fransa ve İsrail'in olası güç kullanımına dair açıklamalarını eleştirerek, İran'a karşı askeri bir operasyonun günbegün yaklaştığı uyarısında bulundu.

Amerika'da yayımlanan EIR adlı derginin editörü Edward Spannaus ise, İran'a yönelik bir saldırının, Üçüncü Dünya Savaşı'na yol açabileceği görüşünde. Amerikan Savunma Bakanı ise, birkaç gün önce İsrail'e yapmış olduğu bir gezinin ardından, İsrail hükümetinden, İran'a karşı bir saldırı halinde ABD ile ön istişarede bulunmak gibi bir tahhüt alamadı.

ABD Siyasi ve Askeri İlişkiler Müsteşarlığı, İmparatorluk'un gizli emellerini sert bir şekilde gözler önüne serdi. Cumartesi günü, Amerikan Siyasi ve Askeri İşler Müsteşarı Andrew Shapiro, İsrail ve ABD'nin, çok daha önemli ortak manevralar düzenlemesi gerektiğini açıkladı. Washington Orta Doğu Politikası Enstitüsü'nde yapmış olduğu konuşmada, Shapiro, 5000'in üzerinde Amerikan ve İsrail silahlı gücü birliğinin, İsrail'in balistik füzelelerinin sahip olduğu savunma yeteneğini gösterecek manevralara katılacağını açıkladı.

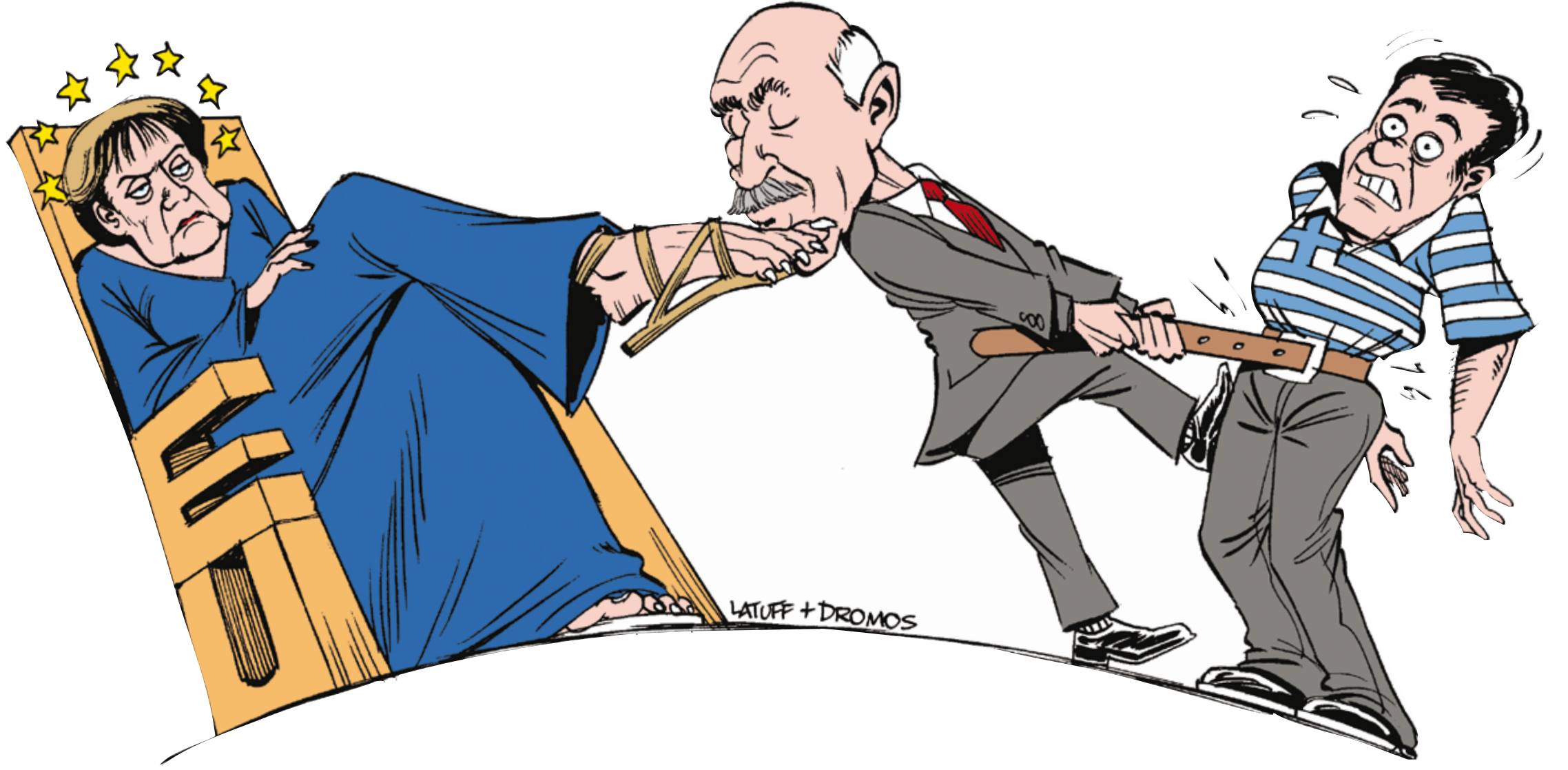
Ayrıca, İsrail teknolojisinin, Amerika'nın

ulusal güvenliğini iyileştirmek ve Amerikan birliklerini korumak için aslı önem arz ettiğini de sözlerine ekledi. Shapiro, Obama hükümetinin İsrail'e verdiği desteği açıkladı. Bununla birlikte, Cuma günü üst düzey bir Amerikan yetkilisi, İran'ın nükleer tesislerine karşı askeri bir eylemi başlatmadan önce İsrail'in ABD'yi uyarmayacağına dair endişelerini dile getirmişti. Shapiro'ya göre, Amerika'nın İsrail güvenliği karşısında üstlendiği sorumluluklar, hiç olmadığı kadar derin, yoğun ve kapsamlı.

Shapiro'nun söylediklerine bakılırsa, Amerika, kendi ulusal çıkarları doğrultusunda İsrail'i destekliyor. İsrail'in sağlam askeri gücü, olası saldırganları caydırıp, istikrar ve güvenliğin teşvikine yardımcı ediyor. 13 kasım günü, Amerika'nın Birleşmiş Milletler elçisi Susan Rice, BBC'ye yaptığı açıklamada, İran'a yönelik askeri müdahale olasılığının sadece masada olmakla kalmayıp, aynı zamanda İran'ın tutumundan dolayı da giderek artan bir opsiyon olduğunu söyledi. Rice, Amerikan hükümetine göre, İran'ın nükleer bir cephanelik yaratmasını önlemek için İran'daki mevcut rejimin sonlandırılmasının gerektiği sonucuna varıyor.

Rice'a göre, rejim değişikliği, Amerika'nın buradaki tek seçeneği olacak. Bunun üzerine bir kelime bile eklemeye gerek yok.

AVRUPA'NIN KRİZİ, FİNANS'IN ÖTESİNDE AVRUPA'DA YAŞANAN: ELİTLERİN MEŞRUIYET KRİZİ

Bundan sonra Avrupa'da gerçekleşecek kriz İspanya'da veya İtalya'da olsun fark etmez, Avrupa'nın siyasi manzarası çarpıcı biçimde değişecek; yeni partiler, yeni kişilikler ve yeni değerler ortaya çıkacak. ABD, bu eğilimin büyük bölümünü paylaşıyor; ancak kurumları yeni icat edilmiş değil.

George Friedman - Stratfor Başkanı

Herkes Avrupa'nın bundan sonra nasıl bir felaket yaşayacağını merak ediyor. İtalya veya İspanya seçenekleri arasında... Ancak, bu krizler zaten daha şimdiden yaşanıyor. Bir sonraki kriz, "siyasi" bir kriz olacak. Siyasi krizden kasıt, hangi siyasetçinin başbakan olacağı değil, Avrupa'nın siyasi elitinin gücü elinde bulundurup bulunduramayacağı veya yeni siyasi güçlerin ortaya çıkarak, Avrupa'nın siyasi manzarasını tamamen değiştirip değiştiremeyecekleridir. Eğer böyle bir durum gerçekleşirse, Avrupa'da yaşanan mali krizden de önemli sonuçlar doğacak.

Bu zamana dek, kriz yaşayan ülkelerde "kişiler" düzeyinde bazı değişiklikler gördük: Yunanistan'da Başbakan Yorgo Papandreu görevden çekilirken, İtalya'da Başbakan Silvio Berlusconi de istifa etti. Her ne kadar bu istifalar hükümette şeklen bir değişiklik anlamına gelse de, formel bir politika değişimi yaratmadılar. Aslında, Papandreu ve Berlusconi görevlerinden bir koşulla ayrıldılar: her iki ülkede kurulacak yeni hükümetlerin, kendilerinin görev süreleri boyunca önerilen kemer sıkma politikalarını benimsemeleri.

Yunanistan'da ve İtalya'da yeni kurulan koalisyonlara "Avrupa yanlısı" kişiler hakim. Bu kişiler, Avrupa fikrine entelektüel ve duygusal olarak derinden bağlı bir kuşak ve sınıfa mensuplar. Onlar için Avrupa Birliği ulusal hedeflerini gerçekleştirme yolunda yararlı bir araç değil. Daha ziyade, milliyetçilik ve milliyetçiliğin Avrupa'ya getirdiği korkuların bir alternatifi. Dolayısıyla, Avrupa çapında bir savaşın yaratacağı tehlikeleri ortadan kaldıran ortak bir girişim (refah) etrafında bir araya gelen tek bir kıta vizyonu söz konusu ve bu vizyon, işbirliğine dayanan ekonomik bir proje yaratıyor ve Avrupa'yı uluslararası siyasi sistemin kalbinde hak ettiği yere geri döndürüyor.

Yunanistan ve Avrupa Elitinin Mücadelesi

Son yirmi yıldır siyasi olgunluğa ulaşan ve İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından dünyaya gelen liderler kuşağına göre ise, Avrupa projesi, ideolojik bir proje ve kurumsal bir gerçeklik teşkil ediyor. Bu liderler, büyük ölçüde bu vizyonu paylaşan Avrupalı liderlerden oluşan uluslararası bir ağ oluşturmuş bulunuyorlar. Söz konusu liderler ağı, siyasi alanın öteklerine de yayıldı: birçok Avrupalı elit,

Avrupa fikrine gönülden bağlı durumda (elbette bazı istisnalar yok değil).

Bugün bu elit tabakanın, vizyonunu koruma mücadelesine tanıklık ediyoruz. Papandreu kemer sıkma tedbirlerine dair bir referandum önerisi getirdiğinde, söz konusu Avrupalı elit, bu girişimini bir kenara bırakması için üzerinde yoğun bir baskı kurdular. Yunanistan'ın geleceği açısından söz konusu tedbirlerin önemi düşünüldüğünde, referandum fikri aslında oldukça anlamlıydı. Bir referandum sayesinde Yunan hükümeti, eylemlerinin Yunan halkının büyük bölümü tarafından desteklenip desteklenmediğini öğrenebilirdi. Yunanlıların söz konusu tedbirleri içeren anlaşmayı kabul etmeyecekleri gün gibi ortadaydı.

Alman Şansölye Angela Merkel'in öncülüğündeki Avrupalı elit, böyle bir sonucun doğmasını önlemek için ellerinden geleni yaptılar. Bu kapsamda, Yunanlı politikacıların daha önce müzakeresi yapılan kemer sıkma tedbirlerinin hepsine razı olacağı zamana dek, bir sonraki kurtarma paketi diliminin bloke edilmesi ve diğer tüm yardım paketleri

nin askıya alınması gibi tedbirler söz konusu oldu.

Yunanistan ve Avrupalı elitin baskısı altına giren Papandreu ise istifasını verdi ve yerine Avrupa Merkez Bankası'nın eski başkan yardımcısı geçti. Referandum fikri ise zaten çoktan gündemden düşmüştü.

Bu sonucu iki boyuttan açıklamak mümkün:

1. Ulusal boyut: Finans basınının ortak algısı şu ki, Yunanistan, müsrif sosyal programlarını desteklemek için sorumsuzca kredi aldı ve ardından bu kredileri geri ödeyemedi. Ancak, Yunanlıların bakiş açısından bakıldığında ise, Avrupa Birliği, serbest ticaret sistemi aracılığıyla gelişmekte olan AB ülkelerine Almanya'nın ihracatının teşvik edileceği şekilde tasarlandı. Almanya, Brüksel'in düzenlemelerini kullanarak, Euro'yu o şekilde yönetti ki, Yunanistan kendini kurtulması olanaksız bir durumda buluverdi. Bunun ardından, Almanya, sorumsuz sermayedarların paçasını kurtarmak üzere Yunan halkına kemer sıkma politikaları uygulaması için Atina'ya çağırda bulundu. Zaten aynı sermayedarlar, Yunanistan'ın içinde bulunduğu eko-

nomik durumu gayet iyi bildikleri için, Yunanlılara ödünç para vermek üzere yanıp tutuşuyorlardı. Her iki anlatımın da gerçek tarafları var; ancak bu tartışma, son kertede Avrupalı ve Yunan elitler arasında gerçekleşti. Bu içsel bir anlaşmazlıktı ve Yunanistan'ın veya Avrupa'nın mali sisteminin yararına olmasından bağımsız olarak, her iki taraf, bir çözüm bulmak üzere elini taşın altına koymuşlardı.

2. Yunan kamuoyu ve Yunan ve Avrupalı elitler: Yunan eliti, Avrupa Birliği'nden mali olarak yarar sağladı. Ancak Yunan kamuoyu, bu konuda karma bir deneyime sahip. 1990'lardan beri süren 20 yıllık refah ortamı, hiç kuşku yok ki, bazı kesimlere yarar sağladı –ancak bu durumdan herkes aynı şekilde nemalanamadı. Ekonomik entegrasyon, Yunan ekonomisini diğer Avrupalılara açık hale getirdi; bu da Yunan ekonomisinin bazı unsurları için büyük bir dezavantaj oluşturdu. Avrupalı rakipler, birçok endüstride Yunanlıları geride bıraktı. Dolayısıyla, Yunanistan'da Avrupa Birliği'ne karşı çıkmak için her zaman geçerli bir argüman vardı. Mevcut durumun yarattığı zorlu tercih ise,

TARİHİ BELİRLEMEK MECLİSİN ALANI DEĞİL

Fransız tarihçiler şu konuda hemfikir: Özgür vedemokratik bir ülkede tarihi gerçekleri belirlemek meclisin değil, aydınların ihtisas alanıdır.

Haftalardır Türkiye ile Fransa arasındaki gerginlik birikiyordu ki sonunda Türkiye Başbakanı Tayyip Erdoğan'ın öfkeli tehditleri patlak verdi. Onu daha az tehditkâr bir üslupla, ancak aynı kararlılıkla Türkiye Cumhurbaşkanı Abdullah Gül izledi. Peki NATO üyesi ve 12 milyar dolarlık ticari ilişkiler kurmuş bu iki ülke arasındaki gerginliğin sebebi neydi? Türkiye'deki Fransız şirketleri on binler-

ce Türk'e iş imkânı sağlıyor. Bütün bunlar Ermenilerin kara kaşı kara gözü için heba olup gidecek mi? Fransız meclisi, Osmanlı döneminde işlenen Ermeni katliamını inkâr edenleri 1 yıl hapis ve 45 bin euro para cezasıyla cezalandıran yasa tasarısını oyladı. Tasarı, Fransa'nın 1990'da Yahudiler için çıkardığı yasanın bir benzeri. Yahudi holokostunun yaşandığını inkâr eden herkes de aynı cezaya maruz kalıyor. Ermeniler de "Niçin biz değil de Yahudiler?" diyor.

O zamanlar aydınlarla siyasiler arasında hararetili tartışmalar olmuştu. Yahudi asıllı ve hatta Nazi holokostunda ailesinin bir bölümünü kaybetmiş olan bü-

söz konusu argümanı daha da güçlendirdi: Avrupa sisteminin Yunanistan'daki işlev bozukluğunun yükünü kimler üstlenecek? Bir diğer deyişle, Avrupa Birliği'nin kurtarılmaya maliyetini kim sinececek? Almanya'nın Avrupa adına üstlendiği kurtarma paketleri, Yunanlıların mali sistemlerine istikrar sağlayacak ve Avrupa'ya olan borçlarının en azından bazılarını geri ödemelerini sağlayacak. Bu durumdan Yunan eliti genel olarak olumsuz etkilenmeyecek. Yunanistan açısından bu sürecin maliyeti ise, kemer sıkma politikaları olacak; ancak Yunan eliti, bu bedeli ödemeyecek: işlerini, emekli aylıklarını, maaşlarını ve kariyerlerini kaybedecek halk kesimleri ödeyecek.

Aslında ilk soru şöyle olmalıydı: Yunanistan, bir ulus olarak, borçları üzerinden kasten temerrüde düşecek mi –birçok şirketin yaptığı gibi- ve böylelikle bir yeniden yapılandırma zorunluluğu doğuracak mı; yoksa Avrupa sistemine uyum sağlama yolunu mu seçecek?

İkinci soru da şuydu: Bu borcun Yunan halkının değil, Yunan elitinin omuzlarına yükselmesi için Avrupa çapında yeni bir düzen oluşturulacak mı?

Yunan hükümeti, Avrupalıların ihtiyaçlarıyla uyum yakalama yolunu seçti ve elit kesimin Avrupa'ya olan ilgisini ve Avrupalılık ideolojisini göz önünde bulundurarak kemer sıkma politikalarının etkilerinin büyük bölümünün halkın omuzuna yüklenmesini istedi. Elini en fazla taşın altına koyacak olan bizzat halkın kendisi olacağı için de referandumun gerçekleşmemesi gerekiyordu. Yunanistan'daki sosyal sözleşme bu yöneydi: Yunanlılar, Avrupalılara istedikleri şeyi vaat edecekler; ancak düzenbazlık yaparak halkı korur gibi yapacaklardı. Böyle bir yaklaşım Yunanistan'da işleyebilir; ancak İtalya gibi bir ülkede geçerlilik kazanamaz. Keza, İtalya krize o denli saplanmış bir durumda ki, iki yüzlülükle bazı gerçekleri gizleyecek gibi değil. Benzer şekilde, Avrupa'daki krizin nihai çözümünü de ikiyüzlülüktan geçmiyor.

Avrupa'daki Gerçek Kriz

Ve işte, Avrupa'daki gerçek krizin ne olduğu meselesine geldik. Krizin doğası göz önünde bulundurulduğunda, Avrupalı elitin Avrupa konseptini ve kendi çıkarlarını korumasının tek yolu, bu sürecin maliyetini sadece borçlulara değil, halkın geneline aktarmaktır. Almanya gibi kredi sağlayıcılar da, bu maliyeti sindirmeli ve bunu halka doğru yaymalıdır. Alman bankaları bu kayıpları kendi başlarına hazmedemezler. Fransız bankaları gibi sermayelerinin yeniden yapılandırılmaları gerekir ki, bu da, bu maliyetin halkın sırtına yükleneyeceği anlamına geliyor.

Avrupa'nın bu şekilde işlerlik göstermesi öngörülüyordu. Immanuel Kant'ın "Kalıcı Barış" kavramı gibi, Avrupa Birliği de daimi refah vaadiyle yola çıktı. Buna ek olarak savaşın önlenmesi vaatleri, Avrupa'nın öne sürdüğü en önemli iki vaat idi ve bunların ötesinde bir moral proje söz konusu değildi. Bu iki vaadi yerine getirememesi, Avrupa projesinin meşruiyetini zedeliyor. Eğer Avrupa'yı olduğu gibi sürdürenin bedeli, Avrupalıların yaşam standartlarında büyük bir düşüş ise, bu durumda Avrupa Birliği'ni devam ettirmeye yönelik argüman da zayıflamış olur.

Eğer Avrupalı elit başarısız oldu diye Avrupa'nın başarısız olduğu yönünde bir algı söz konusuysa ve eğer Avrupalı elit, kendi çıkarlarını ve konumunu korumanın bir

yolu olarak Avrupa fikrini savunuyor gibi görüyorsa, bu durumda halkın Avrupa fikrine olan bağlılığından da kuşkulananmak gerekir. Avrupa'da krizin mevcut AB yapıları içinde idare edilebileceğine yönelik inanış oldukça yaygındır. Bununla birlikte Almanlar, Avrupa'da kredi sağlayıcı kuruluşlara –yani Almanlara- borçluların ekonomik kararlarını denetleme gücü veren bir yasa tasarısını gündemde tutuyor. Eğer bu tasarı yasalaysa, devletlerin egemenliği çarpıcı biçimde zedeledir. Daha büyük refah için egemenliğin yitirilmesi, Avrupa'da mümkün olabilir. Ancak, Avrupa bankalarının borçlarını geri ödemek için bu egemenliğin yitirilmesini hazmetmek çok daha zor olacaktır.

Göçmen Faktörü ve Yaklaşan Seçimler

Tüm bunlar ise, Avrupa kamuoyunda göçmen-karşıtı (özellikle de Müslüman karşıtı) bir hissiyatı geçerli olduğu bir dönemde baş gösteriyor. Bazı ülkelerde söz konusu öfke, Avrupa Birliği'ne ve onun sınır politikalarına yönelirken, Avrupa ülkelerinin ulusal ve uluslararası elitleri, göç meselesini ekonomiyi güçlendirmek için kullanıp, bir yandan da halk arasında ekonomik ve kültürel gerilimler yaratıyorlar. Dolayısıyla, göç, Avrupa Birliği'ne dair genel algılarla bağlantılı hale geldi ve Avrupalı elitler ile kamuoyu arasındaki ekonomik ve kültürel ayrışmayı daha da derinleştirdi.

Ekonomik kemer sıkma politikaları ve elit tabakaya yönelik bir hainlik duygusuyla katmerlenen ırksal ve etnik gerilimler, patlayıcı bir karışım yaratıyor. Avrupa bunu iki savaş arası dönemde yaşamıştı; her ne kadar o dönemki deneyimi tamamen bir "Avrupa" fenomeni olarak nitelendirilemezse de... İnsanların kişisel yaşantıları karşısında duydukları hayal kırıklığı, kültürel haklarından mahrumiyet duygusuyla birleştiğinde, dünyanın herhangi bir bölgesinde büyük çaplı siyasi tepkiler yaratması an meselesidir. Hele ki, elit tabakanın ne dürtür ne yetenekli ne de kendi halkının refahı için endişe duyan bir kesim oluşturmadığı aşikar bir hale gelirse, bu tepkiler kaçınılmaz olur.

Avrupa, bu zamana dek bir patlama yaşamayı bir şekilde önledi. Ancak, uyarı sinyalleri tam karşısında duruyordu. Avrupa-karşıtı ve göçmen karşıtı eğilimler, Avrupa Birliği'nin işlerlik gösterdiği dönemlerde bile varlığını sürdürüyordu; aşırı sağ partiler, Fransa'da oyların %16'sını alabiliyordu. Şu anda krizin söz konusu unsurları güçlendirip güçlendirmede net değil; ancak bu krizin Avrupa halkına yaratacağı maliyet ve hangi sihirli çözümlerin uygulanacağı da henüz açıklık kazanmadı. İtalya kendi krizini yaşadığı zaman, maliyet –ve maliyetin kaçınılmazlığı- daha net bir şekilde ortaya çıkacak.

2012 ve 2013 yıllarında Avrupa'da bir dizi seçim gerçekleşecek. 2012'de Fransa'da cumhurbaşkanlığı seçimleri ve 2013'te Almanya'da parlamento seçimi de bu kap-

samda yer alıyor. Halihazırda söz konusu seçimler sırasında, Avrupa'yı Batı'da İkinci Dünya Savaşı'ndan, Doğu'da ise 1989'dan beri yöneten konvansiyonel partiler arasında bir rekabet yaşanacağı görülüyor. Bu partiler, genellikle elit partiler ve az ya da çok Avrupa'da kabul görüyorlar. Ancak, bu partilerin bazılarının içinde Avrupa-karşıtı eğilimler baş gösterdi ve bu duygu güçlendiği sürece, bu yönde yeni partiler kurulabilir ve/veya mevcut partiler içindeki Avrupa-karşıtı hizipler büyüyebilir. Bununla birlikte, Avrupa'da ekonominin yanı sıra ırk, egemenlik, ulusun kaderini tayin hakkı ve AB'nin moral değerlerine dair bir krizin de yaşandığı göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu unsurlar çok daha geniş kapsamlı ve yoğun olacaktır.

İrksal ve kültürel endişelerle birleşen popülist duygular, sağ eğilimli ulusalcı partilerin klasik temelini oluşturur. Avrupa solu, genellikle, Avrupa yanlısı elitin bir parçasıdır. Son yirmi yıldır Avrupa hakkında uyarılarını dillendirmek suretiyle saflarına en çok taraftar çeken ise, sağ eğilimler olmuştur. Söz konusu eğilimlerin, krizin fiyatının yükseldiği –ve bu krizin külfetini kimin üstleneceği- açıkça belli olunca daha da güçlenmesi, oldukça mantıklı bir sonuçtur.

Dolayısıyla burada asıl sorun, mali krizin nasıl çözümleneceği değildir; Avrupa projesinin yaşamını sürdürüp sürdüremeyeceğidir. Ve bu durum, Avrupalı elitin meşruiyetini devam ettirip ettirememesine bağlıdır. Söz konusu meşruiyet, halen birçok şekilde bu elitin elinde olmayı sürdürüyor; ancak hiç olmadığı kadar sınındığı da bir gerçek. Elitin meşruiyetini nasıl sürdüreceğini öngörmek şu an için zor. Anketler, bu eğilimi şimdilik göstermiyor; çünkü bireylerin yaşantısı üzerinde krizin etkileri henüz Avrupa'nın büyük bölümünde kendini göstermedi. Gösterdiğinde, Avrupa elitinin değeri ve duruşuna dair birçok kesim yeniden bir muhasebeye girişecek. İntikam çağrıları olacak ve böylesi bir durumun bir daha tekrarlanmaması için insanlar ant içecek.

Bundan sonra Avrupa'da gerçekleşecek kriz İspanya'da veya İtalya'da olsun fark etmez, Avrupa'nın siyasi manzarası çarpıcı biçimde değişecek; yeni partiler, yeni kişilikler ve yeni değerler ortaya çıkacak. ABD, bu eğilimin büyük bölümünü paylaşıyor; ancak kurumları yeni icat edilmiş değil. Eski ve çalışmayan kurumlar sorun yaratır; yeni ve çalışmayan kurumlar ise tehlikelidir. ABD'nin bu süreçte niçin farklı bir yöne kayacağı, her dönemin sorusudur. Şunu söylemek yeterli: Avrupa'daki sorunların büyüklüğü, mali boyutun ötesine geçiyor.

Avrupa'da yaşanan kriz, egemenlik, kültürel kimlik ve elitin meşruiyeti krizidir. Mali krizin birçok –ve hepsi kötü-sonucu vardır. Bu sonuçlardan hangisinin seçildiğinden bağımsız olarak, siyasi sistem üzerindeki etkisi, çarpıcı boyutlarda olacaktır.

Kaynak: <http://www.stratfor.com/weekly/20111114-europes-crisis-beyond-finance?>

FOTOĞRAF: <http://www.turkmenistan.com.tr/kopya-kapak.html>

TÜRKİYE BÜYÜMEYİ SÜRDÜRÜR MÜ?

Aşırı hızlı büyümek diye bir şey var mı? Avrupa Birliği'nin büyük kısmı için alakasız olsa da bu soru, komşu ülke Türkiye'de endişeleri tetikliyor. 2011'in üçüncü çeyreğinde ülke ekonomisi piyasa beklentilerini aşarak, yüzde 8.2 gibi çarpıcı bir oranda büyüme kaydetti.

Türkiye hükümeti elbette bu durumla övünüyor. Başbakan Tayyip Erdoğan, görev döneminde kişi başına düşen milli geliri dolar bazında üçe katlamaktan haklı olarak gurur duyuyor. Güçlü ekonomik büyüme, farklı alanlara yayılan bir ekonomi ve istikrarlı bir bankacılık sektörü, Türkiye'yi Britanya Başbakanı David Cameron'ın tabiriyle, Avrupa'nın BRIC'i (yükselen ekonomisi) haline getirmiş durumda.

Fakat Türk hükümetinin böbürlenmesiyle yabancı analistlerin daha temkinli değerlendirmeleri arasında giderek artan bir mesafe söz konusu. Türkiye, kesin rakamlar itibarıyla, dünyanın en büyük ikinci cari açığına sahip ülkesi. Bunun sadece küçük bir kısmı doğrudan dış yatırımlar üzerinden finanse edildiği için, mali şoklar yaşama riski hâlâ ciddiyetini korumakta. Enflasyonun yüzde 10'a yaklaştığı bir dönemde, ekonominin aşırı ısındığından korkmak için güçlü gerekçeler mevcut.

2011 yüksek irtifa yılı, 2012 düşüş yılı olabilir

2011 yüksek irtifalara çıkma yılıyken, 2012 pekâlâ sert bir düşüşe tanıklık edilen yıl olabilir. Ankara ile Euro Bölgesi arasındaki bağlantılar, Türkiye'nin ihracatının Avrupa'nın yaşadığı sıkıntılardan mecburen etkilenmeyeceği anlamına geliyor. İç talepte de yavaşlama söz konusu. Hükümet ekonominin gelecek yıl yüzde 4 oranında büyümesini beklerken, bağımsız tahminler bu oranın çok daha düşük olacağını öngörüyor. Böyle bir sonuç, Türkiye'nin geçmişte yaşadığı ani yükseliş-düşüş döngülerinden yine de daha iyi olacaktır. Fakat ekonominin yönetiminde, bilhassa Ankara'nın tutucu olmayan para politikasıyla ilgili kusurlar olduğunu da teyit edecektir. Merkez Bankası, bankaların uygulayacağı faiz oranlarını, belirlenmiş bir "koridor" dahilinde etkin biçimde, istediği gibi ayarlıyor. Geçen ağustosta ekonomi yaklaşık yüzde 8 oranında büyürken, Merkez Bankası gösterge faiz oranını 50 puan düşürerek, yüzde 5.75'e çekti. O zamandan bu yana yürürlükte kredi faiz oranını yüzde 12 civarına yükseltti. Fakat bu adım, şeffaflıktan ve tahmin edilebilirlikten yoksun. Bankaları neredeyse her gün borçlanma maliyetlerini tahmin etmek zorunda bırakmak yerine, gösterge faiz oranını arttırmak daha iyi olacaktır.

Yeni refahın garantisi istikrarsızlığın azalması

Öte yandan mali disiplinin artırılmasının da gündeme alınması gerek. Seçim zaferinin altı ay sonrasında Başbakan Erdoğan, ülkesinin ekonomik patlamasını dizginleyecek bir siyasi hareket alanına sahip. Türkiye'nin bu yeni refahının sürmesini garanti etmesi, ancakistikrarsızlık riskini azaltmasıyla mümkün. (FINANCIAL TIMES Başyazı, 13 Aralık 2011)

yük tarihçi Pierre Vidal-Naquet, meclisin Yahudiler lehinde aldığı karara karşı çıkmıştı. Devleti uyarak şöyle demişti: "Sovyetler Birliği'nin Stalin ve diğerlerinin döneminde yaptığı gibi, resmi gerçeği güç yoluyla yalnız kendiniz değerlendiriyorsunuz. Demokratiklikle diktatör totaliter ülke arasında ne fark var?" 2006'da yaklaşık 20 Fransız tarihçi, yöneticilerden tarihi araştırmalara zarar verdiği ve araştırmaları engellediği gerekçesiyle Yahudi holokostuyla ilgili yasanın iptalini istedikleri bir dilekçe imzalamıştı. Hiç kimse Yahudi holokostunu araştırmaya ve arşivini açmaya cesaret edemedi. Hatırlatma babında Fransa meclisi, 2001'de Osmanlı yöneticileri eliyle 1915-1917 yılları arasında Ermeni katliamının yaşandığını kabul eden bir yasa teklifi çıkarmıştı. Ancak bu yetmez miydi ve neden önceliklere yeni bir yasa ekleniyordu?

Başkanlık savaşları

Başbakan Erdoğan, Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin bunu seçim veya fırsatçı amaç-

larla yaptığını ifade ediyor. Zira Fransa'da Cumhurbaşkanlığı seçimleri kapıda. Ülkedeki Ermenilerin nüfusu ise yarım milyona varıyor. Dolayısıyla Ermeniler, hesaba katılan bir seçim gücü. Yanı sıra komünist aday François Hollande, saygın bir kişilik olarak Sarkozy'yi endişelendiriyor. Gelecek haftalarda çetin bir çekişme olacak. Zira komünistler, uzun süre ortadan kaybolduktan sonra Elysee Sarayı'na girmekte kararlı görünüyor. Ünlü tarihçi Pierre Nora da Ermeni katliamıyla ilgili yasa teklifine karşı çıkarak şöyle diyor:

"Tarih yazmak siyasilere değil, tarihçilerin ihtisas alanı. Dünyanın tüm katliamları ve suçlarıyla ilgili yasalar mı çıkaracağız? Niçin ABD'de Kızıldere'lilere yapılan toplu soykırıma karşı bir yasa çıkarmıyoruz?" Genelde Fransa'nın ileri gelen tarihçileri şu tutumda hemfikir: Özgür ve demokratik bir ülkede, meclisin ve yargının tarihi gerçeği belirleme hakkı yoktur. Bu, düşünürlerin ve aydınların yapacağı, özgür ve bilimsel araştırmanın ihtisas alanıdır.

Tarihçi Christian Delporte ise şunu ekliyor: "Bizler, adı resmi tarih olan bir şeyin varlığına karşıyız. Peki niçin? Çünkü ortada özgür ve bilimsel araştırma ya itiraz eden engellere gerek olmadığını düşünüyoruz. Ancak ortada güç yoluyla belirli bir gerçeği dayatan bir yasa varsa, bu resmi gerçeğe çelişecek sonuçlara varan tarihçilere yönelik kovuşturmalar olacaktır. Böylesine boğucu bir ortamda kim özgür biçimde araştırma yapabilir? Demokles'in kırılıcı yanı başındayken kim düşünebilir? Biz neredeyiz? Stalinci bir ülkede miyiz? Tarih, her şeyden önce özgür tartışma konusudur ve böyle de kalması gerekir." Hatırlatma babında birçok üst düzey Fransız yetkili bu yasanın çıkarılmasına karşı, ancak Sarkozy'ye doğrudan karşı çıkamıyorlar. Belki de Fransa Dışişleri Bakanı Alain Juppe, Sarkozy'ye karşı koyabilen tek isim oldu. Bu konuda ikisi arasında bir gerginlik yaşandığı görülüyor.

Londra'da Araçça yayımlanan *Sark ül Evas* gazetesi, Fransa'da yaşayan Haşim Salih (Suriyeli yazar, 24 Aralık 2011)

7 Kasım günü, Rusya-Almanya ortaklığında hayata geçirilen devasa bir boruhattı projesi olan Kuzey Akım'ın iki boruhattından ilki, Avrupa Birliği'ne gaz sevkiyatına başladı. Bu gelişme pek de göz ardı edilecek bir gelişme değil. Keza Alman Şansölyesi Merkel ve Rusya Devlet Başkanı Medvedev, Fransa ve Hollanda başbakanları ile Avrupa Birliği Enerji işlerinden sorumlu Komiseri'ni de yanlarına alarak, Almanya'nın kuzeyinde bulunan Lubmin'de 1224 kilometrelik iki boruhattından ilkinin açıldılar. Boruhattı, Rusya'nın Sibiryada bulunan Yuzhno-Russkoye doğalgaz sahasından Almanya'ya ilk doğrudan doğalgaz sevkiyatına başlamış bulunuyor.

Kuzey Akım projesi, pek ucuz bir proje sayılmazdı. Toplam maliyeti, 760 mil uzunluğundaki denizaltı boruhattı kompleksi için 12 milyar doların bile üzerine çıkıyordu. Boruhattı Rusya'nın St.Petersburg kenti yakınlarındaki Vyborg'dan başlayıp, Baltık Denizi'nden geçerek Almanya'nın kuzeydoğusuna uzanacak. Proje oldukça önemli bir zamanda başlatılmış olup, deniz yaşamını koruma altına almak üzere sıradışı çevre koruma önlemleriyle birlikte hayata geçirildi. İkinci boruhattı 2012 sonunda tamamlandığında, Kuzey Akım yılda 55 milyon metre küp Rus gazının sevkiyatını üstlenmiş olacak ki, bu da AB'nin yıllık toplam doğalgaz tüketiminin neredeyse onda biri veya Çin'in toplam doğalgaz tüketiminin yaklaşık üçte biri anlamına geliyor.

Kuzey Akım'a dair yapılan tahminlere göre, söz konusu proje, 56 milyon kadar Batı Avrupalı haneye enerji sağlayacak. Avrupa Birliği'nin haliha-zırda karbon ayakizini azaltmak üzere aldığı siyasi kararlara bakıldığında, Rus doğalgaz devi, rakip kömür tesisleriyle kıyaslandığında doğalgaz üretiminde yüzde elli daha az karbon üretildiğini ve yüzde elli daha fazla enerji etkinliği sağlandığını iddia ediyor.

Moskova bu projede biraz faydacı davranmış ve küresel ısınmayla ilgili endişeleri göz ardı etmiş olsa da, Gazprom, bunu siyasi bir satış unsuru olarak kullanmaktan geri durmuyor. Avrupa Birliği, doğalgaz alanında önemli atılımlarda bulunuyor ve Moskova da, her ne kadar bu atım-lın en büyük faydalanıcısı olmasa da, büyük faydalanıcılarından biri olmayı istiyor. Kuzey Akım, Almanya'ya Sibiry gazını taşımanın yanı sıra, İngiltere, Danimarka, Hollanda, Belçika, Fransa ve Çek Cumhuriyeti'ne de gaz tedarik edecek.

Moskova, küresel jeopolitik güç dengesini kendine doğru çevirerek ve Washington'un başat rolünden uzaklaşarak, askeri-olmayan önemli bir düzlemde elini güçlendirmişe benziyor. Doğal gaz ve petrol, bu stratejinin belkemiğini oluşturuyor. Rusya'nın ham petrol üretimi aylardır Güney Arabistan'ın üretimini aşmış bulunuyor. Rusya, günde 10,3 milyon varilin üzerinde petrol üretiminin üzerine yaklaşık 1 milyon varil daha ekleyerek zirveye tırmanmış bulunuyor. Öte yandan, bilinen doğalgaz rezervleri açısından, Rusya, uzak arayla dünya liderliğini koruyor.

Rusya'nın doğalgazı, yıllardır Rusya'nın bir dizi enerji jeopolitiğinin temelini oluşturuyor. Devletin sıkı takibinde bir şirket olan Gazprom, bu enerji stratejisinin belkemiğini teşkil ediyor.

NATO'nun Polonya, Romanya ve Çek Cumhuriyeti gibi eski Varşova Paktı ülkelerine doğru yönelmesini ve Amerika'nın Ukrayna ve Gürcistan'ı NATO'ya girmeye cezp etmek için yaptığı birçok girişimi durdurmak üzere, halihazırda yürüttüğü başkanlık görevi ve zamanında üstlendiği devlet başkanlığı zamanlarında Vladimir Putin'in Gazprom'un ekonomik manivela gücünü kullandığını görüyoruz.

Rusya, devasa doğalgaz kaynaklarını kullanarak, Batı Avrupa'da daha güçlü ekonomik bağlar inşaatmenin yollarını araştırıyor; böylelikle NATO tarafından çevrelenmenin yaratabileceği potansiyel askeri-stratejik tehdit de bir şekilde nötrale edil-mek isteniyor. Bu bağlamda, Rusya'nın boruhattı diplomasisinin odak noktasında, savaş zamanında düşmanı olduğu, ancak şimdi Kuzey Akım'ın geçtiği Almanya bulunuyor.

Baltık'tan Almanya'ya dek denizaltı güzergahı, Alman-Rus konsorsiyumu tarafından seçilmişti. Bu konsorsiyumun içinde Gazprom'un %51 hissesi bulunmaktaydı. Alman kimya grubu BASF Wintershall ve Alman E.ON Ruhrgas'ın da her birinin bugünkü hissesi %15,5 kadardır. Bu da, Alman-Rus ortaklara %82'lik bir denetim üstünlüğü sağlamaktadır. Öte yandan, kilit AB ülkelerinin siyasi desteği de buna ilave edilebilir; keza kısa süre sonra bu ülkelerin yanına, Hollandalı N.V. Nederlandse Gasunie ve Fransız GDF Suez de katıldı ve her bir şirketin hissesi %9 düzeyindeydi.

Baltık deniz-altı güzergahı, potansiyel olarak jeopolitik aksaklıkları önlemek üzere kasten seçilmişti. Keza, örneğin birkaç yıl önce NATO yanlısı Ukrayna hükümeti Rusya'nın doğalgaz sevkiyatının Batı Avrupa'ya ulaşmasını önlemiş; böylelikle Rusya'nın Batı Avrupa'ya yaklaşma girişimlerinin altını oymayı planlamıştı. Ukrayna'nın ardından Washington'un desteği bulunuyordu.

Ukrayna'nın NATO'ya katılmasıyla birlik-

HAZAR VE AVRASYADAKİ ENERJİ JEOPOLİTİĞİ RUSYA'NIN ENERJİ JEOPOLİTİĞİNE DAİR HEDEFLERİ

Moskova, küresel jeopolitik güç dengesini kendine doğru çevirerek ve Washington'un başat rolünden uzaklaşarak, askeri-olmayan önemli bir düzlemde elini güçlendirmişe benziyor. Doğal gaz ve petrol, bu stratejinin belkemiğini oluşturuyor. Rusya'nın ham petrol üretimini aylardır Güney Arabistan'ın üretimini aşmış bulunuyor.

F. William Engdahl *

FOTOĞRAF: http://www.namith.com.au/water.html

te, Washington derhal Ukrayna'nın devlet başkanı olarak sağ kolu Viktor Yuşenko'yu getirdi; ardından Ukrayna, ekonomik olarak Rusya'nın gelişimini engelleyecek türden bir stratejik konuma erişti. Kasım ayında Kuzey Akım'ın açılmasından önce, Rusya'nın AB ülkelerine –özellikle de Almanya, İtalya ve Fransa'ya- yönelik doğalgaz ihracatının %80 kadarı, Ukrayna topraklarından geçiyordu. Siyasi istikrarsızlık ve NATO'nun sürekli olarak Ukrayna'nın içişlerine karışması, yeni Kuzey Akım deniz-altı güzergahını, Ukrayna ve Polonya'yı tamamen baypas ederek kurma kararını almayı gerektirdi. Bugün Rus devletinin toplam gelirlerinin %40 kadarı, Rusya'nın petrol ve doğalgaz ihracatlarından kaynaklanıyor.

Güney Akım vs. Nabucco

Enerji sektörü ve özel siyasi çıkar grupları dışından çok az kişinin dikkat ettiği bir konu var: Kuzey Akım projesiyle aynı zamanda Güney Akım denen ikinci bir proje de jeopolitik mücadelenin merkezinde yer alıyor. Rus Gazprom doğalgazının AB ülkelerine nakledilmesini içeren söz konusu boruhattı, Karadeniz'in zemini üzerinde kurulacak; Bulgaristan, Sırbistan, Macaristan ve Slovakya'dan geçerek, AB'nin güneyinden ilerleyip Batı Avrupa piyasalarına ulaşacak.

Rusya'nın AB ile artan enerji bağlarını siyasi olarak çevrelemek ve Washington'un güçlü desteğini ardına almak için Avrupa Komisyonu 2002 yılında bir alternatif önerdi: Nabucco boruhattı. Verdi'nin operasından ismini alan proje dahilinde, 3900 kilometrelik boruhattının inşasına bu zaman kadar Türkiye, Romanya, Bulgaristan, Macaristan ve Avusturya "prensip"te onay vermiş bulunuyor. Boruhattının, teorik olarak, Hazar Denizi ve Orta Doğu'dan başlayıp Türkiye üzerinden geçerek Batı Avrupa'ya yılda 31 milyar metre küp düzeyinde doğalgaz pompalaması bekleniyor. Nabucco'nun bu zamana dek belirlenen ortakları arasında; Almanya'dan RWE, Avusturya'dan OMV, Macaristan'dan MOL, Türkiye'den Botaş, Bulgaristan'dan Bulgaria Energy Holding ve Romanya'dan da Transgaz bulunuyor.

Buradaki sorun şu ki, Nabucco ortaklarının boruhattını doldurmak üzere herhangi bir noktadan doğalgazı güvence altına almaları gerekiyor. Moskova, bariz bir tedarikçi olarak kabul edilen Azerbaycan'dan gelen gazı ustaca kilit altına aldı ve eski Sovyet Cumhuriyeti olan Türkmenistan'dan gelen doğalgaz fazlası da, Gazprom ile olan anlaşmaları çerçevesinde güvence altında bulunuyor. Bunun sonucunda ise geriye tek seçenek olarak İran kalıyor ki, siyasi olarak Washington bu seçeneği göz önüne almaya hazır değil.

Ancak Kuzey Akım ve Güney Akım ortaya çıktıklarında, Ukrayna'nın eski Yuşenko rejimi –ki arkasında Amerika'nın güçlü desteği olduğu söylenir- 2006 yılından başlayarak Avrupa piyasalarına transit doğalgaz akışını iki kez kesintiye uğratmıştı. Tedarik istikrarını sağlamak için ise, Moskova, Ukrayna'yı baypas edecek yeni boruhattı projelerini geliştirdi.

Washington ve Brüksel'deki müttefikleri açısından jeopolitik sorun; Nabucco projesinin başlamadan ölü doğmuş bir proje olduğu gerçeğidir. Gazprom'un, Azerbaycan da dahil olmak üzere başlıca doğalgaz tedarik kaynaklarını kilit altına almasının yanı sıra, Nabucco'nun da, Rus rakibinden çok daha maliyetli bir proje olduğu ortaya çıktı.

Yapılan son tahminlere göre, Nabucco'nun nihai inşaat maliyeti, Güney Akım'ın neredeyse iki katı. Macaristan Ulusal Kalkınma Bakanı Tamas Fellegi'nin kısa süre önce söylediğine kulak verirse, Nabucco doğalgaz boruhattının maliyeti, orijinal planların dört katına çıkacak. "Kimse Nabucco'nun nihai maliyetini şimdiden öngöremez; ancak iyimser tahminlere göre, maliyeti, 24-26 milyar Euro'ya çıkabilir," diyor Fellegi.

Ekim ayı sonunda Gazprom konsorsiyumunda ki en büyük ortağı olan İtalyan ENİ ile birlikte Moskova'da düzenlediği bir toplantı sırasında, Güney Akım projesi için ortaklarını güvence altına almak üzere önemli bir adım attı. Gazprom, Eylül ayında, Kuzey Akım'daki önemli Alman ortağı olan BASF Wintershall'un Güney Akım'a katılmasını sağlamıştı. Bu da, Nabucco'ya dair umutların önemli ölçüde yok olması anlamına geliyordu. Güney Akım projesini daha da güçlendirmek için, büyük Fransız enerji şirketi EDF'ye katılmışlardı.

Geçtiğimiz Nisan ayında ise, en azından kağıt üzerinde Nabucco'nun kilit oyuncularından sayılan Türkiye, Gazprom'a, Güney Akım'ın potansiyel deniz-altı güzergahı için offshore araştırma hakkı verdi. Bu, Türkiye'nin Karadeniz'de kendi karasuları içerisinde bir inşaatla başlanması için onay vermesinin ilk adımıydı. Türkiye, AB ile komşuları arasında enerji kavgası gibi yeni bir rol oynamaya çalışıyor. Araştırmalarına başlaması için Gazprom'a yeşil ışık yakarken, Türkiye'de Erdoğan hükümetinin, tüm enerji yumurtalarını NATO'nun Nabucco sepetine koymak istemediği görülüyor.

Nabucco'nun kilit oyuncularından sayılan Türkiye, Gazprom'a, Güney Akım'ın potansiyel deniz-altı güzergahı için offshore araştırma hakkı verdi.

Gazprom'un Olası Güzergâhları

Gazprom, daha şimdiden AB'nin en büyük doğalgaz tedarikçisi konumunda. Gazprom, Kuzey Akım ve diğer boruhatlarıyla birlikte, Avrupa'ya olan doğalgaz tedarikini bu sene %12 oranında artırarak 155 milyar metre küpe çıkarmayı planlıyor. Halihazırda Avrupa doğalgaz piyasasının dörtte birini kontrol altında tutan Gazprom, Güney Akım ve diğer projelerin de tamamlanmasıyla birlikte %30'luk bir paya ulaşmayı hedefliyor.

Wintershall'un yönetim kurulu başkanı Rainer Seele, Güney Akım'a katılma kararının ardındaki jeopolitik düşüncüyü şu şekilde açıklıyor: "Ham maddeye erişim anlamında Asyalı ülkeler karşısındaki küresel yarışta, Güney Akım, tıpkı Kuzey Akım gibi, ekonomimiz açısından asli önem arz eden enerji kaynaklarına erişimi güvence altına alacaktır."

Ancak, Güney Akım'ın ana odak noktası, aslında Asya'dan ziyade Batı. Rusya'nın Güney Akım projesi ile Washington'un desteklediği Nabucco projesi arasında süregiden mücadele, giderek jeopolitik bir hal alıyor. Bu mücadelenin kazananı ise, Avrupa'nın gelecekteki siyasi zemininde büyük bir avantaj edinecek.

BKS Finans Grup'un enerji analisti olan Andrei Polischuk'a göre, Nabucco, halihazırda çok daha zayıf bir pozisyonda bulunuyor. "Projenin önünde birçok sorun var. Bu sorunlardan biri, boruhattının doğalgazla nasıl doldurulacağı ve kaynak temeline nasıl ulaşılacağı. İkinci sorun ise, artan maliyet. Daha önceleri projenin maliyetinin 8 milyar Amerikan doları olması bekleniyordu; ancak halihazırda 12 ila 15 milyar dolara yükselmiş durumda," diyor Polischuk ve ekliyor: "Tüm bu projelerin aslında gizli bir siyasi emeli var. Bu projeleri uygularken, Avrupa'nın amacı, Rus doğalgazına olan bağımlılığını azaltmak."

Nabucco Gas Pipeline International'ın direktörü olan Reinhard Mitschek, kısa süre önce şunu kabul etti ki, Nabucco 2017 yılına kadar tamamlanamayacak; yani önceden planlanan tarihten 3 yıllık bir gecikme söz konusu. İnşaat çalışmaları, en erken 2013 yılında başlayacak. Mitschek'e katıldığı bir basın konferansında, doğalgaz sevkiyatlarının ne zaman başlayacağı sorulunca cevabı şöyle olmuştu: "Doğalgaz sevkiyatına dair taahhütlerin yerine getirilmesine dair kesin belirtiler ortaya çıkar çıkmaz doğalgaz akışı başlayacak."

AB'nin Gazprom'a "Gece ve Sis" Baskını

Gazprom'un Kuzey Akım boruhattının planlanan açılış töreninden günler önce, Avrupa Birliği Gazprom'un ve onun 10 ülkeye yayılan Avrupalı ortaklarının ofisine, daha önce eşi benzeri görülmemiş türden "gece ve sis" benzeri bir baskın düzenledi.

Washington-yanlısı Litvanya hükümetinin şikayeti üzerine, 28 Eylül günü AB yetkilileri, orta ve doğu Avrupa ülkelerinde Gazprom'un ve ortaklarının ofislerine baskın düzenleyerek, doğalgaz tedariki, aktarımı ve depolanmasına adları karışan şirketleri soruşturmaya başladı. Komisyon, baskıların, rekabet kurallarını ihlal eden uygulamalar konusundaki "kuşkulardan" kaynaklandığını iddia etti.

Baskınlarla birlikte, AB'nin yeni "anti-tröst" silahlarının daha önce eşi benzeri görülmemiş şekilde kullanıldığı görüldü. Şirketin dünya çapındaki cirosunun %10'una kadar cezalandırılması gibi tehditler de söz konusuydu. Thatcher-vari bir "serbest piyasa" modelinin izinden giden Avrupa Komisyonu, son yıllarda E.ON, RWE ve ENI'yi, enerji boruhatlarını rakip ülkelere açmak veya satmak konusunda zorlamıştı. E.ON ve

durum, Pandora'nın jeopolitik müdahale kutusunun açılmasına yol açabilir ve bunun sonucunda Rusya-karşıtı şirketler, Rusya'nın AB ile giderek artan ve önem kazanan doğalgaz ticaretini sabote etmeye kalkabilir; ki bu da halihazırda Rus devletin mali kaynaklarının başlıca dayanak noktasını teşkil etmektedir.

Gazprom'a yapılan baskınlar, açıkça "siyasi" idi. AB bile, bu baskınlar öncesinde ellerinde çok fazla kanıt bulunmadığını kabul ediyor: "Soruşturmanın başındayız; bazı kuşkularımız var ve ele geçirdiğimiz kanıtlar ve yaptığımız çözümleme temelinde söz konusu kanıtların teyit edilip edilmeyeceğini bekleyip göreceğiz," diyor Komisyon sözcüsü Amelia Torres, Brüksel'de basın önünde yaptığı konuşmada.

GDF de, piyasa paylaşımına dair anlaşmalarını feshetmek zorunda kalmışlardı.

AB, halihazırda Üçüncü Enerji Paketi denen bir paket üzerinde çalışıyor. Söz konusu düzenleme, doğalgaz tedarikçilerinin AB boruhattı altyapısından sahip oldukları paylara sınırlandırmalar getirip, aşırı yoğunlaştırılmış mülkiyetlerin "ayrıştırılması" çağrılarında bulunuyor. Bu kurallar uyarınca, Rusya, Avrupa Birliği içindeki boruhattı ağının bazı kısımlarını elden çıkarmak mecburiyetinde kalabilir. Bu da, rahatlıkla anlaşılabileceği gibi, Moskova'nın yapmak istemeyeceği bir şeydir. Bu

Reuters'a göre, "İsminin verilmesini isteyen bir Komisyon yetkilisi, baskınların ardından, kısmen, Avrupa Birliği'nin Rusya doğalgazına olan bağımlılığını azaltma çabalarının ve Gazprom'un devlet kontrolündeki bir birim olarak elinde bulundurduğu güce dair endişelerin bulunduğunu söylüyor." Gazprom'un kendisi de, baskınları, Güney Akım'da son dönemde elde ettiği ilerlemeyle ilişkilendiriyor: "Benim tahminimce; Rusya'nın Güney Akım deniz-altı bağlantısı da dahil olmak üzere projelerine hız vermesiyle bağlantılı bir durum söz konusu," diyor Gazprom'dan bir kaynak.

Meseleyi AB yetkilileriyle görüşen Rus delegasyonunun bir üyesi olan Vladimir Feigin, bu baskınlarla Avrupa Komisyonu'nun "tehlikeli bir yola" girdiği konusunda uyarıyor. "Bu, sadece bir güç gösterisi değil. Ardında birçok boyut var ve bunların hepsi de son derece siyasal. Gazprom'un uzun dönemli sözleşmeleri bile bu kapsamda değerlendirilmeli," diye belirtiyor.

Serbest piyasa oyunu kuralları, piyasa dışındaki oyunculara çekici gelebilir; ancak Gazprom'un gelecekteki planlaması açısından, uzun-vadeli sabit sözleşmeler gerekiyor. Petrol piyasalarının son yıllarda ortaya koyduğu gibi, fiyatlar bazen düşerken, çoğu zaman da P MorganChase, Citigroup veya Goldman Sachs gibi büyük Wall Street bankalarının manipülasyonuna maruz kalıyor. Aynı çete, petrol fiyatlarını, dünya piyasalarında arz fazlası yaşanırken, Haziran 2008'de varil başına 147 doların üzerine çıkarmıştı.

Gazprom, Avrupa'ya yönelik doğalgaz ihracat piyasasının daha da büyümesi beklentisi içinde olup, Avrupa çapında devasa altyapı yatırımlarında bulunuyor. Ancak, tüm bunlar, AB'nin aksi bir kararıyla tamamen silbaştan olabilir. Gazprom, doğalgaz için yer-altı depolama kapasitesini iki katına çıkarma sürecinde bulunuyor. Daha şimdiden Avusturya'da doğalgaz depolama tesislerini çalıştırırken, Britanya, Fransa ve Almanya'da tesisler kiralayarak, Kuzey Akım ve Güney Akım'dan planlanan yeni gaz akışlarını idare etmeyi öngörüyor. Gazprom, daha şimdiden, Sırbistan, Bosna-Hersek ve Macaristan'a doğalgaz ihracatında bulunmak üzere Sırbistan ile ortak bir depolama tesisi kurdu. Halihazırda Çek Cumhuriyeti, Fransa, Romanya, Belçika, İngiltere, Slovakya, Türkiye ve Yunanistan'da benzer ortak depolama projeleri yürütmek için fizibilite çalışmaları yapılıyor. Boruhatlarına yapılan devasa yatırımlar da buna eklenince, AB'nin yaptığı baskınların hedefinin, Moskova'nın "enerji şahdamarı"nı ele geçirmek olduğu görülüyor.

Moskova Güney Akım'ı tamamladığında ve sevkiyata yönelik boruhattının altyapısı üzerinde tam bir denetim sağladığında, bu durum, Washington açısından büyük bir jeopolitik bozgun anlamına gelecek. 1990'ların başında Sovyetler Birliği'nin dağılmasından beri, Washington'un Hazar bölgesi ve Avrasya'daki enerji jeopolitiği, Moskova'nın elindeki jeopolitik manivelayı zayıflatmak üzerine kuruluydu. Keza, Moskova, söz konusu manivela sayesinde, Washington'un NATO çevreleme stratejisini durdurabiliyordu. Moskova, AB'nin doğalgaz veya petrol gelirlerine tamamen bağımlı olmaksızın, özellikle Çin başta olmak üzere Avrasya'daki doğu komşularıyla uzun dönemli enerji ortaklıkları kurmaya yöneliyor. Bu yönelimin Washington açısından jeopolitik etkileri ise, bir sonraki makalede incelenecek.

F. William Engdahl, "A Century of War: Anglo-American Oil Politics in the New World Order" (Bir Savaş Yüzyılı: Yeni Dünya Düzeninde İngiltere-Amerika Petrol Politikaları) adlı kitabın yazarıdır. <http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=27653>

GIDADAKİ ENERJİ GIDANIN İÇİNE TİCARİ OLARAK KONAN ENERJİ

Günümüzde gıda arzı, dünya çapında bir endüstri halini aldı ve gıda piyasası da küreselleşti. Enerji, hem endüstrinin şekillendirilmesi hem de ücra noktalardaki piyasaların üreticinin erişimine açılması anlamında kilit önem arz etmektedir. Gıda arzındaki ileri enerji teknolojileri, gıdanın mali olarak erişilebilir hale gelmesine yardımcı oluyor.

Boyko Nitzov - Atlantik Konseyi

Bir tabağa yemek koymak ne kadar enerji alır? İşte bu soruya bu zamana dek verilmiş en iyi yanıt şu: gezegen üzerinde bir pound ağırlığında gıda üretmek, hasat etmek, işlemek, taşımak, muhafaza etmek, paketlemek ve hazırlamak için 100 gram petrole eşdeğer bir enerji tüketiliyor. Bu enerji ise, fabrikaların ve hayvanların kullandığı doğal enerji ve solar radyasyonu, gıda almak için dükkan dükkan gezerken kullanılan enerjiyi ve gıda atığını bertaraf etmek için harcanan enerjiyi içermiyor. Bir gıdanın yaşam döngüsü boyunca kullanılan enerji kütlesi, fosil yakıtlardan oluşur ve çoğu petrol kaynaklıdır.

Gıdadaki enerji yoğunluğuna dair sözü edilen rakam, küresel düzeyde alınan bir ortalama karşılık geliyor. Mevki, üretim biçimi, taşıma, dağıtım, beslenme ve diğer değişkenlere bağlı olarak farklı varyasyonlar mevcuttur. ABD’de gıdanın yaşam döngüsü içindeki toplam enerji kullanımı, yaklaşık 10,25 katrilyon BTU’dur; bu da 260 milyon ton petrole karşılık gelir. Yani, bir ulusun toplam birincil enerji tüketiminin yaklaşık %11’i ve bir ulusun tükettiği petrolün yaklaşık %30’u. ABD’de gıdaların enerji yoğunluğu, bir pound ağırlık başına yaklaşık 1,22 pound petroldür; bu da küresel ortalamanın hayli üzerindedir.

Enerjinin sadece yüzde yirmilik bir bölümü, gıda üretimi için kullanılır. Evlerdeki soğutma sistemleri ve gıda üretimi %30 ila %33’lük bir bölümünden, işleme ve taşıma ise yaklaşık %15’lik bir bölümünden sorumludur.

Çin ve Hindistan gibi kalabalık ülkelerdeki beslenme biçimleri, çok daha az hayvani ürün içerirken, enerji yoğunluğu daha yüksektir ve tahıllar, meyveler ve sebzeler daha fazla kullanıldığı için, bunlar daha az enerji gerektirir. Afrika’dakiler gibi geleneksel çiftlikler ve çok daha geniş arazilerin kullanıldığı çiftlikler, çok daha az enerji yoğun gıdalar üretirler. Birçok ülkede gıdanın pazarlara ulaşımında daha az mesafe-

ler katedilirken, ABD ve diğer gelişmiş uluslarla kıyaslandığında gıdalar üzerinde yapılan ön işlemler ve paketleme işlemleri de daha az bir oran teşkil eder.

Dünya çapında kişi başına kullanılan gıda miktarı, ABD’dekinden biraz daha düşüktür: günlük kişi başına yaklaşık 3,7 pound. ABD’de ise bu oran 4,1 pound’a yükseliyor. Miktar, her zaman için gıda sepetindeki enerji içeriğini etkilemez. Gıdanın türü, katedilen mesafe, üretim biçimi ve diğer etmenlerin de büyük bir etkisi vardır.

Enerji, “Maliyet” değil, “Üretim Faktörü”dür

“Gıda milleri” de, enerji yoğunluğuna dair şaşırtıcı bir faktördür. “Gıda milleri”, gıdanın üretildiği mevkiden tüketildiği mevkkiye kadar ne kadar mesafe katettiğiyle ilgilidir; yani toplam enerji kullanımına dair bir bilgi vermez. ABD’de ise, işlenen gıda, ortalama 1300 mil kateder ve taze gıdalar, tüketilmeden önce 1500 millik bir mesafe katettikten sonra elimize ulaşır. Bununla birlikte, gıda türüne, üretim biçimine, taşımacılık biçimine bağlı olarak, yerkürenin diğer bir köşesinden gelen gıda, tarladan karayoluyla ulaştırılan gıda ürünlerinden daha az enerji gerektirebilir. 2006 yılında yapılmış bir araştırmaya göre, İngiltere’ye Yeni Zelanda’dan gelen bazı gıda ürünleri, İngiltere’de üretilenlerden daha az enerji yoğun olabiliyor. Örneğin, gemiyle sevkıyatı hesaba kattığımızda bile, Yeni Zelanda’dan ithal edilen kuzu eti, İngiltere’deki kuzulardan %65 daha az enerji gerektiriyor; aynı şekilde elmalar (%40), soğanlar (%23-25) ve süt/süt ürünleri (%50) de.

Bu rakamlar, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, Amerikan hükümetinin ilgili birimleri ve Uluslararası Enerji Ajansı’nın akademik makalelerinden alınan bilgilerden derlenmiştir. Ancak, gıdadaki enerji yoğunluğuna dair bu tahminler, gerçek orandan %50 kadar bir sapma teşkil etse de, göz önünde bulundurulması icap eden bazı ciddi veriler

de söz konusudur.

Gıdanın yaşam döngüsü içinde enerjinin gerçek rolünü değerlendirelim. Bu rolü incelemenin bir yolu; enerji ile ürün arasındaki “Granger nedenselliği”ni göz önünde bulundurmak. Söz konusu nedensellik, üretimdeki artış sonucunda, kullanıma dönük daha fazla enerji üretilip üretilmediğini (veya tam tersi) değerlendirir. Birçok araştırmaya göre; daha fazla enerji kullanımı, üretimdeki artışa neden olur. Bu da şu anlama geliyor: enerji kullanımı, büyümenin motorlarından biridir.

Gıda tedarik döngüsü içinde bu durum pek şaşırtıcı değildir; keza öncelikle enerjiyi harcamazsanız zaten ürün de olmaz. Ekonomide ise, enerji kütlesi, üretken şekilde kullanılır ve enerji etkinliği, azalan GSYİH enerji yoğunluğu rakamlarının da gösterdiği gibi, giderek artmaktadır. Gıda ve enerji söz konusu olduğunda farklı bir durumun söz konusu olması için çok fazla neden görünmüyor.

Bununla birlikte, gıda tedariki diğer ekonomik faaliyetlerle kıyaslandığında, enerji tasarrufu programlarının ve politikalarının doğurduğu etkileri çok daha titizlikle incelemek ve gerektiğinde üretimle ilgili olmayan çözümler tasarlanması gerekir. Enerji, işgücü ve arazinin yerini etkin bir şekilde doldurur; gıda tedarikinin küreselleşmesini sağlar.

Günümüzde gıda tedarikinin en çarpıcı unsurlarından biri, işgücü ve arazide ne kadar enerji tasarrufunda bulunulduğudur. Avcı-toplayıcılar, zamanlarının neredeyse tümünü gıda aramakla geçirirler ve bir kişinin geçimini sağlamak için bir mil kare ve daha fazla araziye ihtiyaçları vardır. Neolitik çağda Meksika’daki tarım faaliyetlerine bakarsak, 4400 pound’luk mısır üretmek için 1150 saat uğraşıp didinmek ve 166 Mcal enerji sarf etmek gerekiyordu. 1980 yılı itibarıyla, Amerikalı bir çiftçi, aynı şeyi gerçekleştirmek için sadece 6,3 saat harcamaya başladı; yani %180’lik bir azalma söz konusu oldu. Enerji tüketimi ise, %19 oranında arttı. Bazı

tahminlere göre, bugün bir kişinin geçimini sağlamak için 200 yarda kare ve daha azı gerekiyor. Kısacası; gıda tedariki söz konusu olduğunda, enerji, en büyük rolü üstleniyor ve işgücü ve arazinin yerini doldurup, geleneksel tarımın yapamayacağını yapıp, sektörü güçlendiriyor.

Potansiyel sonuçlarını değerlendirmeden önce, gıda tedarikinde sermaye kullanımını sınırlandırmayı öneren her türlü tavsiyeye temkinli yaklaşın. Enerji de, gıda tedarikinin küreselleşmesinde kilit bir rol oynamaktadır. Dünya çapında çiftçiler, “küresel köy” kavramını memnuniyetle karşılamakta ve küresel rekabete olumlu bakmaktadır.

Gıda enerji yoğunluğu, yaşam döngüsü boyunca durum bazında değerlendirilmelidir. Gıda arzında enerji etkinliğinin artırılmasına yönelik mantıklı politikalar, yaşam döngüsünün özel unsurlarıyla tutarlı olmalıdır. Örneğin, enerji fiyatlarındaki bir artışın, doğrudan gübre ve gıda maliyetini etkilediğine dikkat çekilir. Ancak, şuna pek dikkat edilmez: Üretimle ilgili bir süreçle yönelik bir girdinin fiyatındaki artış, eğer maliyet oranındaki artış üretim oranındaki artışı aşıyorsa, ürünün birim maliyetini artırmaya hizmet eder sadece...

Gıdadaki Enerji Yoğunluğunu Azaltma Çabası

Gıda söz konusu olduğunda, bu durum, eğer gıdanın enerji döngüsü boyunca enerji etkinliği, enerji fiyatından daha yavaş artarsa söz konusu olur. Uzun vadede böyle bir durumun söz konusu olabileceğine dair ise fazla kanıt yoktur: aslında, gıdadaki enerji yoğunluğu ABD’de 1970’li yılların sonundan beri azalıyor. Her ne kadar çok fazla enerji-yoğun olmasına karşın, Amerika orijinli gıdalar, küresel pazarda çok daha büyük bir rekabet gücüne sahiptir; çünkü görece olarak birim maliyetleri düşüktür.

Öte yandan, enerjinin, gıda tedarik zincirinde hangi amaçlarla ve nasıl kullanıldığı da önemlidir.

ABD-İRAN İKTİSADİ SAVAŞI

Tahran'daki rejim, petrol satmaya ve uranyum zenginleştirmeye devam ederken, Batı'nın yaptırımları başarısızlığa uğramaya mahkûm

ASIA TIMES

2011'in son günü -kimsenin dikkatini çekmeksizin- ABD Başkanı Barack Obama tarafından imzalanan Ulusal Savunma Yetki Yasası'ndaki önemli bir değişiklik, İran petrolü alıp bunu İran Merkez Bankası aracılığıyla ödeyen her ülkeye ve şirkete yaptırım getiriyor. Yazdan itibaren bunu yapacak herkesin, ABD ile iş yapması engellenecek.

Pratikteki amaçlarıyla ekonomik savaş ilanı olan bu değişiklik, İsrail Başbakanı Benyamin 'Bibi' Netanyahu'nun doğrudan emriyle, Amerikan-İsrail Kamu İşleri Komitesi (AIPAC) tarafından size sunuldu.

Aslında İsrail'in orijinal stratejisi bundan daha histerikti, -İran'dan ithal edilmiş petrole her ülkenin ve şirketin, muhtemelen Çin ve Hindistan istisna olmak üzere, para ödemesi yapmasını engellemeye yönelikti. Bu yetmezmiş gibi, 'Önce İsrail' diyen Amerikalılar, bunun petrol fiyatlarında sonu gelmez yükselişe sebep olmayacağına dair herkesi ikna etmeye çalışıyordu.

Kendilerini ayaklarından vurmaya yönelik benzersiz kapasitelerini bir kez daha sergileyen AB hükümetleri, artık İran'dan petrol alıp almamayı tartışıyor. Varoluşsal kaygıları şu: Şimdi mi başlayalım, yoksa birkaç ay bekleyelim mi? Ölüm ve vergi gibi kaçınılmaz sonuç olarak -başka ne olabilir- di ki- petrol fiyatları tırmıyor. Brent petrol fiyatı, 114 dolar civarına çıktı ve tek istikamet daha yukarıya gibi görünüyor.

Ham Petrol Yarışı

İran, OPEC'te ikinci büyük üretici ülke ve günde 2.5 milyon varile kadar petrol ihraç ediyor. Bunların 450 bini, İran'ın Çin'den sonraki ikinci büyük pazarı olan Avrupa'ya gidiyor.

Avrupa Komisyonu'nun enerjiden sorumlu üyesi Gunther Ottinger, İran kaynaklı eksikliği kapatmak için Suudi petrolüne güvenebileceğine dair manipülasyon yapıyor. Kendine saygılı her petrol uzmanı bilir ki Suudi Arabistan, gerekli ekstra kapasitenin tamamına sahip değil. Dahası, Suudi

manın küresel ekonomi açısından şiddetli sonuçlar yaratmayacağına inanabilir.

Asya'nın petrol ihtiyacı giderek daha çok artacak ve İran'dan petrol alımı devam edecek. Petrol fiyatlarının stratosferle flörtü sürecektir. Öyleyse Obama bunu neden imzaladı? Şimdilik Obama yönetiminin tek derdi, seçim hesapları. Cumhuriyetçi başkan adayları sirkindeki zirdelliler, seçildikleri anda İran'la savaşacaklarının satışını yapıyor ve Amerikan seçmeninin geniş kesimleri de bunu satın alabilecek kadar cahil. Lakin Avrupa ve Amerika ekonomilerinin azıcık düzelmesi için, petrolün 120 dolar seviyelerine çıkmaması gerektiği sonucunu veren temel matematik işlemlerini kimse yapmıyor.

Kendi kendini yenilgiye uğratan, ölümcül krizdeki euro/NATO cetesi hariç herkes ve komşuları, İran'a yönelik ABD-İsrail ekonomik savaş ilanını by-pass edecek.

- Rusya, etrafından dolanacağını şimdiden söyledi.
- Zaten Hindistan, İran petrolü için ödemelerini Türkiye'deki banka üzerinden yapıyor.
- İran, Çin'e daha fazla petrol satmayı etkin biçimde müzakere ediyor. Çin euroyla yaptığı ödemeleri, kısa süre sonra yuanla yapabilir. İki ülke, yeni fiyatlandırmayla ilgili anlaşmaya martta varacak.
- Venezuela, 2009'dan beri İran'la iki uluslu bir bankayı kontrol ediyor. İran'ın Latin Amerika'da yaptığı işler buradan ödeniyor.
- Geleneksel Amerika müttefikleri bile dışında kalmak istiyor. Petrol ithalatının yüzde 30'unu İran'dan yapan Türkiye, TÜPRAŞ'ın ABD yaptırımlarından muaf tutulmasını isteyecek.
- 2012'de İran'dan günde 200 bin petrol satın alacak Güney Kore de muafiyet isteyecek.

Bana Cesaretini Göster

Çin, Hindistan, Güney Kore'nin İran ile karmaşık iki yönlü ticari ilişkileri var. (Mesela Çin-İran ticareti, yılda 30 milyar doları buluyor ve giderek artıyor.) Tel Aviv-Washington eksenini böyle buyuru-

Arabistan'ın pahalı petrolden çok para kazanmaya ihtiyacı var. Karşı devrimci Suudi hanedanlığı, yerel Arap Baharı ihtimalini bertaraf etmek için tebaasına rüşvet vermek üzere bu fonlara muhtaç.

Buna Tahran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma, dolayısıyla dünya petrolünün altıda biri ve OPEC'in ihraç ettiği petrolün yüzde 70'inin pazarlara ulaşmasını engelleme tehdidini de eklersek, petrol tüccarlarının mümkün olduğu kadar çok ham petrol stoklamak için birbirlerini ezmelerine şaşmamak gerek.

Petrolün varilinin 50 hatta 70 dolara alınabilmesini unutup. Tıpkı ekonomik krizin patlak verdiği 2008'deki gibi, petrolün varil fiyatı beklenenden çok daha erken 120 dolara ulaşabilir ve hatta yazın 150 doları bulabilir. Yani İsrail'in yola yerleştirdiği ev yapımı patlayıcı, artık küresel ekonominin tüm kesimlerini hedefleyen çok patlamalı ekonomik intihar bombasına dönüştü. İran meclisinin Ulusal Güvenlik ve Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Alaettin Burucerdî'nin, Batı'nın bu yaptırımlarla stratejik çam deviriyor olabileceği uyarısı yapması boşuna değil. Çevirisi: 2012'de oyunun adı, 'derin ekonomik durgunluk' olacak.

Washington, önce İran Merkez Bankası'na yönelik yaptırımların masada olmadığını sızdırdı. Sonuçta Obama yönetimi de biliyordu ki bu, petrol fiyatlarının fırlaması ve daha fazla küresel durgunluğa tek yönlü bilet anlamına gelir. Üstüne üstlük bu sayede İran, petrol ihracatından daha fazla para kazanır. Buna rağmen Bibi-AIPAC ikilisi, bu değişikliği 'Önce İsrailcilik'in Mekke'si olan ABD Kongresi'nden geçirmekte zorluk çekmedi. Sadece Kongre'deki sorumsuzlar, İran'ın günlük 2.5 milyon varillik petrol ihracatını dünya pazarlarından kaldır-

Gıda üretimi, çok daha fazla miktarda gübre ve dizel yakıt gerektirir. Gübre, tarımsal üretimde kullanılan ticari enerjinin yaklaşık 545 ila %50'lik bir bölümünden sorumludur. Dizel yakıt ise, %20 ila %25'lik bir bölümü teşkil eder. Bununla birlikte, gıda üretimi, gıda yaşam döngüsü içinde enerjinin sadece %5'lik bölümünün tüketiminden sorumludur. Soğutma ve hazırlama, taşıma ve paketlenme, hep birlikte, gıdanın enerji "içeriği"nin %60'ından fazlasını teşkil eder. Sonuç olarak, ev aletlerinde enerji etkinliğini güçlendirmeye yönelik olarak tasarlanmış programlar, gıda üretimindeki enerji kullanımını azaltmaya dönük çabalarla kıyaslandığında, gıdadaki enerji yoğunluğuyla daha maliyet-etkin şekilde mücadele eder. Öte yandan, arzu edilen etki, gıda tedarikini menşesinde etkilemeksizin sağlanabilir; keza daha fazla mil, gıdadaki enerji yoğunluğunun daha yüksek olması anlamına gelmez.

Gıda Tedarikinde Fosil Yakıt Kullanımının Etkisi ve Bunu Ortadan Kaldırmanın Yolları

Enerji ve gıda arasındaki bu iç içe geçmişlik halinde en önemli dezavantaj, enerjinin kaynağıdır. Bugün enerjinin kaynağı büyük oranda fosil yakıtlardır ve dolayısıyla eğer bir sermaye olarak sorumsuzca kullanılırsa sonu olan bir kaynaktır. Yoğun tarım faaliyetlerinden kaynaklanan emisyonlar da bir endişe kaynağıdır. Bununla birlikte endüstriyel gıda arzının sona erdiğine dair söylentiler de abartılı kaçmaktadırlar. Tarımın son derece yoğun olduğu ülkelerde bile, sektördeki enerji kullanımı, toplam birincil enerji arzının %3,5 ila %5'ini aşmaz. Örneğin Fransa'da balıkçılık, tarım ve ormancılık sektörleri, 2008 yılı verilerine göre, ülkenin toplam birincil enerji arzının sadece %1,5'ünü kullanmaktadır. Bu sektörlerin toplam nihai enerji tüketimindeki payları ise, sadece %2,5'tur. Diğer gelişmiş ülkelerde, bu sektörlerin enerji kullanımı, kıyaslanabilir düzeylerde bulunmaktadır ve bu enerjinin tümü de gıda üretimi için kullanılmaz. Fosil yakıtların sadece %1,5'lük bölümü, gübrelerdeki nitrojenin temel kaynağı olan amonyakı üretmek için kullanılır. Amonyak üretiminde temel girdi olan doğal gaz ise, fazla miktarda vardır. Bununla birlikte, bu esnada, birincil gıda tedarikini etkilemeksizin, gıda yaşam döngüsündeki enerji verimliliğini iyileştirmeye dair devasa potansiyel göz önüne alınmaz. Benzer şekilde, büyük çaplı enerji tasarrufları, ancak uluslararası ticaret ve yatırımlarda girdileri, maliyetleri ve fiyatları çarpıtan engellerin kaldırılmasıyla ve gıdaların daha enerji yoğun hale getirilmesiyle sağlanabilir.

İklim değişikliği karşısında endişelenen kesimler ise, ormansızlaştırmanın (deforestation), bu süreçte ciddi bir suçlu olduğunu unutmamalıdır. Arazilerin genişletilmesi uğruna ağaçların kesilmesi, çok daha fazla emisyon ve çok daha az karbon yutağına (carbon sink) yol açıyor. Çiftlik teknolojisindeki ilerlemeler, enerji ve arazi kullanımını eş zamanlı olarak azaltabilir. ABD'de böyle bir durum gerçekleşmiş; çiftliklerdeki doğrudan ve dolaylı enerji kullanımı, 70lerin sonunda zirve noktasına ulaşmış, o tarihten sonra %25'in üzerinde bir azalmaya tanıklık etmiştir. Aynı şekilde, ABD'de gübre üretmek için kullanılan enerji de, aynı dönemde %30'un üzerinde bir azalış yaşamıştır. 1997 yılında, ABD'nin toplam arazi alanının %42,2'lik bölümü, tarım arazilerinden oluşmaktadır. 2007 yılı itibarıyla ise söz konusu oran, %40,8'e gerilemiştir. Serbest bırakılmış arazilerin büyük bir bölümü, kalkınma amaçlı kullanılmaya başlanmış; ancak ki-

mileri de ormanlara dönüştürülmüştür. Bu esnada, birçok ürünün arazi çıktısı artmıştır. ABD, dünyanın en büyük hububat, tavuk eti, kırmızı et ve diğer gıda ürünlerinin ihracatçısı konumunda olmayı sürdürmektedir.

Sonuçlar ve Tavsiyeler

Tüm bu notlar, sadece enerji ile gıda arasındaki ilişkiye dair üstünkörü değerlendirmeler sunmaktadır. Gıda yaşam döngüsündeki enerji kullanımı, giderek daha karmaşık ve çeşitli bir hal almaktadır ve ürünün, uygulanan işlemin ve piyasanın biçimine göre özellikle edinmektedir. Tamamen küreselleşmiş bir hal alan gıda yaşam döngüsü, bir bilmeceye dönüştü. Ancak bazı noktalara özellikle değinmek gerekiyor:

- Gıda enerji yoğunluğu, sadece bir "maliyet" olarak değerlendirilmeyip, diğer üretim faktörlerine benzer şekilde üretken bir güç olarak enerji bağlamında göz önünde bulundurulmalıdır.

- Enerji ve gıda fiyatları arasındaki ilişki, dolambaçsız değildir. Daha fazla enerji yoğunluğu, mutlaka daha az etkin veya daha pahalı anlamına gelmez. Uzun vadede, diğer etmenler eşit tutulduğunda, gıda fiyatları, enerji fiyatlarındaki artışın sonucunda artacaktır. Ancak bu artışın temel sebebi de, gıdadaki enerji yoğunluğunun yaşam döngüsündeki iyileştirmelerin yeterince yapılmamasıdır. Söz konusu nedensellik, herhangi bir üretken girdinin (örneğin işgücü veya arazi) maliyeti ile bir ürünün birim maliyeti arasındaki ilişkiye benzer. Artan gıda talebi ve gıda türündeki değişimleri ile kalite tercihleri de, gıda fiyatlarındaki artışı, enerji fiyatlarındaki artıştan daha çok etkiler. Yatırım ve gıda ticaretinin önündeki engeller ise, enerji maliyetiyle kıyaslandığında, gıda fiyatındaki artışları çok daha fazla etkileyen etmenlerdir.

- Gıdaların yaşam döngüsü içindeki fosil enerjiye dair değişimler de haklı endişelerdir; ancak çoğu zaman ya abartılıdır, ya da temelleri sağlam değildir.

- Gıdadaki enerji yoğunluğunu azaltmaya dönük olarak önerilen birçok çözüm, gıda arzını ve maliyetini, tahmin edilenden farklı şekilde etkiler.

- Sadece gıdanın yaşam döngüsünün bazı kısımlarına yönelik politika ve ticaret çözümleri ise, gıda üretimini olumsuz etkiler; rekabeti düşürür ve tarım ile gıda arzında ticaret ve yatırım engelleri yaratır.

Günümüzde gıda arzı, dünya çapında bir endüstri halini aldı ve gıda piyasası da küreselleşti. Enerji, hem endüstrinin şekillendirilmesi hem de ücrâ noktalarındaki piyasaların üreticinin erişimine açılması anlamında kilit önem arz etmektedir. Gıda arzındaki ileri enerji teknolojileri, gıdanın çok daha fazla miktarda ve mali olarak erişilebilir hale gelmesine yardımcı olan etmenlerden biridir. Öte yandan, gıdalardaki enerji yoğunluğunu azaltmaya dönük politikalar, genellikle ulusal sınırlara bağımlıdır; gıda yaşam döngüsüyle kendisini sınırlandırır ve gıda üretimini olumsuz etkileme potansiyeline sahiptir. Artık, yeryüzündeki her insanın günlük beslenme biçimini etkileyen bir meseleye daha tutarlı bir pencereden bakmanın vakti geldi.

Dr. Boyko Nitzov, Atlantik Konseyi bünyesindeki Dinu Patricia Avrasya Enerji Merkezi'nin programlar direktörüdür. Kendisi, daha önce Brüksel'de Enerji Şartı Sekreteriyası'nda küresel yatırım uzmanı olarak görev almaktaydı. Dr. Nitzov, Uluslararası Enerji İktisadi Derneği üyesi olup, enerji sektöründeki birçok önemli dergide makaleleri yayımlanmaktadır.

Kaynak: http://www.acus.org/files/publication_on_pdf/403/081611_ACUS_EnergyFood.PDF

JFK, WATERGATE, İRAN-KONTRA, VE 9/11 KIYAMET GÜNÜ PROJESİ VE DERİN OLAYLAR

McCord'un telekomünikasyonla ilgili bir acil planlama sistemine katılımı, ele aldığımız neredeyse tüm derin olayların arka planında ortak bir paydanın olduğunu gösteriyor. İran-Kontra planlamasında Reagan ve Bush'un "nokta personeli" (pointman) olan Oliver North, aynı zamanda böylesine bir planlamaya dahildi ve ABD'nin çok gizli Kiyamet Günü iletişim ağına erişimi bulunmaktaydı.

Prof. Peter Dale Scott

Burada dört büyük ve yanlış bilinen olayı tartışmaya açmak istiyorum: John F. Kennedy'nin öldürülmesi, Watergate skandalı, İran-Kontra ve 9-11. Bu derin olayları, onları birbirlerine bağlayan derin siyasi sürecin bir parçası olarak analiz edeceğim. Bu süreç, demokrasi aleyhine Amerika'da baskıcı bir güç kurulmasına yardımcı olmuştur.

Son yıllarda bu olayların ardındaki karanlık güç hakkında konuşup duruyorum. Bu güce, "derin devlet" adını veriyorum ve kamusal devletin hem içinde hem de dışında faaliyet gösterdiğini düşünüyorum. Bugün ilk kez bu karanlık gücün bir kısmını tanımlamak istiyorum. Söz konusu kısım, kamusal devletin hemen yanıbaşında elli yıldan daha fazla süre faaliyet gösterdi. Bu karanlık gücün söz konusu kısmının ismini ben uydurmadım: Kiyamet Günü Projesi. "Bir nükleer savaş veya başka büyük krizlerin sırasında ve akabinde Beyaz Saray ve Pentagon'un varlıklarını devam ettirmeye" yönelik tasarladığı acil durum planına bizzat Pentagon tarafından verilen bir isim bu...

Konuya son derece basit ve önemli bir noktadan bakıyorum: 1980'li yılların Kiyamet Günü Projesi'ni açıklamak ve bu proje içinde daha erken dönemde gelişen acil durum planlamalarına işaret etmek suretiyle, bunların sözünü edeceğim derin olayların tümünün arka planında bir rol üstlendiğini gözler önüne sermek istiyorum.

Daha da çarpıcı olanı şu ki, Amerikan demokrasisini günümüzde tehdit eden bu üç rahatsız edici olayın hepsinin ardında bu proje yatmaktadır. Söz konusu üç olaydan ilki; ekonomimizin bir plütonomiye dönüşmesi olarak adlandırdığım durum. Yani, Amerika'nın giderek iki sınıf arasında ayrışması: zenginler ve yoksullar; bir diğer deyişle %1'lik bölüm ve %99'luk bölüm. İkinci olay ise, Amerika'nın giderek askerileşmesi; ve dünya'nın üçra köşelerinde savaş açmak veya savaşları tetiklemek doğrultusunda bir yönelim edinmesi ve bunun giderek daha rutin ve tahmin edilebilir bir hale gelmesi... Şurası açık ki, Amerika'nın savaş aygıtının operasyonları, %1'lik bölümün işine yaradığı bulunuyor.

Üçüncü unsur ise –ki bugünkü yazımın konusunu teşkil ediyor– Amerika'nın sosyal yapısını ihlal eden, toplumu üzerinde ciddi etkiler doğuran ve birçok durumda belirsiz bir karanlık güçten kaynaklanan, yapısal düzeydeki "derin olayların" (gizemli olaylar, örneğin JFK cinayeti, Watergate skandalı veya 9-11) Amerikan tarihi üzerinde önemli ve giderek daha tehlikeli bir etki bırakması.

Amerika'nın halihazırda gelir ve refah uçurumları anlamında yaşadığı ayrılmaya dair bir dizi analiz söz konusu. Öte yandan, Amerika'nın giderek daha çok askerileşmesi ve savaşa meyilli olmasına dair analizler de cabası. Bugün yapmam gereken şey ise, yeni bir bakış açısı taşımak: hem gelir adaletsizliklerinin (ki buna plütonomi diyorum) hem de savaşa duyulan eğilimin güçlenmesinin ardında yatan sebebin, büyük oranda, söz konusu "derin olaylar" olduğunu iddia ediyorum.

Şunu anlamalıyız ki, Amerika'nın mevcut ekonomisindeki gelir adaletsizliği, siyasi müdahalelerden bağımsız olarak faaliyet gösteren piyasa güçlerinin bir sonucu değildi. Büyük oranda, 1960'lı ve 1970'li yıllarda ülkenin dizginlerini ellerinde bulunduran, oldukça müreffeh olan bir kesimin endişelerinden beri süregiden kasti ve sistematik bir siyasi süreç, bu durumu doğurdu.

Lewis Powell, 1971 tarihli bir memorandumda, serbest girişim sisteminin bekasını sağlamanın yolunun, sol kesimden kaynaklanan tehditlere yönelik iyi finanse edilen bir yanıt verilmesinden ve bu yanıtın da "dikkatli ve uzun dönemli bir şekilde planlanıp uygulanması"ndan geçtiğini belirtmişti. Bu uyarıya, sağ kesimden bir karşılık gelmişti. Söz konusu kesim, belli başlı düşünce kuruluşları tarafından koordine edilmekte ve aile vakıflarından oluşan küçük bir grubun finansmanıyla ayakta kalmaktaydı. Sol kesimden ise giderek daha fazla devrim çağrısı yükselmekteydi –hem Avrupa'da hem Amerika'da. Bugün, söz konusu soruna sağ kesimin verdiği yanıt ve derin olayların bu yanıtı güçlendirmedeki rolüne odaklanacağız.

Powell'ın memorandumunda önemli olan un-

New York'da bulunan Dünya Ticaret Merkezi İkiz Kulelerine 11 Eylül 2001'de kaçırılan yolcu uçaklarıyla sanldırı düzenlenmiş ve 2800 kişi hayatını kaybetmişti.

FOTOĞRAF: http://architecture.about.com/od/worldtradecenter/t/911images_3.htm

sur; belgenin kendisinden ziyade, bu belgenin, Amerika'da en etkili ve en az tartışma konusu olan lobi gruplarından biri, Birleşik Devletler Ticaret Odası tarafından hazırlanması idi. Ayrıca, memorandum, 1970'li yıllarda gelişen sınıf savaşının birçok işaretinden sadece biriydi. Bu süreç, hem hükümet içinde hem de dışında işlemekteydi. Hatta Irving Kristol'un ifadesiyle, "entelektüel bir karşıdevrim" idi ve "Reagan Devrimi" adı verilen süreç doğrudan yol açmıştı.

Şurası açık ki, bu geniş süreç, yaklaşık elli yıl boyunca devam etti ve Amerika'nın siyasi sürecine sağ kesimden milyarlarca dolar pompaladı. Bugün göstermek istediğim şey ise, derin olayların, aynı zamanda sağ kesimin çabalarının ayrılmaz bir parçası olduğu... 1963 yılında Kennedy suikastından 9-11 olaylarına kadar bu kural değişmedi. 9-11 olayları, "Hükümetin Devamlılığı" planlarının uygulanmasıyla sonuçlandı. Söz konusu planlar, 1982 yılından beri Kiyamet Günü Projesi dahilinde Reagan'ın atadığı gizli bir grup tarafından titizlikle geliştirilmişti. Söz konusu grup, özel sektörden ve kamudan birçok kişiden oluşmaktaydı ve aralarında Donald Rumsfeld ve Dick Cheney de bulunuyordu.

Bugün kanıtlamaya çalışacağım şey ise; bu bağlamda 9-11 olaylarının, kökenleri Kennedy suikastına dek uzanan bir dizi derin olayın bir toplamı olduğu ve Kiyamet Günü'nün tohumlarının, tüm bu olayların ardına atıldığı...

Spesifik olarak, şunu ispatlamaya çalışacağım:

- CIA ve benzeri ajansların bürokratik anlamdaki yanlış davranışları, Kennedy suikastının ve 9-11 olaylarına giden yolu döşedi.
- Her derin olayın sonuçları arasında, aynı ajansların yukarıdan aşağıya baskıcı gücündeki artış yer almaktaydı ve bu durum, ikna edici demokratik gücün aleyhine işledi.
- Her derin olayın ve sonraki olayların faileri arasında personel anlamında önemli çakışmalar söz konusu.
- Her olaya, uluslararası uyuşturucu trafiğinin unsurlarının müdahil olduğunu görüyoruz. Bu da mevcut plütonomimizin, aynı zamanda bir ölçüde "narkonomi" olduğunu gösteriyor.
- Her olayın arka planında (ve giderek daha önemli bir rol oynamak kaydıyla), Kiyamet Günü Projesi'ni görmek mümkün. Bu, kendi iletişim ağı olan, alternatif bir acil planlama yapısı ve düzenli hükümet kanallarının dışında, gölge bir ağ olarak faaliyet gösteriyor.

Bürokratik Yanlış Davranışlar, hem JFK cinayetine hem de 9-11 olaylarına etki etti

Hem JFK cinayeti hem de 9-11'i kolaylaştıran şeylerden biri de, CIA ve FBI'nin her olaya dair suçlanan failerin (Kennedy suikastında Lee Harvey Oswald, 9-11'de ise Halid el-Mihdhar ve Nawaf

AVRUPA'NIN YENİ GÜNAH KEÇİLERİ

Sarah Wildman

HEADLINE: THE NEW YORK TRIBUNE

Kasım ayında bir akşamüstü 13 yaşındaki Belçikalı Yahudi bir kız olan Océane Sluizer, futbol antrenmanından sonra bir grup arkadaşları tarafından dövüldü. Onu dövenler Fas kökenli ve Océane'a "pis Yahudi" dediler. "Ülkene geri dön."

İki hafta sonra Belçika'daki ABD büyükelçisi Avrupa'da anti-semitizmin yeniden ortaya çıkışıyla ilgili bir konuşmasında bu olaydan bah-

setti. Kendisi de bir Yahudi olan Howard Gutman, Océane'in başına gelenleri daha büyük bir sorunun semptomu olarak tanımladı: Avrupa'daki Yahudi ve Müslümanlar Ortadoğu'daki olayların, özellikle de İsrail ve Filistinliler arasındaki çatışmanın bir yansıması olan temsili bir savaş içerisindeler.

Gutman konuyu şöyle açıkladı: "İsrail'de duyurulan her yeni yerleşim, sınırdan atılan her bir füze, otobüslerdeki her bir intihar bombacısı ve

her misilleme vuruşu bu sorunu tırmandırıyor ve Avrupa'da nefret ve ırkçılıkla boğuşanların davasında gerileme yaratıyor."

Haklı; Ortadoğu siyaseti Avrupa'daki Yahudi ve Müslümanların gerilimlerine yansıyor. Gerçekten de İsrail ve Filistinliler arasındaki şiddet tırmandı. Kıta Avrupa'sında Yahudilere gösterilen şiddet tırmıyor. İnsan Hakları Ulusal Danışma Komisyonu Fransa'da 2009 yılında 815 antisemitik şid-

ABD'nin otuz beşinci başkanı John Fitzgerald Kennedy, 22 Kasım 1963 cuma günü düzenlenen bir suikast sonucu Dallas'da hayatını kaybetmişti.

el-Hazmi'nin) dosyalarını değiştirmeleri oldu. Bu durumun ardında kısmen, 9 Ekim 1963 tarihinde bir FBI ajanı olan Marwin Gheesling'in Oswald'ı FBI denetim listesinden çıkarma kararı yatıyordu. Bu, Oswald'ın Ağustos ayında New Orleans'ta tutuklanmasından ve Eylül ayında Meksika'ya seyahat edeceğinin açıklanmasından kısa süre sonra gerçekleşti. Görünen o ki, tüm bu gelişmeler, normal şartlarda Oswald'ın daha büyük bir denetim altına girmesine yol açmalıydı.

Bu yanlış tutum, diğer ajansların da –özellikle CIA- Kennedy ve 9-11 karşıındaki tutumları açısından bir model sağladı. Keza, Gheesling'in davranışı, CIA'in aynı Ekim ayında FBI'den “Oswald'ın Meksika'da şüpheli bir KGB ajanı olan Valeriy Kostikov ile görüştüğü iddiasına dair bilgiyi FBI'den gizlemesiyle de örtüşüyor. Bu olay da, Oswald'ın gözetim altında tutulmamasını sağladı. Keza, FBI eski direktörü Clarence Kelley, hauratında daha sonraları şu konuda sitem edecektir: CIA'in kendileriyle bilgi paylaşmaması, Oswald'ın 22 Kasım 1963 tarihinde gözetim altında tutulmamasının başlıca sebebi olmuştur.

Bundan daha kaygı verici bir diğer provokasyon olayı ise, 1963 yılında, Ordu İstihbaratı içinde bir birimin sadece Lee Harvey Oswald hakkında istihbaratı gizlemekle kalmayıp, aynı zamanda Küba'ya karşı misillemelerde bulunmak üzere tasarlanan sahte bir istihbarat da ürettiğinin ortaya çıkmasıyla yaşandı. Bu tür provokasyonları, Oswald'ı komünist bir komplocu olarak göstermek için tasarlanan tek fazla öyküler olarak adlandırıyorum. Ayrıca, kendisini huysuz ve yalnızlığı seven biri olarak gösteren iki-fazlı öyküler de bence yanıştı. Sözüünü ettiğim tek-fazlı öykülere en belirgin örnek, Tekas'ta Dördüncü Ordu Kumandanlığı'ndan gelen bir telgraf oldu. Söz konusu telgrafta, aynı zamanda Ordu İstihbarat yedek biriminde görev alan Dallas'lı bir polisten gelen tavsiye aktarılıyordu:

“İstihbarat Birimi - Dallas Polis Departmanından Asistan Şef Don Stringfellow, 112.İstihbarat Grubu'nun merkez karargahına, Oswald'ın 1959 yılında Küba'ya iltica ettiği ve Komünist Parti üyesi olduğu yönünde elde edilen istihbaratı ulaştırdı.”

Söz konusu telgraf, 22 Kasım günü doğrudan Florida'daki Amerika Saldırı Kumandanlığı'na (Fort MacDill) gönderildi. Burası, Küba'ya yönelik olaşı bir misilleme saldırısında bulunmak üzere kurulan bir üs idi.

Telgrafi desteklemek üzere, Oswald'ın taşıdığı silaha dair Dallas'tan alınan diğer sahte tek-fazlı an-

latımlara da başvurulmuş; Marina Oswald'ın ifadesi yanlış şekilde tercüme edilerek, Dallas'tayken sahip olduğu tüfek ile Rusya'dayken sahip olduğunun aynı tüfek olduğu iddia edilmişti.

Bu son sahte bilgilerin temelleri –ki alakasız oldukları aşıkardı-, Don Stringfellow'un 488.Ordu İstihbarat yedek birimine dek dayandırılabilir. İlk önce Marina'nın sözlerine dair yanlış bir tercümede bulunan İlya Mamantov, Dallas'lı bir petrolcü olan Jack Chrichton ile Dallas Polis Şefi yardımcısı George Lumpkin tarafından bu göreve getirilmişti. Crichton ve Lumpkin, aynı zamanda 488. Ordu İstihbarat yedek biriminin de başkanı ve başkan yardımcısıydı. Crichton, Dallaslı petrolcüler topluluğu içinde aşırı sağ kanada mensup olup, aynı zamanda H.L.Hunt Vakfı'nın da yönetim kurulu üyesi ve Kennedy'nin Kongo'daki politikalarını eleştirmek üzere kurulan Katanga Özgürlük Savışçılarının Amerikalı Dostları grubunun üyesiydi.

Şunu akıldan çıkarmamalıyız ki, kimi komutanlar, 1962 Füze Krizi'nin Küba'nın işgaline yol açmaması karşısında sinirlenmişlerdi ve JSC Yönetim Kurulu'nun yeni başkanı Maxwell Taylor, Mayıs 1963'te bile halen “Amerikan ordusunun Küba müdahalesinin gerekli olduğuna” inanmaktaydı. Bu, 1962 yılı Ekim ayında füze krizini çözmek üzere Kennedy'nin Kruçev'e Amerika'nın Küba'yı işgal etmeyeceğine dair açık güvenceler vermesinden altı ay sonrasına denk geliyor. Bu durum ise, ABD Genelkurmayı'nın “askeri müdahaleyi meşrulaştıracak türden uydurma provokasyonlar üretmek üzere” bir mönü hazırlamasının önüne geçmeye yetmedi.

Dallas'ın Oswald hakkındaki hayalkırıklığı ise, cinayetin hemen ardından ortaya çıktı: cinayetin kendisinin bir provokasyon girişimi olduğunu kabul etmediler. Bununla birlikte, Dallas'ta bulunan 488.Ordu İstihbarat yedek biriminde Kastro karıştı hissiyatı da yeterince anlaşılmış oldular. Bu, Küba'ya saldırmak için “uydurma provokasyonlar” içeren bir menüyü hazırlayan zihniyetle aynıydı. Chrichton'a göre, “488.rezerv biriminde yaklaşık yüz kişi vardı ve içlerinden kırk ila elli tanesi, Dallas Polis Departmanı'ndandı.”

FBI, CIA ve ordu ile Kennedy arasında, başkanlığı boyunca ciddi anlaşmazlıkların yaşanması, üstelik sözü edilen bürokratik kötü davranışların yine bu üç ajanstan kaynaklanması, tesadüf olamaz. Bu makalede, ayrıca, Dallaslı petrolcü Jack Chrichton'u 1963 yılında ortaya atılan (ardından da Kıyamet Günü adını alan) acil durum planlamasıyla bağlantılandırmanın gerekiyor.

9-11 olayında Paralel Bürokratik Kötü Davranışlar

9-11 öncesinde, 2000-2001 yılları arasında CIA bir kez daha FBI'den önemli kanıtları gizledi: söz konusu kanıtlar, eğer paylaşılmış olsalardı, FBI'in iki suikastçıyı (Halid el-Mihdhar ve Nawaz el-Hazmi) önceden gözetim altında tutmasını sağlayacaktı. Bu sürekli kanıt saklama durumu, bir FBI ajanının 2001 Ağustos ayında şöyle bir öngöründe bulunmasına neden oldu: “günün birinde, birileri ölecek”.

9-11'in ardından, bir başka FBI ajanı da CIA'ye şöyle demişti: “CIA, Büro'nun kendi işlerine burununu sokmasını istemiyor –işte bu yüzden de FBI'ye bilgi iletmiyorlar. Ve işte yine aynı nedenle 11 Eylül gerçekleşti. Elllerinde kan var. Elllerinde üç bin ölümün kanı var.”

Dolayısıyla, bunun gibi istihbarat saklama girişimleri olmasaydı, ne Kennedy cinayeti ne de 9-11 olayları bu şekilde gerçekleşirdi. Amerikan Savaş Aygıtı başlıklı kitabımda da yazdığım gibi, Oswald (ardından da El-Mindhhar), daha önceden bu operasyon için seçilmiş kişilerdi. Muhtemelen, Oswald'ı Küba'ya karşı bir operasyonla bağlantılı olarak hazırlamak için gerekli adımları atmıştı. Öte yandan, El-Mihdhar'ın da El Kaide'ye karşı bir operasyon için hazırlandığı yönünde şüphelerim var. Ancak, öldürülen bu iki kişi hakkında (sömrülmeye açık) efsaneler ortaya atılmaya başlayınca, kimi kasıtlı kişiler, söz konusu operasyonu, daha sonraları örtbas edilecek bir cinayet planına dönüştürebildiler. Bu noktada, Oswald (dolayısıyla da El Mihdhar), sadece göreve tayin edilmiş değil, aynı zamanda önceden belirlenmiş failer olarak kabul edilmelidir.

Kevin Fenton, “Disconnecting the Dots” (Noktaların Bağını Koparmak) başlıklı kapsamlı kitabında, 9-11 ile ilgili aynı sonuca ulaşmıştır: “2001 yaz aylarını itibarıyla, bilgi paylaşımında bulunulmaması sonucunda, saldırılara imkan tanınmış oldu.” Fenton, ayrıca, bu yanlış davranışın sorumlusu kişiyi de belirlemiştir: CIA'in Bin Ladin birimi başkanı Richard Bleec. Clinton'ın halen başkan olduğu sırada, Bleec, CIA içinde, CIA'in Afgan Kuzey İttifakı ile bağlantı halinde Afganistan'da çok daha savaşçı bir tavır takınması için bastıran bir kesime mensuptu. Zaten bu istekleri de, 9-11 sonrasında derhal gerçekleşti; Bleec terfi etti ve Kabil'de Karakol Başkanı oldu.

İkinci Tonkin Körfezi Vakasındaki Kanıtları saklayan CIA ve NSA, ve Kuzey Vietnam ile Savaş

Nasil Katkıda Bulunmuş Oldular?

Tonkin Körfezi, Kennedy suikastı ve 9-11 olaylarına benzemektedir; keza bu olayda da kanıtların manipülasyonu sonucunda Amerika derhal savaşa girmiş oldu.

Fredrik Logevall gibi tarihçiler, Dışişleri Eski Müsteşarı George Ball'un şu değerlendirmesinde hemfikirdirler: Amerika'nın Tonkin Körfezi'ndeki destroyer misyonunun neden olduğu olaylar, “ön-celikli olarak provokasyon amaçlıydı.” Bu provokatif misyonun planlanması, ABD Genelkurmay Başkanlığı'nın J-5 birimi tarafından gerçekleştirilmişti. Aynı birimin, 1963 yılında, Küba hakkında şöyle bir yorum yaptığı rivayet edilir: “Askeri müdahaleyi gerçekleştirmek için bir dizi provokasyonun mühendisliğini gerçekleştirmek, fizibl bir şeydir.”

NSA ve CIA'in 4 Ağustos günü kanıtları ortadan kaldırması da, Kuzey Vietnam'a saldırmaya dair üst-düzey (ancak tartışmalı) bir kararlılık bağlamında incelenmelidir. Bu bağlamda, Tonkin Körfezi vakası, CIA ve NSA'nın 9-11'e giden süreçte kanıtları ortadan kaldırmasıyla son derece benzeşmektedir; keza o süreçte de savaşa gitmeye dair üst-düzey (ancak tartışmalı) bir kararlılık söz konusuydu.

Derin Olayların Ardından Baskıcı Güçteki Artışlar

Yukarıda sözü edilen tüm bu derin olaylar, Washington'un baskıcı güçlerinin kümülatif artışına katkıda bulundu. Örneğin şurası kesin ki, Warren Komisyonu, JFK cinayetini kullanarak CIA'in Amerikalılar üzerindeki denetimini arttırmak istedi. Derin Politikalar başlıklı kitabımda sözünü ettiğim gibi, bu durum, Warren Komisyonu'nun Gizli Servis'in ülke içindeki denetim sorumluluklarının artırılmasına dair tartışmalı tavsiyelerinin bir sonucuydu. Warren Raporu'nun vardığı sonuç ise, büyük ölçüde mantıksızdı: “Oswald yalnız başına hareket etmiştir ve Gizli Servis, FBI, CIA organize grupları çok daha yakından denetlemek üzere aralarında eşgüdüm sağlamalıdır.” Rapor, Gizli Servis'in CIA tarafından geliştirilenle uyumlu olacak şekilde, “bilgisayar ortamında veri bankası” elde etmesini de tavsiye etmişti.

Bu eğilim, dört yıl sonra Robert Kennedy'nin öldürülmesiyle birlikte kendini tekrar edecektir. Bobby'nin vurulması ve ölümü arasında geçen yirmi dört saatlik zaman zarfında Kongre'den derhal geçirilen yasa (ki bu yasa oldukça önceden hazırlanmıştı), ABD Başkanlık adaylarını korumak adına Gizli Servis'e verilen gizli görevleri daha da artırmıştı.

Tüm bunlar, önemsiz veya itidalli değişimler olarak görülmemelidir: Nixon yönetiminin en kötü aşırılıkları, bu yasaya dayandırılmıştır.

Deişim, aynı zamanda 1968 yılında gerçekleşen Şikago Demokrasi Çalıştayı'ndaki kaos ve şiddete de yol açmıştı. Ordu istihbarat denetim ajanları, Gizli Servis ile birlikte çalıştayı gerçekleştireceği salonun içinde ve dışında saf tutmuşlardı.

Böylelikle, gizli servise JFK cinayeti sonrasında verilen ekstra yetkiler, Şikago'da yaşanan hengameye katkıda bulundu; işçi sendikalarını temsil eden eski Demokrat Parti yıkıma uğratıldı. Demokrat Parti'den o dönemden beri seçilen üç başkan ise, çok daha muhafazakardılar.

det vakası olduğunu açıkladı. Geçen sene bu sayı 419 idi. Bu artışın sebebinin İsrail'in 2009 yılında Gazze'ye düzenlediği saldırı olduğunu düşünüyor.

Ortadoğu'daki bu olaylar elbette Avrupa'ya etki etse de, Avrupa'da Yahudi ve Müslümanlar arasındaki sorunların esas kökenleri İsrail-Filistin çatışmasında yatmıyor. Bu sorun daha ziyade Avrupa devletlerinin göçmenleri, özellikle de Müslümanları ülkelerine entegre edememelerinden kaynaklanıyor. Avrupa'daki hükümetler yarım yüzyıldır vatandaşlık kavramını genişletmekle uğraşıyorlar. 1960'larda ve 1970'lerin başında Kuzey Afrika ve Türkiye'den gelen Müslümanların sonunda evlerine dönecekleri varsayılıyordu. Fakat kaldılar ve Avrupa'da aileler kurdular. Bugün onların çocukları ve torunları hâlâ ikinci ve üçüncü nesil göçmen olarak anılıyorlar. Onlara hâlâ Belçikalı, Fransız ya da Alman denmiyor.

Bunun bir sebebi, birçok Avrupalının İslam ve seküler bir Avrupa kimliğinin yan yana var olabileceğini tahayyül edememesi aslında. Bir diğer sebebi de bir zamanlar marjinal olan aşırı sağın Müslüman karşıtı fikirlerinin bugün ana akım fikirler haline gelmeleri. Eskiden Avrupa'nın günah keçileri Yahudilerdi. Şimdi Müslümanlar oldular. Eğer Müslümanlar bugün Filistin davasıyla kendilerini özdeşleştiriyorlarsa, başörtüsü için yapılan gösterilerde Filistin'e özgürlük sloganları atılıyorsa, bunun sebebi zavıf Filistin'in kendi sürekli iftira atılan nüfuslarıyla eşdeğer görülmesidir.

Dolayısıyla Gutman'ın teşhisi başta haklı gibi gözükse de, bulduğu çözüm doğru bir yolu işaret etmiyor. Kasım sonunda yaptığı konuşmada Avrupa'da Yahudi ve Müslümanlar arasındaki gerilimin çözümünün “İsrail, Filistin ve Arap komşu-

ların” elinde olduğunu açıklamıştı.

Fakat gerçek çözüm eve daha yakın: Brookings Institution'ın yayınladığı bir yazıya göre, eğer Avrupa'daki Müslüman topluluklar daha az marjinalize olur ve daha fazla iktisadi fırsatlara sahip olurlarsa, bu tür yanlış yönlendirilmiş şiddet vakaları daha az görünecek. Her ne kadar Yahudilere karşı yapılan saldırılar korkutucu ve açıklaması zor olsa da, Avrupa'da ne Müslümanlar arasında ne de nüfusun geri kalanında geniş kesimleri kapsayan ve sistematik bir Yahudi karşıtlığı yok. 1936'da yaşamıyoruz. Belçikalılara Océane'a yapılan saldırıyı anlama çabalarında yardım etmenin yolu Benjamin Netanyahu'yla masaya oturmak değil. Ona saldırı kızlarla masaya oturmalı ve onlara, Belçika'da kendilerinin içtenlikle benimsendiğini, nasıl anlatacağımızı bulmalıyız. (International Herald Tribune 9 Ocak 2012)

JFK, WATERGATE, İRAN-KONTRA, VE 9/11 KİYAMET GÜNÜ PROJESİ VE DERİN OLAYLAR

McCord'un telekomünikasyonla ilgili bir acil planlama sistemine katılımı, ele aldığımız neredeyse tüm derin olayların arka planında ortak bir paydanın olduğunu gösteriyor. İran-Kontra planlamasında Reagan ve Bush'un "nokta personeli" (pointman) olan Oliver North, aynı zamanda böylesine bir planlamaya dahildi ve ABD'nin çok gizli Kiyamet Günü iletişim ağına erişimi bulunmaktaydı.

Prof. Peter Dale Scott

Baştarafı 18. Sayfada

Watergate ve İran-Kontra'ya dönersek, bu olayların ikisi de, Richard Nixon ve Reagan'ın Beyaz Sarayı tarafından uygulanan baskıcı güçlerde bir gerileme anlamına geldi. Dışarıdan bakıldığında, evet doğru: her iki olayın sonucunda gerçekleşen yasal reformlar, baskıcı eğilimleri artırdıklarına dair savıma ters düşüyor gibi görünüyor.

Ancak burada (Watergate krizinin iki yılı ile Watergate krizinin patlak verdiği dönem arasında) bir ayrıma gitmeliyiz. Watergate krizi sırasında, bir Başkan, liberaliyle muhafazakarıyla bir dizi gücün etkisi sonucu istifa etmek zorunda bırakıldı. Ancak, Watergate skandalının patlak verdiği dönemdeki kilit figürler – Hunt, McCord, G. Gordon Liddy, ve onların Kübalı müttefikleri-, siyasi yelpazede Nixon ve Kissinger'in sağında yer almaktaydılar. Ve bu kişilerin yaptıkları entrikaların tam olarak sonuca varması, 1975 yılındaki Halloween Katliamı'yla mümkün olacaktı; keza bu olay sonucunda Kissinger, Ulusal Güvenlik Danışmanlığı görevinden alınmış; Başkan yardımcısı Nelson Rockefeller ise, kendisinin 1976 Cumhuriyetçi aday listesinden düşürüleceği bilgisini almıştı. Yaşanan bu büyük çaplı sarsıntının ardında sağ eğilimli iki kişi daha vardı: Donald Rumsfeld ve Dick Cheney.

1975'in sözü edilen gününde, Cumhuriyetçi Parti içinde Rockefeller veya liberal klik denilen kesimin kalıcı bir mağlubiyeti yaşandı. Bu klingen yerine muhafazakar eğilimli Goldwater-Casey kligi geçti; zaten söz konusu topluluk da kısa süre içinde Ronald Reagan'ın başkanlığa gelmesini sağlayacaktı. Tüm bu ufak çaplı entrikalar, gelir ve refah farklılıklarında tedrici azaltmalarla bulunularak, Amerika'nın müreffeh bir kapitalist ekonomiden, finansallaştırılmış bir plütonomiye dönüşmesini sağlandı.

İran-Kontra vakasında ise, liberal reformların kivesi altında derinlerde biriken baskıcı güce bir kez daha tanıklık ediyoruz. O dönemlerde sadece basın değil, bizzat benim gibi akademisyenler de, Nikaragualı Kontralar'a verilen yardımın sonlandırılmasını ve Kontadora barış sürecinin zaferini bayram havasında karşılamışlardı. O dönemde genellikle fark edilmeyen şey ise, Proje uyarınca ABD'nin denetimi, alıkoyma ve askerileştirme yönündeki planların devam ettiğiydi.

Bir diğer gözden kaçan mesele ise, Amerikan Kongresi'nin Afganistan'da uyuşturucu finansmanıya ayakta duran vekil ordulardan oluşan büyük bir koalisyona giderek daha fazla destek sağlamasıydı. Suudi Arabistan'ın, CIA Direktörü William Casey'in yönlendirmesiyle, Kontra'lara sağladığı 32 milyon doları ifşa ettiği dönemde, Suudilerin, yine Casey'in yönlendirmesiyle, aynı dönemde Afgan mücahitlere verdiği 500 milyon doların üzerindeki para hakkında kimse tek bir kelime dahi etmemişti. Bu anlamda, Kongre'de yaşanan İran-Kontra dramı, bir hedef şaşırtma oyunu olarak düşünebilir: halkın dikkati, Amerika'nın Afganistan'daki çok daha yoğun faaliyetlerinden başka yöne sapıtılmıştı.

İran-Kontra olayına dair bilinç düzeyimizi yaygınlaştırarak, bunu İran-Afgan-Kontra olarak düşünmeliyiz. Ve eğer böyle yaparsak, bu karmaşık ve yanlış anlaşılan derin mesele dahilinde, Afganistan'daki CIA'nin bir kez daha paramiliter bir kapasite gösterisi yaptığını fark etmemiz gerekiyor. Stansfield Turner, Jimmy Carter yönetimi sırasında CIA direktörlüğünü yaparken, söz konusu paramiliter kapasiteyi sonlandırmaya çalışmıştı. Bu, El-Mihdhar'ın hamisi ve 2000 yılında Afganistan'da CIA'nin güçlendirilmiş paramiliter faaliyetlerinin savunucusu Richard Bleec gibi kişiler için çabuk bir zafer sayılırdı.

Birbiri ardı sıra yaşanan derin olaylar arasında kişisel çakışmalar

Watergate skandalının patlak verdiği günün ertesinde, New York Times'in 18 Haziran 1972 tarihlin-

deki manşet öyküsünü asla unutamayacağım. Watergate soyguncularının fotoğrafları birbiri ardı sıra dizilmişti: içlerinden biri de, Fiorini lakaplı Frank Sturgis idi. JFK suikastı hakkında yazdığım "Dallas Komplosu" başlıklı yayımlanmamış kitabımda kendisinden yaklaşık iki sene önce bahsetmiştim.

Sturgis, önemsiz bir kişi değildi: eskiden CIA'de sözleşmeli çalışırdı; aynı zamanda Havana'daki eski casino sahipleriyle de iyi bağlantıları vardı. Kennedy davasına dair daha önce yazdıklarım, Frank Sturgis ile New Orleans yakınlarında bulunan ve Oswald'ın

da ilgilendiği Kastro-karşıtı Küba eğitim kampı arasındaki bağlantılara odaklanmıştı. Öte yandan, Sturgis'in, Oswald'ı Komünist Küba'nın komplosunun bir parçası olarak değerlendiren, sahte "tek fazlı" öykülere müdahil oluşunu da incelemekreydim.

Bu "tek fazlı" öykülerin 1963 yılında yaygınlaştırılmasında esasnası Manuel Artime'in Orta Amerika'daki CIA destekli ordusunun bir parçasını oluşturan bir takım Kübalılar da

Sturgis'in saflarına katılmışlardı. Artime'in Kosta Rica'daki üssü, 1965 yılında kapatıldı ve iddia edilene göre bunun sebebi, söz konusu üssün isminin uyuşturucu ticaretine karışmasıydı. 1980'li yıllarda ise, bu Kübalı mültecilerden bir bölümü, Kontralar'a yönelik olarak uyuşturucu-finsansmanlı destek faaliyetlerine karışmışlardı.

Artime'in MRR hareketinin siyasi düzeydeki akıl hocası, daha sonraları Watergate komplocusu olarak tanınacak olan Howard Hunt idi. 1972 yılında, Artime, Kübalı Watergate soyguncularının kefaletini ödeyecekti. Uyuşturucu paralarını aklayan Ramon Milian Rodriguez ise, Artime'dan aldığı 200.000 dolar nakit parayı kullanarak, Kübalı Watergate soyguncularının kimilerinin borcunu kapattığını iddia etmişti. daha sonraları ise, Kontralar'a destek olmak adına, iki Kosta Rikalı balıkçı şirketinin - Frigorificos ve Ocean Hunter- uyuşturucu paralarını aklamalarına yardımcı olmuştu.

Bir diğer iddia ise, Hunt ve McCord'un ikisinin de Artime'in 1963 yılındaki işgal planlarına katıldığı yönünde. Hunt'un koruduğu Artime'in uyuşturucu ticareti batağına saplanmasının, bir tesa-düf olamayacağını düşünüyorum. Başka bir yerde de bu iddiamı dile getirmiştim: Hunt, 1950 yılında Meksika'da Politika Koordinasyon Ofisi'nin başkanlığını yaptığı dönemden beri, Amerika'nın uyuşturucu bağlantılarını yönetiyor.

McCord'un 1963 yılında gerçekleşen Kastro-karşıtı faaliyetlerle bağlantısının yanı sıra, ileride İran-Kontra ve 9-11 olaylarının arka planında çok söz edilen acil durum planlama ağıının da bir parçası olduğunu belirtmek gerekiyor. McCord, Acil Durum Hazırlıklılık Ofisi'ne (OEP) bağlı, Washington'daki küçük Hava Kuvvetleri Yedek

TÜRK-İRAN İŞBİRLİĞİ Mİ REKABETİ Mİ?

Geçenlerde İran Dışişleri Bakanı Ali Ekber Salih'i'nin Türk mevkidaşı Ahmet Davutoglu'na gönderdiği mesaj, pratikte hiçbir şeyi değiştirmez. Zira mesaj, iki ülkenin rekabet değil, işbirliği içinde olduğunu vurgulayan ifadelerle doluydu. Aslında iki ülke, hem işbirliği hem rekabet içinde. İran'da Şah döneminden İslam devrimine ve Türkiye'de aşırı laik günlerden bu dönemine kadar, her iki ülkedeki rejimler ne kadar değişse de, bu denklemi bırakmaları imkânsız. Türkiye-İran ilişkileri daima kılıç sırtındaydı, ancak hiçbir zaman as-

keri çatışma düzeyine çıkmadı. İki oluşum arasındaki en eski sınırları çizen 1638 Kasr-ı Şirin Anlaşması'ndan bu yana bölgedeki eski ilişkiler hâlâ sürüyor. İki ülke, çatışmaya girmek yönündeki dış kışkırtma çağrılarına karşı direndi. Türkiye, nükleer programı sebebiyle İran'a ekonomik yaptırımlara katılması yönündeki Amerikan baskılarına direndi. İşbirliği/rekabet tartışması, İran-Türkiye ilişkilerine hükmediyor. İki ülke, Tahran'ın nükleer programında işbirliği yaptı. İran tesislerine askeri operasyon çağrılarını reddetti ve nükleer sorunun barışçıl çözümü çağ-

rısı yaptı. Tahran da Türk tutumunu benzer bir tutumla karşıladı. Rusya ve Çin gibi müttefiklerinin değil de Türk topraklarının, zenginleştirilmiş uranyum değişiminin yeri olmasına onay verdi. Böylece İran, Brezilya ile birlikte yapılan Tahran

Anlaşması'na varılmasında Türkiye'ye destek oldu. Bu anlaşma, Türk rolüne büyük başarı kazandırdı. Türkiye'nin Batı'nın aciz kaldığı noktada devreye giren önemli bölgesel bir güç olma görüntüsünü ortaya koydu. Denklem açık. Çatışmak, iki ülkenin de çıkarına olmaz. Çatışmalar da üçüncü sahalarda vekâleten çatışır. İki taraf da

ABD eski Başkanı George W. Bush (ortada), eski Başkan Yardımcısı Dick Cheney (sağda) ile Savunma Bakanı Donald H. Rumsfeld (solda), 15 Aralık 2006 veda geçit törenindeyken.

Birimi'nin bir üyesiydi. Kendisine, “radikal eğilimli kesimlerin listelerini çıkarma ve savaş zamanında medyaya yönelik sansür planları geliştirme” görevi verilmişti. Başında bulunduğu birimi, “basın ve iletişim araçlarına (hükümet iletişim araçları da dahil) sansür uygulamaya, ayrıca askeri “kamplara” yerleştirilmek üzere sivil “güvenlik risklerini” ön-alıcı şekilde alıkoymaya yönelik acil durum planlarını harekete geçirmekle” yükümlü olan Savaş Dönemi İstihbarat Güvenlik Programı'nın bir parçasıydı. Bir diğer deyişle, bunlar, 1980'li yıllarda Kıyamet Günü Projesi olarak bilinen planlardı ve hükümetin devamlılığını sağlamaya yönelik planlamayı içeriyordu. Dick Cheney ve Donald Rumsfeld, 9-11 öncesinde yirmi yıl boyunca bu planlar üzerinde birlikte çalışmışlardı.

Yapısal Derin Olayların Ortak Paydası: Kıyamet Günü Projesi ve Hükümetin Devamlılığı

McCord'un telekomünikasyonla ilgili bir acil planlama sistemine katılımı, ele aldığımız neredeyse tüm derin olayların arka planında ortak bir paydanın olduğunu gösteriyor. İran-Kontra planlamasında Reagan ve Bush'un “nokta personeli” (pointman) olan Oliver North, aynı zamanda böylelerine bir planlamaya dahildi ve ABD'nin çok gizli Kıyamet Günü iletişim ağına erişimi bulunmaktaydı. Flashboard adıyla bilinen North'un ağında, “farklı görüşlerden bürokratlar bulunmamaktaydı ve terörle mücadeleyle yönelik olarak kendine özgü ve dünya çapında yaygın bir bilgisayar ağına sahipti. Öyle ki bu ağa dahil olan üyeleri, birbirleriyle ve yurtdışındaki meslektaşlarıyla münhasıran iletişim kurabiliyorlardı.”

Flashboard denen ağ, North ve üsleri tarafından, oldukça hassas operasyonlarda kullanılıyordu; keza bu operasyonların, Washington bürokrasisinin diğer düşmanca veya rakip unsurlarından gizlenmesi gerekiyordu. İran'a yasadışı silah sevkiyatının yanı sıra, bazıları halen bilinmeyen faaliyetler de –hatta belki de Olof Palme'ye düzenlenen suikast bile- bu kapsama giriyordu. 1980'li yıllarda Amerika'nın acil durum ağı olan Flashboard, 1984-86 yıllarında, yirmi yıldır gizli olarak planlanan ve milyarlarca dolara mal olan Hükümetin Devamlılığı acil durum ağı'nın ismiydi. Söz konusu ağ, Cheney ve Rumsfeld'in de aralarında bulunduğu bir takım tarafından planlanmıştır. 9-11 günü, aynı ağ, bunu yıllardır planlayan iki adam tarafından yeniden faaliyet geçirildi.

Ancak, sözü edilen Kıyamet Günü planlamasının temelleri, 1963 yılına kadar dayandırılabilir; keza söz konusu tarihte, Dallas'ın 488.Ordu İstihbarat Yedek Birimi'nin başında bulunan Jack Chrichton, Dallas Sivil Savunma İstihbarat Başkanı olması sıfatıyla, bunun bir parçasıydı. Dallas Sivil Savunma

birimi bünyesine, Acil Operasyon Merkezi'nin yeraltı faaliyetlerine ev sahipliği yapmaktaydı. Russ Baker'ın da aktardığına göre, “bir saldırı sırasında “hükümetin devamlılığını” sağlamaya dönük operasyonlar için tasarlanmış olduğu için, söz konusu Merkez'de tüm iletişim ekipmanları bulunuyordu.”

Bir diğer deyişle, Crichton da, 1980'li yıllarda Kıyamet Günü Projesi olarak bilinen projenin bir parçasıydı. Tıpkı ondan sonra James McCord, Oliver North, Donald Rumsfeld ve Dick Cheney'nin olacağı gibi... Ancak, 1988 yılında oldukça geniş çaplı bir hedefi bulunmaktaydı: artık bir atom bombası saldırısına hazırlanmak yerine, acil herhangi bir durum karşısında Amerikan anayasasının etkin bir şekilde askıya alınmasına dönük planlar yapılacaktı. 1988 yılında yaşanan bu değişim, Hükümetin Devamlılığı projesinin, 2001 yılında uygulanmasını sağladı. Bu zaman zarfında ise, Kıyamet Günü Projesi, Washington Post'un terimiyle, uzun zamandır süregelen “operasyon planlarının devamlılığı” üzerine temellenmiş bir gölge hükümete dönmüştü.

Şurası açık ki, (1961-1968 yılından itibaren Acil Planlama Ofisi olarak bilinen) Acil Durum Hazırlıklılık Ofisi (OEP), burada sözü edilen tüm yapısal olaylarda kilit rol oynayan kişiler için ortak bir payda sağlıyor. OEP'nin kendisinin bu olaylardan herhangi birini gerçekleştirmiş olduğunu henüz iddia etmek mümkün değil. Ancak şuna inanıyorum ki, öncelikle OEP tarafından uygulanan alternatif iletişim ağı, en azından JFK suikastında, İran-Kontra'da ve 9-11'de önemli bir rol oynamıştır.

Bu iddiayı göstermenin en kolay yolu, 9-11 olayını incelemektir. 9-11 günü, Cheney tarafından, dört terörist uçağın en sonuncusu çarpmadan önce, Kıyamet Günü Projesi - Hükümetin Devamlılığı Planları uygulamaya konmuştur. 9-11 Komisyonu, o gün Cheney'nin aldığı kilit kararların kayıtlarını bulamıyor; bu da “güvenli telefon” gerçekleştirilmiş olabileceğini gösteriyor. Böylesine yüksek bir gizlilik ortamında, 9-11 Komisyonu'na asla telefon kayıtları verilmedi. Bugün, 2001 yılında, halen ABD eski Başkanı Bush tarafından 9-11'in ardından açıklanan Sıkıyönetim kuralları altında yaşamayı sürdürüyoruz. Hükümetin Devamlılığı projesinin en azından bazı hükümleri halen uygulamada bulunuyor ve hatta Mayıs 2007'de Başkanlık Direktifi aracılığıyla Bush tarafından bu hükümlerin daha da sıkılaştırıldığını görüyoruz.

Washington Post'un yorumuna göre; “2001 saldırılarının ardından, Bush, içlerinde Cheney'nin de bulunduğu 100 üst düzey sivil yöneticiye, Hükümetin Devamlılığı planları için Washington dışında bulunan lokasyonlara gizlice gitmelerini ve buralarda haftalar veya aylar boyu kalıp, ulusun bekasını sağlamaları emrini vermişti.” Böylelikle, uzun zamandır süregelen “operasyon planlarının devamlı-

lığı” üzerine temellenmiş bir gölge hükümet oluşmuştu.

Muhtemelen, söz konusu “gölge hükümet”, bu denli uzun süredir izinsiz şekilde Hükümetin Devamlılığını Sağlama projelerini gerçekleştirdi ve bunda kısmen Yurttaşlık Yasası'ndan yararlandı. Keza, bu yasanın tartışmalı maddeleri, Yasa henüz 12 Ekim'de Kongre'nin önüne gelmeden bile önce Cheney ve diğerleri tarafından çoktan uygulamaya geçirilmişti.

Son otuz yıldır Wall Street'in plütonomik aşırı-lıklarının protesto eden Wall Street'i İşgal Et hareketi için bir tavsiyem olacak: 2001 yılından beri uygulamada olan sıkıyönetim halinin sonlanması için çağrıda bulunsunlar. Keza, bu yasa uyarınca, 2008 yılından bu yana Amerikan ordusunun Tugay Muharip Timi, ABD'ye daimi olarak yerleşip, “sivil ayaklanmalar ve kalabalıkların kontrolü konusunda yardımlarını sunmak” için hazırda bekliyor.

Demokrasi aşıkları, halihazırda Amerika'da gelişmekte olan siyasi krizin askeri müdahaleyle çözümlmesini engellemek için çabalamalıdır.

Son olarak şunu da söylememe izin verin: Yarı-m yüzyıldır Amerikan politikası, Kennedy suikastının çözümlenmesinin ağırlığını taşıyor. 25 Kasım 1963 tarihinde Başsavcı Yardımcısı Nicholas Katzenbach'ın hazırladığı bir bilgi notuna göre, “Oswald'ın katil olduğu” ve “kendisine bu suçu işlerken kimsenin yardım etmediği” konusunda kamuoyunun ikna edilmesi önem taşıyor. Görünen o ki, Warren Raporu, Amerikan devleti ve ana-akım medya tarafından desteklenen bu tartışmalı önerilerin ardından, söz konusu öncelik daha da önemli hale geldi. Ancak, –mevcut yönetim de dahil olmak üzere- sonraki tüm Amerikan yönetimleri açısından bu durum can sıkıcı bir öncelik olarak kalmayı sürdürdü. Örneğin, Obama'nın Dışişleri Bakanlığı'nda Todd Leventhal isimli bir yetkili var ki; kendisinin resmi görevi, kısa süre öncesine kadar, “komplo teorilerine” karşı, suçun tek bir fail tarafından işlendiğini savunmak idi.

Eğer Oswald suçu tek başına işlememişse, bu durumda, 1963 yılında Oswald hakkındaki raporları çürütenler ile Watergate'ten başlamak kaydıyla sonraki derin olaylarda Amerikan politikasını çarptanlar arasında bir devamlılık olduğu, bir sürpriz olmayacak. 1963 yılından beri, Amerikan siyasi sisteminin meşruiyeti, yalanlarla çarçur edildi –ve birbiri ardı sıra yaşanan derin olaylar, bu yalanın korunmasına yardımcı oldu.

Peter Dale Scott, Kanadalı eski bir diplomat olup, halihazırda Kaliforniya Üniversitesi'nde İngilizce profesörlüğü yapmaktadır. Kendisi, Drugs Oil and War, The Road to 9/11, ve The War Conspiracy: JFK, 9/11, and the Deep Politics of War adlı kitapların yazarıdır. Son kitabı ise, “American War Machine: Deep Politics, the CIA Global Drug Connection and the Road to Afghanistan” başlığını taşımaktadır. Yazılarına, websitesinden erişim mümkündür. Kaynak: http://www.globalsearch.ca/index.php?context=va&aid=27806

İran Dışişleri Bakanı Ali Ekber Salahi

Türk Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu

lı. Türkiye'yi de füze kalkanı oyunuyla İsrail'in hamiliğini yapmakla suçluyorlardı. Suriye'ye yönelik tutum da bu çerçevede yer alıyor. İran, Ankara'nın Suriye'deki rejimi devirme girişimlerini bölgesel

dengelerle oynamak olarak görüyor. Bu yüzden İran'ın Türkiye'ye yönelik mesajları ‘netti’. Yani Suriye'deki rejimi devirme amaçlı her girişim, Türkiye'nin şu an İran'ın bölgedeki temel müttefiki Suriye rejimini düşürme girişimlerinde başı çekmesi itibarıyla İran füzelерinin ilk hedefi olacağı anlamına gelmekte. Türkiye ile İran arasındaki karşılıklı tehditlerin dozu, ilk kez bu düzeye çıkıyor. Bununla birlikte her iki taraf, birbirlerinin stratejik çıkarlarına dokunulmasının ‘kırmızı çizgi’ olduğunu, ikili ve bölgesel ilişkilerdeki değişmez denklemi bozacağını anlayacak. Zira kendilerinin ve bölgenin istikrarı için işbirliğinden vazgeçemezler.

(Birleşik Arap Emirlikleri gazetesi Haliq, 21 Aralık 2011)

İSRAİL, MAVİ MARMARA KONUSUNDA ULUDERE OLAYINI ÖRNEK ALMALI

Atatürk Havalimanı'ndaki taşıyıcı banttan sadece iki çanta çıktı. TelAviv'den gelen Türk HavaYolları uçuşu tümüyle doluydu. Fakat uçaktan sadece iki kişi indi. İsraililer, Türk HavaYolları'nı hâlâ kullanıyor ama artık neredeyse sadece bağlantılı uçuşlar için. Yakın zamana kadar tercih edilen bir istikamet olan Türkiye'yi boykot ediyorlar ve ondan korkuyorlar.

Ortadoğu'da kendilerine açık olan son istikamet de kapanırken, bundan asıl zarar gören taraf İsraililer. Mısır tehlikeli hale geldi, Ürdün'ün adı bile anılmıyor artık. Başladığımız noktaya döndük. Coğrafi olarak tecrit edilmiş, içine kapanmış, korkmuş, saldırgan, küstah ve garnizonlaşmış. İsraili, artık Arap ya da Müslümanlarla yüz yüze gelmeyecek, sadece onların medyadaki çarpıtılmış imajlarıyla -hepsi de tehditkar, mide bulandıran, İsrail'den nefret eden köktendinci, İslamcı, teröristler- karşılaşacak. Buradaki hasar ve kayıp, ne kadar büyük hesaplaşırsa az. Mısır'ı kaybetmemiz sadece bizim hatalarımızdan kaynaklanmıyordu, Türkiye'den yabancılaşmamız ise bizim kendi marifetimiz ve bunun gurur duyulacak bir tarafı yok. İsrail'in kendine Türkiye'yi kaybetme izni-ni nasıl verdiğini, İsraililerin -‘milli gurur’ peşinde koşarken İsrail'in statüsünü mahveden- siyasetçilerle generallerin bu yükselen, büyüleyici bölgesel güçle ilişkileri tehlikeli biçimde sıfır noktasına getirmelerini nasıl affettğini anlamak zor.

Henüz çok geç kalınmadı

Türkiye'ye giden kapı hâlâ açık. Gerçekten bölgede bu kadar sefil ve tehlikeli bir tecrit içinde yaşamayı mı istiyoruz? Gerçekten çevremizden kopup hisarlarımıza geri çekilmenin keyfini mi çıkarıyoruz? Böylesi bir İsrail kalesinin, bölgede kabul görmeksizin, ebediyen ve sadece kılıcına sırtını dayayamayacağını anlamıyor muyuz? Bu hafta televizyon kanallarının eşliğinde Hamaslı İsmail Haniye, Boğaz'a bir anıt gibi demirlenmiş Mavi Marmara'nın güvertesine çıktı. İsrail, burada Türk sivililerin boşu boşuna öldürülmesi için özür dileme lütfunu ahmakça kibri yüzünden asla göstermedi. Geçen hafta Türk ordusu da silah kaçakçısı sanarak 35 sivil vatandaşının ölümüne sebep oldu. Fakat Türk liderler, Irak sınırı yakınındaki bu vahim kaza için özür dilemeye hazır olduklarını ve tazminat ödeme teklifini sundu. Kamuoynunda büyük tartışma koparan ölümleri soruşturmak için de bir özel savcı atandı. Basın, olayı eleştirel biçimde ele aldı ve öldürülen gençlerin mezarları başında ağlayan arkadaşlarının fotoğrafları, gazetelerin baş sayfalarında yer aldı.

Bu hafta İstanbul'da bazıları, Mavi Marmara ile sigara kaçakçılarının öldürülmesi arasında fark olduğunu tartışmaya açtı: İsraililer, sivilere öldürdüklerini biliyordu, Türk pilotlar ise teröristleri hedef aldıklarını sanıyordu. Her halükarda İsrail, Türkiye gibi hareket etmeli ve Mavi Marmara'da öldürülenler için çok uzun zaman önce özür dilemeliydi. Hâlâ da çok geç değil. Bunun alternatifi, İsrail için çok daha kötü: Bölgedeki son müttefiki olan, yükselen ekonomik ve siyasi güç konumundaki Türkiye'yi kaybetmek. Bu hafta yayımlanan ekonomik veriler her şeyi anlatıyor aslında: Türkiye'nin 2002'de 36 milyar dolar olan ihracatı, geçen yıl 135 milyar dolara çıktı; komşusu Avrupa çökerken ekonomisi yüzde 8 oranında büyüdü. Bu arada İsrail, halen Türkiye'nin 2011'de ihracatı arttırdığı ülkeler listesinde ki bu, henüz her şeyin kaybedilmediğinin işareti olabilir.

Henüz çok geç kalınmadı

İstanbul her zamankinden daha görkemli ve büyüleyici. Kapalıçarşı, İsraili turistler olmasa da insanla dolup taşıyor. İsrail'in bölgedeki son sığınagı olan bu ülkeyle ilişkiler, küçük bir grup küstah ve despot İsraili siyasetçinin güvenilmez ellerine teslim edilmemeli.

(5 Ocak 2012) (<http://www.haaretz.com/print-edition/opinion/israel-must-salvage-its-last-refuge-in-the-middle-east-1.405532>)

doğrudan çatışmanın, bölgeyi kan gölüne çevireceğinin farkında. İran ve Rus füze-leriyle mücadele amacıyla Türkiye'de füze kalkanının yerleştirilmesi, bir tür puan oyunuydu. Türkiye'de NATO için füze kalkanı yerleştirilmesi geçici bir olay değil, aksine Türk dış politikasında önemli bir dönüşüm. Ankara'nın bu adımı oldukça riskli ve hatta kumara yakın. Bu kumarın İran'ı rahatlattığı ise imkânsız ve bu, Tahran'ı işbirliği/rekabet oyununa götürür. Bu adım, kısmen denklemi ihlal etmekte. Bu yüzden İran'ın yanıtı kendi dozunda ve hızında geldi: İran'a yönelik herhangi bir Batı saldırısının ilk misillemesi, Türkiye'ye yani füze kalkanı sistemine bağlı radar üslerinin vurulması olacak. İranlı güvenlik yetkilileri, farklı dönemlerde tehditlerini tekrarla-

İSVEÇ’TE FELÇLİLER BİLE ÇALIŞMAK ZORUNDA EURO BÖLGESİ’NDE ÜRKÜTEN KISIR DÖNGÜ

“Yeryüzündeki Cennet” İsveç’te 2008’de yürürlüğe giren yasa adeta hasta olmayı yasaklamakta. Doktorlar tarafından yazılan hastalık raporlarının sigorta tarafından kaale alınmamasına isyan eden doktorlar, politikacıların doktorluk mesleğini hiçe sayarak en temel etik kuralı çiğnediklerini ileri sürmekteler. Yasaya göre felçliler bile kendilerine uygun bir işte çalışmak zorunda. Çalışamayanlar ise hastalık ödentisi yerine sosyal yardım almaya zorlanıyor. Hükümetin politikasını ‘hastalık ve işsizlik ödentilerini minimuma indirmek’ diye yorumlamaktan başka seçenek yok.

Turquie Diplomatique

FOTOGRAF: http://www.channell4.com

İtalya örneği bir kez daha ortaya koydu. Mali piyasalardaki tedirginlik reel ekonomiyi vuruyor. Zayıflayan konjonktür ise vergi gelirlerini düşürüyor. Derecelendirme kuruluşları not kırarken kredi faizleri artıyor. “İtalya’daki çabalara bir bakalım. Yeni tasarruf paketi parlamentodan geçti. Anayasaya borç sınırı ile ilgili bir madde konması planlanıyor. Bunların hepsi iyi. Fakat İtalyan siyasetindeki zikzaklar, Berlusconi’nin bir gün öyle, ertesi gün böyle demesi; tüm bunlar piyasaları tedirgin edici faktörler.”

Bu sözlerin sahibi Berenberg Bankası’nın Baş İktisatçısı Holger Schmieding, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard and Poor’s’un (S&P), İtalya’nın notunu düşürürken, hükümetin borç krizine etkin şekilde yanıt verme kabiliyetini de eleştirmesini haklı buluyor. İtalya’nın notunun düşürüleceği bir süredir finans çevreleri tarafından tahmin ediliyordu. Ancak bu beklenenden de çabuk oldu. Not görünümünün de “negatif” olarak belirlenmesi, belli bir süre içinde kredi notunun tekrar düşürülmesinin de olası olduğuna bir işaret. Ayrıca diğer bir kredi derecelendirme kuruluşu Moody’s de, İtalya’nın notunun düşürülüp düşürülmemesi gerektiğini gözden geçiriyor.

Yunanistan sorunu da hâlâ ciddiyetini koruyor. Ülkenin iflas olasılığı, artık resmi açıklamalarda da yer alıyor. Finans piyasaları uzmanı Norbert Walter, Avrupa ve Euronun, çözülmesi zor bir sorunlar yumağıyla karşı karşıya olduğu kanısında. Walter, “İtalya’nın notunun daha da düşürülmesinin gözden geçirilmesi, Yunanistan’ın kendi başına bırakılması’nın sorunu çözmeyeceğinin bir göstergesi olarak kabul edilmeli. Zira Yunanistan’a yardım edilmese bile sırada bekleyenler var.” diyor.

Bu da Euro Bölgesi’nin üçüncü büyük ekonomisinin de iflas tehlikesi ile karşı karşıya kalabileceği anlamına geliyor. Bu finans piyasalarında tedirginliğe yol açmakla kalmayıp, reel ekonomiyi ve dolayısıyla konjonktürü de doğrudan etkileyecek bir tehlike. Konjonktürün zayıflaması ise Euro Bölgesi’nin güçlü üyelerinin vergi gelirinin düşmesi ve bütçelerini denkleştirmekte zorlanmaları anlamına gelecek. Bu da kredi derecelendirme kuruluşlarının not kırması-

na ve kredi faizlerinin artmasına yol açacak. İşte bu kısır döngü piyasaları ürkütüyor.

AB’den S&P’ye Dolaylı Eleştiri

İtalya’nın notunun düşürülmesi AB düzeyinde de yankı buldu. Avrupa Birliği Komisyonu sözcüsü Amadeu Altafaj, doğrudan yorumda bulunmaktan kaçınsa da, dolaylı yoldan kuruluşun kararını eleştirdi. İtalya’nın önemli adımlar attığını ve 2013 yılına kadar bütçesini denkleştirebileceğini söyleyen Altafaj, kemerleri sıkmanın ekonomik büyümeyi frenleyeceği iddialarının ise yersiz olduğunu belirtti. Altafaj, “Ne yazık ki bazı üye ülkeler konjonktür programı lüksüne sahip değil. İtalya’da mali açıdan hareket alanı gayet dar. Kanımızca, bütçenin denkleştirilmesi kalıcı büyümenin temelini oluşturuyor.” dedi.

Ancak Altafaj da İtalya’nın yapısal sorunları olduğunu teslim ediyor ve Standard & Poor’s kuruluşunun açıkça dile getirdiği siyasi sorunları en azından şu sözlerle ima ediyor: “Ülke ekonomisindeki köklü zafiyetlerin üstesinden gelinmesi için İtalya’nın kararlı bir şekilde reformları hayata geçirmesi gerek. Bu nedenle reform programının öncelikli görev olduğu konusunda siyasi düzlemde ve sosyal ortaklar arasında acilen bir ulusal uzlaşma gerekiyor.”

Atlantiğin iki yakasını etkisi altına alan borç krizinde Çin devrede. Berluconi hükümeti, Çin ile İtalyan devlet tahvillerinin satışını görüyor.

İtalyan ekonomisi bugünlerde adeta bir dipsiz kuyu. Avrupa Merkez Bankası’nın sadece birkaç hafta önce milyarlarca euroyu İtalyan devlet tahvillerine yatırmasına rağmen yatırımcılarda tedirginlik sürüyor. İtalyan tahvillerine talep yok denecek kadar az. Faizler rekor seviyeye ulaştı. 13 Eylül günü rakamlarına göre beş yıl vadeli İtalyan devlet tahvillerinde faizler yüzde 5.6’ya fırlayarak, Euro’nun yürürlüğe girmesinden bu yana görülen en üst seviyeye yükseldi.

İtalya mali krizden çıkış için şimdi Çin’e bel bağlamış durumda. Geçen haftalarda İtalyan Maliye Bakanı Giulio Tremonti, devletin yatırım fonlarını idare eden Çin Yatırım Kurumu Başkanı Lou Jiwei ile görüştü. Görüşmenin içeriği ile ilgili olarak Milano

Teknik Üniversitesi’ndeki Çin uzmanlarından Giuliano Noci şu yorumu yapıyor:

“Şu an en büyük rezervler Çin’in elinde. Üç trilyon 200 milyar dolar... Oldukça etkileyici bir sayı. Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla’nın iki katına denk geliyor. Çin’in gözü tabii ki Avrupa ve İtalya’da. Ama bu ilginin arkasında kendi çıkarları var.”

Hayır Olsun Diye Değil

Elbette Çin, İtalyan devlet tahvillerini hayır olsun diye satın almayacak. Benzer beklentiler Yunanistan ve Portekiz’deki borç krizlerinde de boşa çıkmış, hayal kırıklığı yaratmıştı. Uzmanlara göre Çin İtalya’daki kilit sanayi sektörlerine yatırım yapacak. Bunlar arasında teknoloji ve enerji sektörleri başta geliyor. Bu zenginliklerin büyük çoğunluğu ise devlete ait. Çin’in bu sektörlerle iştirak etmesi İtalya’nın kasasına büyük paralar girmesi anlamına geliyor. Giuliano Noci İtalya ile Çin arasındaki ilişkiyi şöyle yorumluyor: “Çinliler tabii bizim zenginliklerimize ilgi duyuyor ve ayrıca uluslararası arenada da siyasi desteğe ihtiyaçları var. Bu anlamda devlet tahvillerimizin bir kısmını satın alabilirler ve karşılığında İtalya’dan uluslararası alanda destek isteyebilirler.”

Bu, karşılıklı faydaya dayanan bir ticari ilişki. Çok değil kısa süre önce Maliye Bakanı Tremonti ile Başbakan Silvio Berlusconi, Çin mallarına karşı iç pazara korumak için yeni gümrük vergileri konmasını talep etmişti. Şimdi durum tamamen değişti. Avrupalı ortaklarını yatıştırmak için Brüksel’e giden Berlusconi bunu da kendi nev-i şahsına münhasır bir tarzda yapıyor. Ülke içindeki muhalefete sövüp sayıyor; ısrarla İtalya’nın borç sorunu olmadığını iddia ediyor. Berlusconi “Özel sektör, şirketler, aileler ve bankaların ekonomik durumu sağlamdır. Devletin borçlarıyla İtalyan şirket ve ailelerin varlıkları karşılaştırdığında, refah ve zenginlik açısından Almanya’nın ve diğer Avrupa ülkelerinin sadece bir adım gerisinde olduğumuzu görüyoruz” diyor. Berlusconi Brüksel’de borç sorununu önemsiz göstermeye çalışırken, hükümet Roma’da yeni tasarruf tedbirleri için milletvekillerini iknaya çalışıyordu. İtalyan parlamentosu tartış-

maların ardından 54 milyar euroluk ikinci tasarruf paketini kabul etti.

Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası’nın ortak sonbahar genel kurulu, ABD-Avrupa atışmasına sahne oldu. Öncelikle Amerikan yönetiminin Avrupa’daki borç krizi üzerinde durduğu genel kurulda Avrupalılar da topu ABD’nin sahasına atıp, ABD’nin hiç borcu yokmuş gibi davranmasını eleştirdiler. Borç krizi, Euro krizi, Amerikan ekonomisindeki durgunluk, yatırım harcamalarındaki düşüş, finans piyasalarındaki çalkalanmalar ve ekonomik güvenin erozyona uğraması... Bütün bu faktörler Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası’nın ortak sonbahar genel kuruluna gölge düşüren faktörler oldu. ABD Maliye Bakanı Timothy Geithner ortak genel kurulun kapanışında Euro bölgesindeki borç krizinin yol açabileceği vahim gelişmelere işaret etti. Geithner, ‘borç krizi yüzünden zincirleme iflaslar, bankaların mudilerin hücumuna uğraması ve ekonomik risklerin kaldırılmayacak düzeye fırlaması gibi tehlikeler ortadan kaldırılmadığı takdirde bütün gayretlerin boşa gideceği’ uyarısında bulundu.

Avrupa Birliği’nden borç kriziyle daha müessir mücadele edilmesini isteyen ABD, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası ortak genel kurulunda bu konuyu gündemin ilk sırasına oturtmayı başardı.

Toplantıları izleyen Alman Bankalar Birliği Başkanı Heinrich Hasis, “Amerikan yönetiminin kendi sorunlarını unutturup, kendi konjonktür programları tutmadığı takdirde suç Avrupalılara atmaya hazırlandıklarını”, dile getirdi.

Gerçekten de ABD’nin borç stoku gayri safi yurtiçi hasılasının %100’ünü aşarken, bu oran Euro bölgesinde %89’un altında. Önümüzdeki beş yılda ABD’nin birikmiş borç yükü milli gelirin %115’ini bulurken Avrupa’nın borç stoku azalma trendine girecek. Öncelikle Almanya’nın borç eritmede önemli hamle yapacağını belirten Alman bankalar birliği başkanı, ABD’nin sadece kendi refahını tehdit etmekle kalmayıp, dünya ekonomisinin ufkunu da karartmayı göze aldığını dile getirdi.

Genel kurulda Avrupa’nın borç kriziyle mücadele planını en çok destekleyenlerin başında Para Fonu

Başkanı Christine Lagarde geliyordu. “Ortak teşhis ve ortak hedeflerin tespitinde tam bir uyum sağladık. Kimse inkarda bulunmadı, kimse parmağıyla başkalarını işaret etmedi. Sorunların tanımlanması ve desteğin gerekliliği hususunda tam görüş birliği sağlandı” şeklinde konuşan Lagarde, dünya ekonomisini tehdit eden risklerle ortaklaşa mücadele edileceğini ve yapısal farklılıklara rağmen küresel ekonomideki kenetlenmişliğin ortak stratejiler gerektirdiğini söyledi.

İngiltere Maliye bakanı George Osborne de “Küresel borç krizinin tehlikeli bir aşamaya geldiğinin idraki içindeyiz. Ama aynı zamanda krizi aşmak için gerekli adımların atıldığı ve borç krizinin merkez üssü olan Euro bölgesi kararlı adımlar attığı takdirde bütün dünyadan destek alacağını idrak ettiği görüşündeyim” sözleriyle borç krizinin küresel ekonomiyi girdaba sürükleyebileceğine işaret etti.

Almanya Maliye Bakanı Wolfgang Schäuble de Avrupa Birliği’nin kararlaştırdığı Euro kurtarma planının eksiksiz uygulanacağını vurguladı. Schäuble sanayi ülkelerini, astronomik boyutlara varan devlet borçlarıyla mücadelede tavize yer olmadığı ve devlet borçları makul düzeye indirilmeden ekonomik büyümeden medet umulamayacağı hususunda uyardı. Borç krizinde piyasalara güven vermek için uygulanan mali istikrar fonunun yerini alacak olan Avrupa Mali İstikrar Mekanizması’nın öne alınması gündemde. Bu gibi vaatlerin tarafları teskin edeceğini belirten Almanya Maliye Bakanı, son derece zor bir dönemden geçtiğini belirterek, panik yaratmaya ve olduğundan daha kara tablolar çizmeye gerek olmadığını, taviz vermeden çizilen rotada seyrettikleri takdirde dünya ekonomisinin fırtınayı atlatacağını kaydetti.

İşveç Maliye Bakanı Anders Borg’un açıkladığı sonbahar bütçesi yakın gelecekle ilgili umut yerine, İşveç’in üzerini de karamsarlık bulutlarının kapladığının işaretlerini verdi. Aslında maliye bakanının bütçeyi sunuşu ve rakamlar sürpriz yaratmadı. Ekonomik durumun parlak olmadığı, inişe geçildiği aylar öncesinden belli olmuştu. Bu yüzden hükümetin yeni liberal politikalarına öteden beri destek veren köşe yazarları ve iktisatçılar en az üç aydan bu yana yeni bir vergi indiriminden vazgeçilmesini önermekteydiler.

Hükümet 2006’dan bu yana gelir vergisini dört kez indirmişti. Geçen yıl yapılan seçimden önce de beşinci kez indirime gidileceği sözü verilmişti. Aybaşlarında cüzdanlarına daha fazla para girmesinden hoşnut kaldığı belli olan seçmen de koalisyon partilerine dört yıl daha iktidar olanağı vermişti.

Vergi indirimiyle bütçenin yıllık girdisini 68,5 milyar kron düşüren hükümet, küresel ekonomik krizin İşveç’i de etkisi altına alacağından ürkmüş olmalı ki yeni vergi indirimi vaatlerinden geri adım attı. Küresel krizin etkileri önce büyüme rakamlarına yansdı. Bu yıl beklenenin altında gerçekleşen büyümenin gelecek yıl 1,3’e düşmesi bekleniyor.

Büyümenin durgunlaşması öncelikle kaçınılmaz olarak en hassas sorunlardan biri olan işsizliği olumsuz yönde etkileyecek. Maliye bakanı da gelecek yıl işsizliğin artacağını itiraf etti.

İşsiz Sayısı Saklanıyor

İşsizlik konusu İşveç için özel bir hassasiyet taşıyor çünkü sosyal demokratlar 2006 seçimini, sağ partilerin bu konudaki taarruzu yüzünden kaybetmişti. Koalisyonun büyük partisinin adı Moderat, türkçesiyle ılımlı, ama Başbakan Fredrik Reinfeldt liderliğindeki hükümet en katı yeni liberal politikaları uyguluyor. Moderat 2006 seçimlerinde sosyal demokratları 1 milyonu aşan işsizle toplumda dışlanmışlardan oluşan yeni bir sınıf yaratmakla suçlamıştı. Yeni sağcıların bu argümanının popülizmden başka bir şey olmadığı şimdi ortaya çıkıyor.

Aftonbladet gazetesinden Lena Melin, sonbahar bütçesinin açıklanmasından sonra yayımlanan “Hükümetin politikası fiyaskoya çok yakın” başlıklı yazısında, işsizliğin azaltılması için ne yapıldığını sorguluyor. Sosyo-politik konularda usta analizleriyle ta-

nınan köşe yazarı, 2006 seçimlerinden sonra işsiz sayısında sadece 37 bin düşüş sağlandığını ama hala 1 milyon 200 bin kişinin değişik adlar altındaki sosyal ödentilerle geçinmek zorunda kaldığını hatırlattı.

Hükümetin işsizlik oranını yüzde 6,6 olarak gösterdiğine dikkat çeken Lena Melin, bu oranın gerçeği yansıtmadığını ileri sürdü. Melin, maliye bakanlığının, istatistik müdürlüğünün, üniversitenin, sendikaların ve değişik kurumların ‘işsiz’ tanımından hareketle farklı rakamlara ulaştığına işaret etti.

Lena Melin’e göre işi olmayan insanların sayısı 1 milyon 200 bin’in üzerinde ve bu da çalışabilir nüfusun yüzde yirmisinden fazla.

Sonbahar bütçesiyle hükümetin sosyal sigorta yasasında değişiklik yapmayacağı da ortaya çıktı. Oysa parlamento çoğunluğu daha birkaç ay önce hastalık sigortasının değiştirilmesi yolunda karar almıştı.

2008’de yürürlüğe giren yasa adeta hasta olmayı yasaklamakta. Sonbahar bütçesinde yasanın değiştirileceği yolunda hiçbir işaret bulunmaması doktorları da isyan ettirdi. Doktorlar tarafından yazılan hastalık raporlarının sigorta tarafından kaale alınmamasına isyan eden doktorlar, politikacıların doktorluk mesleğini hiçe sayarak en temel etik kurallı çiğnediklerini ileri sürmekte. Yasaya göre felçliler bile kendilerine uygun bir işte çalışmak zorunda. Çalışmayanlar ise hastalık ödentisi yerine sosyal yardım almaya zorlanıyor. Hükümetin politikasını ‘hastalık ve işsizlik ödentilerini minimuma indirmek’ diye yorumlamaktan başka seçenek yok. Hükümet ‘çalışanı ödüllendirmek’ adı altında gelir vergisini düşerken, sosyal devletin temel ilkelerinden biri olan sosyal güvenliğin yasalarını 2006’dan bu yana yeni liberal politikalarla budadı.

Muhtaç insanlardan kesilenler ise fonksiyonu tartışılır yeni kurumlara aktarıldı. Bunlardan en ilginç de çok iyi çalışan İş ve İşçi Bulma Kurumu’nun atıl hale getirilerek işsizlerin mantar gibi türeyen iş bulma şirketlerine yöneltilmesi. Parodilere konu olan bu özel şirketlerin işsizlere öğrettiği ise adeta komedi. Bu şirketlere başvuranlara iş bulmak yerine, kendilerini iş görüşmelerinde nasıl tanıtacakları öğretiliyor. Bütçeden milyarlar akıtılan bu şirketlerin işsizlik sorunundan çok imaj yaratmakla uğraşan aktrist ajanslarına benzetilmesi pek yanlış olmasa gerek.

Bütün bunlara rağmen, son kamuoyu yoklaması dörtlü koalisyonun büyük ortağı yeni liberal Moderat Parti’nin oy tabanında yüzde 4’lük artış olduğunu gösteriyor. Anketi yanıtlayanlar küresel krize rağmen İşveç’te sarsıntı yaşanmadığından dolayı koalisyonun büyük ortağını desteklerini söylüyorlar.

Sonuç sol partileri ve toplum bilimcileri şaşırtıyor.

Şaşkınlık yaratan olgular şunlar

- Hastalık ödentisinde tavan 2006’da 2 bin kron düşürüldü. Sosyal demokratlar iktidara gelseydi tavan 2 bin kron yükseltilecekti. Dolayısıyla hastalık ödentisi alanların kaybı iktidar değişikliği yüzünden 4 bin kron.
- İşsizlik ödentisi alanlar için de aynı rakamlar geçerli.
- Son seçimden önce emeklilerden kesilen verginin düşürüleceği vaat edildi ama bu konuda hala adım atılmadı.
- Yeni emeklileri bekleyen bir başka tehlike de borsadaki düşüş. Çalışanlar için emeklilik kassasına aktarılan primlerin yüzde 2,5’u borsadaki şirketlere yatırım olarak aktarılıyor. Borsadaki genel düşüş dolaysız olarak emeklilik maaşlarına da olumsuz yansiyacak.
- Çalışanların cüzdanlarına gelir vergisinin düşürülmesi nedeniyle daha fazla para giriyor ancak, beş yıl içinde sağlık hizmetleri ve ilaç için kişilerin yaptığı ödemelerin tavanı yükseltildi. Kamu ulaşımına defalarca zam yapıldı. Ev kiralari arttı. Ev sahibi olanların bankalara ödediği faizlerin oranı son iki yılda üç kat yükseltildi.
- Yüksek gelirliyle, düşük gelirli arasında fark uçuruma döndü.

Bu olgulara bakarak seçmenin popülizme oy verdiği ileri sürmek abartılmış bir iddia olmasa gerek.

İBRE SAMSUN-CEYHAN’DAN YANA ENERJİ SATRANCINDA SÜRPRİZ HAMLE

Rus petrolünü Bulgaristan-Yunanistan üzerinden uluslararası pazarlara taşıyacak Burgaz-Dedeagac boru hattı projesi tehlikeye girdi. Bulgaristan, projeden çekilme kararı aldı, gözler Samsun-Ceyhan alternatifine çevrildi

Marinela Liptcheva-Weiss

Rusya’nın büyük enerji hamlelerinden Burgaz-Dedeagac petrol boru hattı projesi, Bulgaristan’ın itirazları nedeniyle tehlikeye girdi.

Bulgaristan Başbakan Yardımcısı ve Maliye Bakanı Simeon Dyankov, 2007 yılında 710 milyon euroya mal olacağı hesaplanan projenin, bugün artık aynı ekonomik şartlarda yaşamaya geçirilmesinin mümkün olmadığını belirterek, projeyi iptal etmeyi önerdi. Dyankov, projeyi Rus ve Yunan ortaklarıyla uzlaşmayla sona erdirmeyi istediklerini, aksi takdirde tek yanlı olarak 12 ay içerisinde projeden ayrılacaklarını duyurdu.

Bulgaristan hükümetinin açıklaması Rusya ve Yunanistan’da da büyük yankı uyandırırken, birçok spekülasyonu beraberinde getirdi. Bulgar hükümetinin kararı, AB’nin baskıları sonucu mu geldi? Yoksa bu gelişme, Bulgaristan ve Rusya’nın enerji alanında yeni bazı planlarının ilk habercisi mi?

Burgaz-Dedeagac petrol boru hattı projesinde yüzde 50’den fazla paya sahip olan Rus şirketleri, Bulgaristan’ın mali yükümlülüklerini yerine getiremeyecek durumda olduğunu doğruluyor. Öte yandan Bulgaristan makamları, projenin ülke için kârlı olmadığı konusunda neredeyse hemfikir. Boru hattı projesinin yaşama geçmesi durumunda Bulgaristan, transit geçiş ücreti olarak yılda sadece yaklaşık 35 milyon dolarlık gelir elde edecek. Bu da yatırıma ortak olan Bulgaristan’ın en erken 12 yıl sonra kâr elde edebileceğini gösteriyor.

Boğazlar İçin Tehlike

Burgaz-Dedeagac boru hattı projesiyle, halen İstanbul Boğazı için büyük tehlike oluşturulan deniz yoluyla petrol sevkiyatına alternatif oluşturması hedefleniyordu. Rus enerji devleri Gazprom Neft, Rosneft ve Transneft’in yüzde 51 hisseye sahip olduğu projede, Bulgar ve Yunan şirketleri yüzde 24,5’er paya sahip. Bazı uzmanlar, Bulgaristan’ın enerjide Rusya’ya olan bağımlılığını artıracak gerekçesiyle projeyi başından beri eleştiriyordu. Rusya, Belene nükleer santral projesi ve Güney Akım doğalgaz boru hattı projeleriyle de Bulgaristan üzerinde etkiye sahip.

Avrupa Birliği ise her iki projeye de tepkili. Belene’deki deprem riski ve güvenlik endişeleri nedeniyle projeyi yakından izleyen AB, Nabucco projesine rakip olan Güney Akım’a da mesafeli. Türkiye üzerinden geçecek Nabucco doğalgaz boru hattı projesi, AB’nin enerjide Rusya’ya bağımlılığını azaltacak en önemli adımlardan biri olarak görülüyor.

Bulgaristan’da Sosyalist Parti (BSP) liderliğindeki bir önceki hükümet döneminde imzalanan Burgaz-Dedeagac projesi, o dönemden bu yana tartışma konusu. Birçok uzman boru hattı için atılan imzaların gerisinde Sosyalist Parti’nin Moskova’ya olan yakınlığının bulunduğu görüşünde.

Rus Medyasına Göre Batı İstedi

Bulgaristan hükümetinin Burgaz-Dedeagac boru hattı projesinden çekilme kararı, Rusya’da büyük yankı uyandırırken, Rus medyası bu kararı “Batı’nın empoze ettiği” yorumlarını yaptı. Proje ortaklarının görüşlerini aktaran Rus medyasına göre Bulgaristan’ın böyle bir adımı, Sofya hükümetini cezai yaptırımlarla karşı karşıya bırakabilir. Bulgar hükümeti ise tüm riskleri göze almış gözüküyor. Bulgaristan Ekonomi Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Simeon Dyankov, hükümetin konsorsiyuma olan 6,1 milyon euroluk borcunu ödeyeceğini açıkladı.

Bulgar yetkililer, bunun dışında bir ödemeye ise yanaşmıyor. Bulgar makamlarına göre sözleşmede Bulgaristan’ın da hakları bulunuyor ve projeden çekilme bir hukuki ya da mali yaptırım öngörmüyor.

İbre Samsun-Ceyhan’dan Yana

Bulgaristan’ın projeden çekilme kararı Bulgar medyasında çeşitli spekülasyonlara konu olmayı sürdürüyor. Bulgar gazetelerinde ortaya atılan bir iddia, Rusya Başbakanı Vladimir Putin’in Bulgaristan Başbakanı Boyko Borisov ile yaptığı görüşmeye ilişkin. Bu haberlerde Putin’in, Bulgaristan’ın Belene nükleer santrali ve Güney Akım projelerini hızlandırması durumunda, Burgaz-Dedeagac projesinden vazgeçebileceklerini belirttiği iddia ediliyor.

Rus gözlemciler, Bulgaristan alternatifinin ortadan kalkması durumunda Rusya için yeni den Samsun-Ceyhan boru hattı projesinin cazip hale gelebileceğini belirtiyor. Ancak Türkiye’nin talep ettiği yüksek transit geçiş ücreti nedeniyle bunun daha maliyetli olacağı kaydediliyor.

Bulgaristan hükümetinin açıklamasının ardından şimdi gözler 14 Aralık’ta konsorsiyum ortaklarının Amsterdam’da yapacakları yönetim kurulu toplantısına çevrildi. Burgaz-Dedeagac boru hattı projesinin geleceğinin bu toplantıda netleşmesi bekleniyor. Bulgar tarafı bu toplantıda, boru hattı projesi için oluşturulan şirketin feshedilmesini teklif edecek. Bu kabul edilmezse sözleşmede yer alan hükümler uyarınca, 12 ay sonra projeden tek yanlı olarak çekileceği bildirimiinde bulunacak. (dwell.de)

Burgaz-Dedeagac boru hattı İstanbul Boğazı için büyük tehlike oluşturan deniz yoluyla petrol sevkiyatına alternatif oluşturması hedefleniyordu.

YENİDEN ŞEKİLLENEN KÜRESEL SİYASİ MANZARA PETROL SONRASI BİR ÇAĞA YAKLAŞIRKEN

Petrol-sonrası çağa kaçınılmaz geçiş için hazırlıklı olmak, siyasi ve ekonomik yapıların yeniden formüle edilmesini gerektiriyor. Önümüzdeki yıllarda ve on yıllık dönemlerde alınacak kararlar, dünya çapında sonuçlar doğuracak; çünkü Körfez İşbirliği Konseyi üyesi devletlerin ticari ve stratejik önemleri bunu gerektiriyor.

Dr Kristian Coates Ulrichsen

Arap Baharı'nın doğurduğu katılımcılık doğrultusundaki baskılar, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki siyasi manzarayı yeniden şekillendiriyor. Tunus ve Mısır'daki rejim değişiminin ardından, artan protestolar, Yemen, Bahreyn ve Suriye'de uzun süredir varlığını sürdüren otoriter hükümetleri devirmekle tehdit etti ve Libya'da da bunu bizzat gerçekleştirdi. Protestoların yönelimi ve sonucu, ülkeden ülkeye değişti; ve bu değişiklik, rejimlerin farklılığını ve bu rejimlerin sömürü düzeylerini belirleyen kaynak miktarını gözler önüne serdi. Bu makale, Körfez İşbirliği Konseyi'nin altı üyesinin (Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri) bu geçiş sürecinde karşılaştıkları sorunları inceliyor. Söz konusu ülkeler, Bahreyn dışında, ayaklanmaların uğramadığı ülkeler olarak karşımıza çıkıyor.

Hali hazırda, Körfez İşbirliği Konseyi devletlerinin kendi içinde ve dünyanın geri kalanıyla ilişkilerinde büyük değişimler yaşanıyor. Bu ülkelerin Batı Asya'da ekonomik ağırlık merkezi olarak ortaya çıkmaları, bölgeler arası ilişkilere çeki düzen verilmesine ve uluslararası sisteme yeni dinamikler getirilmesine neden oluyor. Bununla birlikte, somut verilere bakıldığında, siyasi sistemler, derin dönüşümlerin yaşandığı dönemlerde mücadelelere en açık hale gelirler. Bu durum, özellikle Körfez ülkelerinde, eğer refahın dağıtım mekanizmalarının yeniden formülasyonu sırasında geleneksel "pazarlık" mekanizmaları ortadan kaldırılıp, rejimin meşruiyeti zedelenmeye başlarsa, oldukça geçerli bir hal alır. Dolayısıyla, Körfez İşbirliği Konseyi bünyesindeki devletlerin giderek artan küresel profili ile bu ülkelerin olası bir petrol-sonrası çağa geçişlerini şekillendiren iç sorunlar arasında bir çelişki söz konusu.

Petrol-Sonrası Siyasi Ekonomiye Geçiş

2006 yılı üretim oranları dikkate alındığında ve beklenmedik yeni kaynak keşifleri bir kenara bırakılırsa, Bahreyn ve Umman'ın mevcut petrol rezervlerinin 2025 yılı itibarıyla sona ermesi, ardından da petrol-sonrası devlet olma sürecine geçmeleri bekleniyor. Diğer Körfez İşbirliği Konseyi devletlerinde ise böyle bir durum söz konusu değil; keza bu devletler –her ne kadar sürdürülemeyen tüketim biçimleri, yüksek rezerv düzeylerini daha da karmaşık hale getirmiş olsa da– böylesine ivedi baskılarla karşı karşıya bulunmuyor. Kaynakların tükenmesi sorunu, tüm ülkelerde aynı şekilde ortaya çıkmıyor. Katar ve Abu Dabi, az bir nüfusa ve devasa bir kaynak donanımına sahip. Kuveyt'in elinde ise bol miktarda petrol bulunuyor; ancak ekonomik çeşitliliğini ve kalkınma planlarını zedeleyen ve sık sık karşılaşılan siyasi krizlerden muzdarip. Benzer şekilde Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki geniş rezervler, Krallık'ın 26 milyonluk nüfusu tarafından zayıflatılıyor. Bu rezervlerin zayıflamasına neden olan faktörlerden bir diğeri ise, Birleşik Arap Emirlikleri'nin rezervlerinin %93'üne sahip olan Abu Dabi ile federasyonu oluşturan diğer altı kaynak-yoksulu emirlik arasındaki farklılıklar.

Petrol (ve bir süredir doğal gaz) rantları, sosyal sözleşmenin ve Körfez İşbirliği Konseyi devletlerindeki siyasi sistemleri destekleyen yeniden dağıtım mekanizmalarının oluşturulması ve sürdürülmesinde merkezi bir rol oynadı. Petrol ihracatından elde edilen gelirler, siyasi ekonomileri dönüştürdü; devlet-toplum ilişkilerini şekillendirdi ve bu süreçte ortaya çıkan "rantçı" devletlerin ekonomik kalkınmasını zedeledi. Bununla birlikte, 1960'lı ve 1970'li yıllarda müreffeh ve eli bol devletler ortaya çıktı. Söz konusu dönemde, görece olarak daha az bir nüfus ve kişi başına daha yüksek servet söz konusuydu. O dönemden beri, demografik baskılar ve dağıtımçı ekonomik politikaların piyasa bozucu etkisi, Körfez bölgesindeki yönetim biçimleri üzerinde önemli yapısal dengesizlikler yarattı. Bu dengesizlikler ise, en çok, petrol-öncesi yaşanan zorluklar hakkında herhangi bir deneyimi olmayan ve mevcut refahı hazır bulmuş olan genç kuşakları etkiliyor.

Kırk yıl süren hızlı demografik büyüme, önümüzdeki on yıllar boyunca etkisini sürdüre-

FOTOĞRAF: <http://www.sxc.hu>

cek olan bir genç nüfus şişkinliği yarattı. Arap Yarımadası'ndaki nüfus, 1950'de 8 milyon iken, 2007'de 58 milyona yükseldi ve 2050 yılında 124 milyona çıkması bekleniyor. Söz konusu rakamlar, mevcut refah mekanizmaları ve istihdam piyasaları üzerinde büyük bir baskı oluşturuyor ve hali hazırda tüm Körfez ülkelerinde uygulanmakta olan ekonomik çeşitlilik programlarının önemini gözler önüne seriyor. Dahası, Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinin nüfusunun yaklaşık %70'i, 2008 rakamlarına göre 30 yaş altında bulunurken, bunun %30'u da 14 yaş ve altı. Dolayısıyla, Körfez ülkelerinin, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki diğer devletlerle birlikte, mevcut genç nüfusa iş ve eğitim imkanları yaratması gerekiyor.

Hızlı nüfus artışı, uygun istihdam fırsatlarıyla dengelenmez ise, iç istikrarın önünde uzun yıllar devam edecek bir sorun çıkabilir. Bu durumun Körfez İşbirliği Konseyi devletleri üzerindeki etkisi ise, üretkenliği olmayan ve varsa yoksul rant peşinde koşan zihniyetler sonucunda daha da büyüdü. Bu zihniyet, dengesiz ve zümrelere ayrılmış istihdam piyasaları yaratırken, özel sektör ucuz göçmen işçilerin egemenliği altına girmiş bulunuyor.

Bu gidişat, gelirler ve servet arasında giderek büyüyen bir uçurum yaratırken, Körfez İşbirliği Konseyi devletleri içindeki artan eşitsizliklerin de açık bir göstergesini oluşturdu. Burada Suudi Arabistan çarpıcı bir örnek; keza bu ülkede kişi başına düşen gelir düzeyi 1980'de 16.650 dolar iken, 2000'lere gelindiğinde 7.239 dolara geriledi. Bu düşüş petrol fiyatlarındaki ani düşüşle aynı döneme denk gelse de ve ardından ciddi bir sermaye birikimi süreci yaşansa da, 2003–2008 yılları arasında petrol fiyatlarında yaşanan patlama, bu eşitsizlikleri gizlemeye yetmedi. Bölgede yeni bir "yoksul" sınıfı yarattı. Tüm bunlar, mezhepler arasındaki gerilimlerin üzerine örtebilir; tıpkı mutlak ve göreceli yoksulluk oranlarının dengesiz kalkınma politikalarıyla bağlantılı olduğu Bahreyn'de veya Suudi Arabistan'da olduğu gibi... Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin bazı kısımlarında ise yurtaşlar ile mülteciler arasındaki gerilimler, aynı şekilde örtbas ediliyor.

2007 Kasım'ında McKinsey danışmanlık grubunun yürüttüğü bir çalışma, artan işsizlik sonucu bölgede yaşanan sorunların boyutlarını gözler önüne serdi. Raporda iddia edildiğine göre, resmi rakamların aksine, Bahreyn, Umman ve Suudi Arabistan'daki gerçek işsizlik oranı, %15'i geçmiş durumda; dahası 16–24 yaş arası kesim açısından söz konusu rakamın %35'e yükselmesi söz konusu. Raporun bir diğer bulgusu ise, artık doyum noktasına ulaşmış kamu sektörünün, istihdam piyasasına adım atan vatandaşlar açısından istihdam garantisini sağlayacak durumda olmadığı. Buna ilave-ten, yerel eğitim sistemlerindeki ciddi noksanlıklar da, rapor tarafından ortaya çıkarılıyor: Körfez İşbirliği Konseyi'ndeki istihdam piyasalarına giriş yapanların çoğu, özel sektörde çalışmak için gereken niteliklerden yoksun. Genç işsizliği ise, giderek daha ivedi bir sorun haline geliyor ve yerel eğitim standartları ile istihdam piyasasının gerekleri arasındaki uyumsuzluktan ayrı düşünülmemesi gerekiyor.

Resmi yetkililer ve politika-yapıcılar ise, bu gerçeklerin farkında görünmüyor. Potansiyel sorunlara dair bilinçlilik durumları, 2000'li yıllarda tüm Körfez İşbirliği Konseyi üyesi ülkelerde başlatılan iddialı "ekonomin çeşitlendirilmesi" konulu projelerin nirengi taşını oluşturdu. 1990'ların ortalarından başlayarak, bir sürü ulusal "vizyon" ve planlarda, Körfez İşbirliği Konseyi ekonomilerinin çeşitlendirilmesine yönelik hedefler belirlendi ve üretkenlik temelinin genişletilmesi hedeflendi. Şaşırtıcı olmasa gerek, tüm bu adımlar ilk olarak Umman ve Bahreyn'de atıldı; keza bu ülkelerdeki petrol rezervleri oldukça yakın bir dönemde tükenecek. Politika-yapıcılar, ekonomik ve endüstriyel temellerini genişletmek üzere tasarlanan reformlar benimse-diler. Amaç, hidro-karbon gelirlerine olan bağımlılığın azaltılması ve bunun iç güvenliğe olası risklerinin asgari düzeye indirilmesiydi. Petrol-dışı ve üretken, katma-değere sahip ekonomik sektörlerin yaygınlaştırılması, istihdam piyasalarında çalışan vatandaşların oranının artırılmasına yönelik programla-

FOTOGRAF: <http://luness.com/en>

rın hızlandırılması ve ekonomik büyümenin motoru olarak özel sektörün güçlendirilmesi öngörülmüyordu.

Tüm bu çabalar ise, Katar, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin daha sonra ortaya koyduğu girişimlerin gölgesinde kaldı. Katar'ın iddialı 2008 Katar Ulusal Vizyonu-2030'da, Katar'ın karşılaştığı beş büyük sorun sıralanıyordu. Bu sorunlar arasında, mevcut ve gelecek jenerasyonların gereksinimlerinin karşılanması ve ekonomik büyüme ile sosyal kalkınmanın uyumlaştırılması yer alıyordu. Suudi Arabistan'daki ekonomik çeşitlenme girişimlerinin ardından iki yönlü bir yaklaşım benimsendi: bir açıdan yerleşim ve bilgi üretimi merkezleri olarak "ekonomik kentler" kurulması planlanıyor; diğer açıdan ise sofistike ve satışa dönük (downstream) bir petro-kimya endüstrisi yaratılması öngörülmüyordu. Tüm bu iddialı projeler, 2009-2014 yılları arasında yaklaşık 10,8 milyon kişiye istihdam yaratacak. Bununla birlikte, 2009 yılında Kuveyt Ulusal Bankası'nın hazırladığı bir rapora göre, yeterince kalifiye olan Suudi işçiler, mevcut pozisyonların sadece yarısını (5,45 milyon) kaplıyor; gerisini ise mülteci işçilere bırakmış oluyor. Bu durum ise, insani gelişim ve insan sermayesi göstergelerindeki gerilemenin, ilgili planların önünde nasıl bir engel oluşturduğunu gözler önüne seriyor.

Birleşik Arap Emirlikleri'nde ise, Dubai'li politika-yapıcıların hızlandırdığı kalkınma modeline göre ise, emirlik, hizmet ve lojistik sektörleri için uluslararası bir merkez haline gelecek. Bu yaklaşım, Körfez ülkeleri arasında petrol-sonrası endüstriye geçiş anlamında en radikal girişim olarak kabul edildi ve ilk aşamada petrol sektörünün GSYİH'ya katkısının 2006 itibarıyla %5,1'e gerilemesini sağladı. Dubai iş modelinin 2008-2009 yılları arasında yaşadığı iç çöküş, beraberinde, Körfez ülkelerindeki ekonomik çeşitlilik yanlıları açısından bir uyarı niteliğindedir. Dubai'nin sürdürülebilir bir petrol-dışı ekonomik temel yaratmadaki başarısızlığı, etkin bir ekonomik çeşitlilik politikasının önündeki engelleri somut bir şekilde gözler önüne serdi. Ne ironiktir ki, petrol-dışı bir ekonomi yaratmak için, petrol-zengini komşu Abu Dabi'den acil finansman desteği alınmış; bu şekilde mali çöküş önlenmişti. Tüm bunlar ise, Dubai'nin Birleşik Arap Emirlikleri nezdindeki bağımsızlığı açısından kayda değer bir maliyet teşkil etmişti.

Arap Baharı'na Verilen Tepkiler

Ocak 2011'de Arap Baharı'nın patlak vermesi sonucunda, Körfez İşbirliği Konseyi devletlerinin monarşik siyasi sistemlerine dair talepler yeni bir soluk kazanmış oldu. Söz konusu sistemlerde kapsamlı bir değişikliğe gidilmesine yönelik bir dizi çağrı, ilk başta yönetici elitleri sınırlendirdi ve bu otoriter devletlerde muhalefete ne ölçülerde izin verildiğini gösterdi: bu çağrılar dillendirenlere baskı uygulandı; keza anlamlı bir siyasi değişim getirmek üzere kolları sıvayan demokrasi-yanlısı gösteriler karşısında re-

jim göz açtırmıyordu. Muhalif isyancıların kendilerini ifade edecek siyasi mecraların birer birer ortadan kaldırılması, reform yanlıları ile baskı yanlıları arasında ciddi bir görüş kutuplaşmasına yol açtı.

Dolayısıyla, Körfez bölgesindeki siyasi ortamın temelleri, Arap dünyasında yaygın gösterilerin patlak vermesinden bile önce atılmıştı. Bahreyn'de 2010 Ekim'inde gerçekleşen parlamento seçimleri, insan hakları savunucuları ve muhalif aktivistlerin tutuklanmasıyla birlikte zarar gördü. Kuveyt'te güvenlik güçlerinin karıştığı bir dizi olay, Aralık 2010'da halka açık bir toplantıya yapılan saldırıyla sonuçlandı ve bu saldırı sırasında dört milletvekili dövülüp yaralandı. Bu sırada, yönetimdeki aileye eleştirilerini açıkça dillendiren üst-düzyer bir hukukçu ve yazarın tutuklanması, Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri arasında en açık topluma sahip olmasıyla bilinen Kuveyt'in namını lekeledi. Arap Baharı'ndan bile önce muhalefetin talepleri

lerinin ve baskıcı karşılıkların bu şekilde keşişmesi, artık tek bir kıvılcımın çakılmasını bekliyordu.

Bahreyn, yönetimdeki Sunni El-Halifa ailesi ile çoğunluğu Şiiilerden oluşan nüfusu arasındaki sosyo-politik gerilimin ışığında, geniş kapsamlı bir protestonun patlak verdiği ilk Körfez ülkesi oldu. Şubat ayı ortasındaki demokrasi-yanlısı protestolar, kısa süre içinde, reform yapılmasına dair mezhepler-arası bir çağrı niteliğine büründü. Çağrıda bulunanların sayısı ve neredeyse tüm sosyal sınıfları içermesi, yetkili mercilere bir panik havası esmesine ve sert bir yanıt vermelerine neden oldu. Bahreyn Savunma Kuvvetleri'ni kullanarak protestoları sonlandırmak üzere yapılan ilk girişimin, göstericileri bastıramamasından sonra, Bahreyn hükümeti sıkıyönetim ilan etti ve Mart ayında Suudi ve Birleşik Arap Emirlikleri güçlerini, Körfez İşbirliği Konseyi'ni kurulan Yarımada Kalkan Kuvveti (Peninsula Shield Force) kisvesi altında "ülkesine davet etti". Ardından, 1 Ha-

ziran günü sıkıyönetim hali kaldırıldı; ancak Yarımada Kalkan kuvvetleri, halen Bahreyn'de varlıklarını sürdürüyorlar ve Temmuz 2011'de gerçekleşen bir Ulusal Diyalog görüşmesinden ne bir uzlaşma kararı çıktı, ne de hükümet ile muhalefet arasında bir anlaşma sağlanmasına yönelik ilerleme kaydedildi.

Daha küçük ölçekli (ancak yine de oldukça etkili) protestolar, Kuveyt'te, Umman'da ve Suudi Arabistan'ın petrol zengini Doğu Eyaleti'nde gerçekleşti. En sonuncusu oldukça dikkate değerdi; çünkü Şii yanlısı destek protestoları gerçekleşti ve bazı Suudi Şiiiler, ellerinde Bahreyn bayraklarıyla suyun öteki yanındaki ezilen halklar lehine dayanışma sloganları seslendirdiler. Suudi otoriteler açısından ise, bu durum, olayların gidişatında endişelendirici bir değişim anlamına geliyordu; özellikle de krallıkta yaşayan Şii toplulukların, marjinalleştikleri ve dinsel baskı altında tutuldukları yönündeki şikayetleri bunun bir göstergesiydi. Buna yanıt olarak, Suudi, Bahreynli ve diğer Körfez İşbirliği Konseyi üyesi devlet yetkilisi, İran'ı içişlerine karışmakla itham ederek eski bir taktiği devreye soktu; böylelikle kendi içlerinde yaşanan anlaşmazlıkları dışallaştırdı ve hedef şaşırttı.

Suudi Arabistan'daki yetkililer de, Mart ayında krallığın ilk siyasi partisi olacak olan Umma İslam Partisi'ni kurma girişiminde bulunan beş entelektüel tutukladılar. Bu, Birleşik Arap Emirlikleri'nde de oldukça baskın hale gelen siyasi muhalefetin üzerinde baskı kurma stratejisinin bir parçasıydı. Emirliklerden 133 entelektüelin imzaladığı bir dilekçede ise, Federal Ulusal Konsey'in tüm üyelerinin doğrudan seçimle belirlenmesi ve anayasada değişikliğe gidilerek tüm yasal ve düzenleyici yetkilerin Konsey'de toplanmasının sağlanması isteniyordu. Bununla birlikte, yetkililerin verdiği tepki, dilekçeyi imzalayan birçok kişinin tutuklanması ve bu dilekçeye destek veren üç STK üzerinde hükümet denetimi kurulması şeklinde oldu. Bundan kısa süre sonra, 19 Nisan günü Körfez ülkelerinden 190 entelektüel, yayımladıkları bir bildiri, "özgürlük, adalet ve demokrasiye dair barışçıl talepleri bastıran bazı Körfez ülkesi hükümetlerinin davranışlarının endişe verici olduğu" kaydediliyordu.

Körfez devletlerinin verdikleri siyasi tepkiler, büyük ölçüde, kısa-vadeli tedbirlere (Kuveyt, Bahreyn ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkeler tarafından nakit para dağıtılması; Suudi Arabistan, Bahreyn ve Umman gibi ülkelerde zaten gereğinden fazla genişlemiş kamu sektörlerinde ilave istihdam yaratılması gibi) odaklandı. Diğer yandan, tüm bunlar, kısa vadede ayaklanmaları durdurup istikrar sağlamak üzere tasarlanan "denenmiş ve sınanmış" tedbirlerdi: "sorunun üzerine para saçarak kapatılacağı" düşünülüyordu. Böyle yaparak başarılı oldular. Kanıtı da, Arap Baharı'nın zorlu geçen ilk iki ayından beri bölgede görülen göreceli sükunettir.

YENİDEN ŞEKİLLENEN KÜRESEL SİYASİ MANZARA PETROL SONRASI BİR ÇAĞA YAKLAŞIRKEN

Baştafi 20. Sayfada

Bununla birlikte, toplumun kilit sektörleri üzerinde, üretkenliği bozacak şekilde bedeller ödeterek, patronaj politikalarını daha da şiddetlendirmeye dönük kararlar, küresel düzeyde rekabet gücü yüksek Körfez ekonomileri yaratmaya yönelik tasarllanmış ekonomiyi çeşitlendirme programlarıyla çelişiyordu.

Özel sektörü güçlendirip yurttaşların kamu sektöründe istihdam edilmesinin önünü tıkamak yerine, Suudi Arabistan'da uygulandığı şekliyle Refah Paketleri, (sadece İçişleri Bakanlığı bünyesinde) 60.000 ilave Suudi'ye istihdam sağlamayı ve kamu sektöründe (özel sektörde değil!) çalışanların asgari ücretini artırmayı öngörüyordu. Tüm bunlar ise, uzun vadede hem rekabet gücü, hem de –son keredede- sonsuza dek refah dağıtmaya devam edemeyecek olan devletlerin mali sürdürülebilirliği üzerinde çok büyük bir hasara neden olacak. Öte yandan, bir şeyi vermek, onu geri almaktan daha kolay olduğu için, tüm bunlar servet düzeyleri üzerinde gözle görünür baskılar uygulayacak. Siyasi hassasiyetlere bakıldığında ise, Körfez İşbirliği Konseyi üyesi hükümetler, daha önce verdikleri mali teşvikleri kolaylıkla geri alamayacaklar. Körfez devletlerinin kaynakları er ya da geç tükenecek; ancak son dönemde yaşanan istikrarsızlık sırasındaki duruşları gösteriyor ki, rejimlerinin varlıklarını devam ettirmeye dönük kısa süreli stratejiler, kapsamlı reforma yönelik uzun-vadeli vizyonlar karşısında öncelik kazanacak. Bu durum en çok Bahreyn'de göze çarpıyor; keza bu bölgede yıllardır turizme ve finansal merkez olmaya dönük yapılan yatırımlar, kitlesel sosyal muhalefet karşısında siyasi bekasını korumak için şiddetli bir mücadeleye girişen hükümet tarafından feda edildi.

Enerji Politikalarına Yönelik Etkiler

Peki, tüm bunlar Körfez devletlerinin büyük enerji ihracatçıları olarak konumları açısından ne anlama geliyor? Körfez İşbirliği Konseyi üyesi devletler, küresel ham petrol üretiminin yaklaşık %19'unu, toplam doğalgaz üretiminin ise %8'ini ellerinde bulunduruyorlar. Buna ek olarak, petrol rezervlerinin de yaklaşık %37'sini ellerinde tutan bu ülkeler, dünya çapında doğalgaz rezervlerinin de %25'ine sahipler. Suudi Arabistan'ın elinde dünyanın en geniş petrol rezervleri var. Katar ise, dünyanın üçüncü en büyük doğalgaz rezervine sahip. Körfez bölgesinin küresel petrol ve doğalgaz üretiminden aldığı pay, 2000'de %28 iken, 2020'de %33'e yükselmesi hedefleniyor. Bu artışın büyük bölümü Asya piyasalarına yönelirken, stratejik öneminin ise, önümüzdeki on yıllar boyunca daha da artması bekleniyor. 2009 yılında sembolik bir dönüm noktasına erişildi: Suudi Arabistan'dan Çin'e ihraç edilen petrol miktarı, ilk kez ABD'ye ihraç edilen miktarı aştı.

Sadece rezerv düzeylerine dayanan bu iyimser tabloyu gölgeleyen iki eğilim söz konusu:

1. Başa baş petrol fiyatlarından dolayı Körfez ekonomilerinin bütçelerini dengeleme gerekleri: Geçtiğimiz on yıl boyunca Suudi Arabistan açısından petrol fiyatı varil başına 20 dolardan, bugün yaklaşık 90 dolara yükseldi. Bu hızlı artışın devam etmesi ve hatta daha da hız kazanması bekleniyor. 2015 yılı itibariyle, Uluslararası Finans Enstitüsü'nün öngörülleri, petrol fiyatının 115 dolara yükseleceği şeklinde. Merkezi Riyad'da bulunan Jadwa Investments'ın 2011 yaz döneminde yayımladığı bir rapordaki tahminine göre ise, 2030 yılı itibariyle petrolün varil başına fiyatının 320 dolara erişmesi mümkün. Bahreyn'de ise varil başına petrol fiyatı halihazırda 100 doları aşarken, petrol-zengini Kuveyt'te söz konusu fiyat, geçtiğimiz yıllara göre bir artış kaydederek, 80 dolara yaklaşıyor. Hem Birleşik Arap Emirlikleri, hem de Umman, petrolün varil başına fiyatının 60 doların üstüne çıkmasını isterken, Katar, bu konuda en güvenli konumda bulunuyor; keza petrolün varil başına fiyatı 41 dolar olduğu zaman bile bütçesi başa baş hale geliyor.

Bu yüksek fiyatlar, kısmen, Körfez hükümetlerinin ayaklanmaları bastırmak için yapmayı taahhüt ettikleri devasa harcamaları yansıtıyor. Sadece Suudi Arabistan, 130 milyar dolar değerinde acil refah paketleri uygulayacağını açıkladı. Söz konusu paket, 2007 yılına kadar uygulanan yıllık hükümet bütçesinden bile daha yüksekti. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, Bahreyn ve Umman için 20

milyar dolar değerinde bir kalkınma fonunu kabul ederken, Birleşik Arap Emirlikleri'nde Abu Dabi, en yoksul kuzey emirliklerine aktarmak üzere 4,4 milyar dolarlık bir programı uygulamaya koydu. Küresel çapta yüksek seyreden petrol fiyatları, aynı zamanda rejimlerin sübvansiyonlara yaptıkları harcamaları da artırıyor; keza söz konusu sübvansiyonlar, gıda ve yakıt fiyatlarını siyasi olarak kabul edilebilir (ancak yapay olarak düşük) düzeylerde tutuyor. Bir önceki bölümde açıklandığı gibi, siyasi ve sosyal endişelere mali açıdan sürdürülemeyen bir şekilde yanıt verme yönünde alınan kararın, orta ve uzun vadede ciddi sonuçları olacak. Gerçekten de, Jadwa raporunda 2030 yılında Suudi Arabistan'a dair oldukça kasvetli bir tablo çiziliyor: yapılan spekülasyona göre, bu tarihte azalan petrol üretimine ek olarak, yabancı varlıklar da hızla azalışa geçecek ve kamu-özel sektör borçlarının düzeyi yükselecek.

2. Bir diğer eğilim ise, ülke-içi enerji tüketim modellerinin sürdürülebilirlikten uzak oluşu. Bu durum, sübvansie edilen fiyatlardan enerji tedarik etmeye yönelik, piyasa-bozucu fiyatlandırma politikalarını ve Körfez İşbirliği Konseyi devletlerinin endüstriyelleşme (ve kentleşme) projelerinin enerjiyoğun doğasını yansıtıyor. Her iki eğilim de, neredeyse dizginlenemeyen bir enerji tüketim kültürünü destekliyor. Bu kültür dahilinde, elektriğin mürşifçe kullanımından (hatta elektrik, tüm Katarlılara bedava) ve hane-içi tüketim alışkanlıkların-

dan, tuzlu su arıtma tesislerine ucuz elektrik tedarikine ve Körfez ülkelerinin ekonomilerini çeşitlendirme programlarının nirengi noktasını oluşturan petrokimya ve alüminyum endüstrilerine hammadde sağlanmasına dek birçok unsur devreye giriyor. Buna karşılık, yerel piyasalara varil başına yaklaşık 8–10 dolarlık hammadde tedariki yapılırken, söz konusu rakamın küresel düzeydeki karşılığının 80–90 dolar aralığında olduğunu vurgulamak gerekiyor. Bu durum, rejimler üzerinde çifte bir maliyet doğuruyor. Öyle ki, bu rejimler, yapay olarak ülke içinde düşük tutulan petrol fiyatlarını sübvansie etmeyi sürdürmek zorundayken, bir yandan da uluslararası piyasa fiyatlarında ihracat ve satış yapamadıkları için ciddi bir fırsat maliyeti doğuyor.

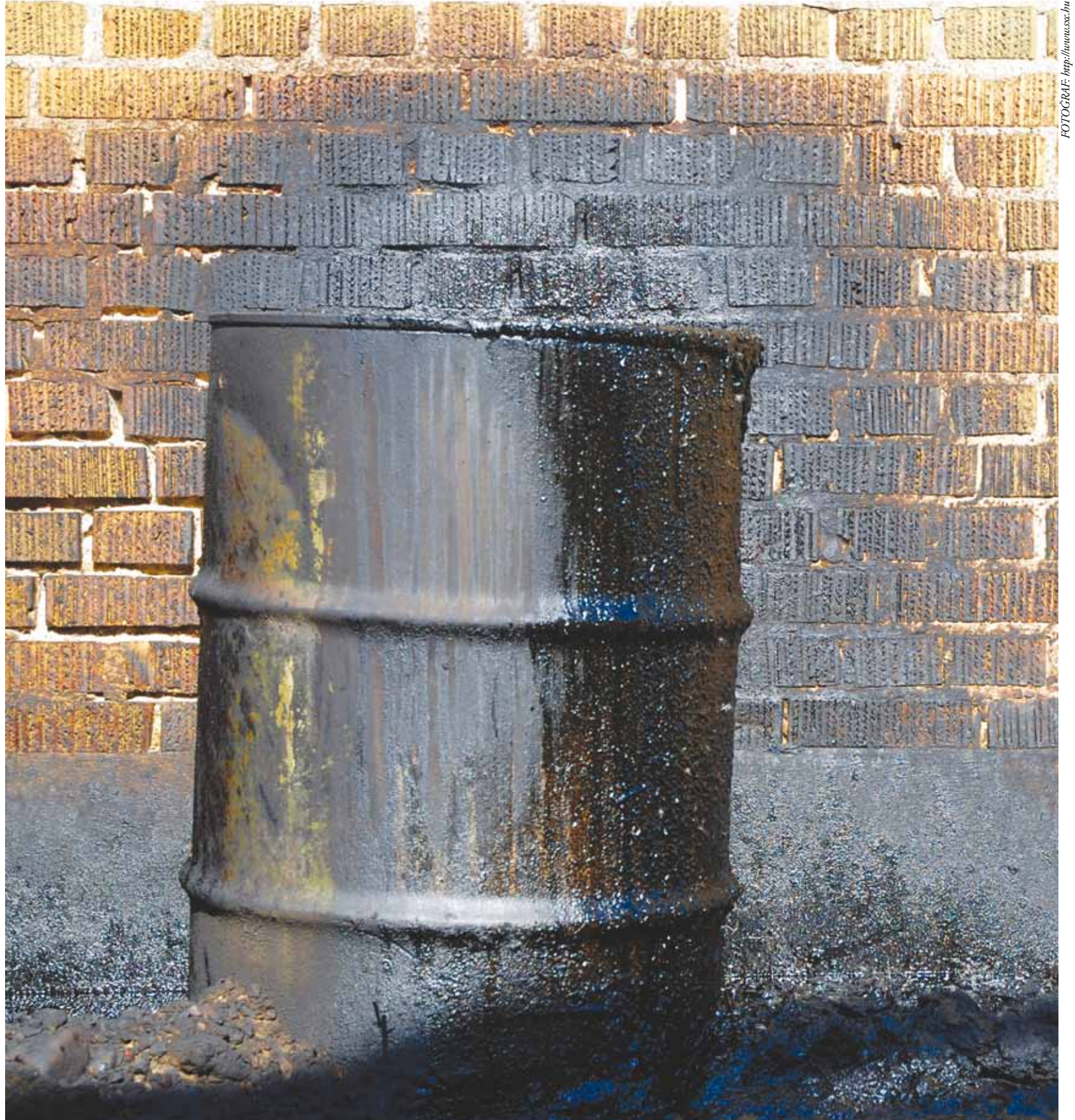
Sürdürülebilirlikten uzaklaşan tüketim, ne kadar çözümsüz kalırsa o kadar büyük bir sorun haline geliyor. Bu tüketimin boyutları, Suudi Elektrik Şirketi'nin 2011 baharında derlediği resmi bir raporda daha net bir şekilde ortaya kondu. Raporunda, halihazırda Suudilerin petrol üretiminin yaklaşık üçte birinin (yani günde 8,5 milyon varil), yerel talebi karşılamak için kullanıldığı ve bu talebin de öncelikli olarak elektrik üretiminden kaynaklandığı kaydedilirken, geriye kalan petrolün ihracatından elde edilen gelirin ise, hükümet gelirlerinin yaklaşık %80'ini oluşturduğu belirtiliyordu. Bununla birlikte, rapor şöyle bir uyarıda daha bulunmuştu: eğer mevcut yerel tüketim düzeyleri bu şekilde devam ederse, bu üretim oranları-

la yerel talebi karşılamak 2030'dan sonra mümkün olmayacak. Artan nüfus oranları da, enerjiye gelecekte daha fazla talep gösterileceğinin bir işareti. Kuveyt'te yapılan benzer bir araştırmaya göre de, eğer mevcut tüketim eğilimleri değiştirilmez ise, 2027 yılı itibariyle petrol üretiminin tümünün ülke-içi tüketimine aktarılması gerekecek.

Fonların ülke-içinde yanlış mecralara aktarılması da, Körfez İşbirliği Konseyi devletleri açısından kritik önem arz eden bir mesele. Sübvansie edilen enerji ve diğer emtia fiyatları, refahı devletten topluma aktarmak suretiyle sosyal ayrılıkları durdurmak isteyen “genel-geçer anlaşmanın” (ruling bargain) önemli bir unsurunu oluşturuyor. On yıllardır uygulanan dağıtımci politikalar, kazanılmış haklar yarattılar ve –ileride geri dönüşü oldukça zor olacak şekilde- insanların kendilerini bazı konularda yetkili görmelerine yol açtılar. Bununla birlikte, Arap Baharı'na verilecek bölgesel yanıtlar, rejimlerin bu üretkenlikten uzak ve rant peşinde koşan davranış modellerini dönüştürme görevini yeterince üstlenmediğini veya üstlenmek istemediğini gösteriyor.

Enerji tüketimine dair sürdürülmesi olanaksız modeller, dolayısıyla, gelecekte de devam edebilir; ve bu durum hem hidrokarbon oranlarının tükenmesini hızlandırıp, hem de enerjinin ülke-içi kullanıma doğru kaydırılmasının fırsat maliyetini yükseltir.

Devamı 23. Sayfada

FOTOĞRAF: <http://www.usc.hu>

BÖLGESEL VE ULUSLARARASI ETKİLER

Baş tarafı 22. Sayfada

Bu durumun bölgesel ve uluslararası etkileri bulunuyor.

Bölgesel düzeyde, Körfez bölgesinde enerji-zengini bölgelerle enerji-yoksulu bölgeler arasındaki uçurum derinleşecek. Görece kaynak yoksulluğu, daha şimdiden Bahreyn, Umman ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde Abu Dabi dışındaki altı emirliği etkisi altına almış bulunuyor. Buna karşılık olarak, yeni bağımlılık biçimleri ortaya çıkıyor ve bölgesel ilişkileri yeniden şekillendiriyor. Bahreyn, uzun zamandan beri Suudi Arabistan'ın Abu Safa petrol sahasını paylaşıyor; ve kendi rezervleri azaldığı için, söz konusu petrol sahasından elde ettiği gelirler giderek daha büyük bir önem kazanmış bulunuyor.

Kuveyt ise, artan iç talebi karşılamak için Katar'dan sıvılaştırılmış doğalgaz ithal etmeyi denedi; ancak Suudi Arabistan, toprakları içindeki bir boruhattı üzerinde yap-tırım uygulamayı reddedince, bu denemesi başarısızlıkla sonuçlandı. Bunun yerine, Kuveyt, Avustralya'dan ve diğer Pasifik sahalarından doğalgaz ithal etmeye başladı. Tıpkı Dubai'nin yaptığı gibi...

Bu sırada, Abu Dabi de Katar ile önemli bir anlaşmaya imza atarak, Katar'ın sıvılaştırılmış doğalgazını oldukça düşük bir orandan satın aldı; bunun karşılığında da sıvılaştırılması ve daha yüksek fiyatlardan Asya piyasalarına satılması için kendi doğalgaz rezervlerini tahsis etti. Bu durum ise, Katar'da gerilime yol açtı ve Katar, 2020 yılına kadar devasa Kuzey Sahası'nda yeni doğalgaz keşif çalışmaları üzerinde moratoryum koyduğunu açıkladı.

Körfez'in Hızla Küreselleşmesinin Etkileri

Körfez'in hızla küreselleşmesi, Körfez ülkelerinin küresel ekonomi içindeki konumlanmaları üzerinde etkiler doğuruyor. Küresel üretim, ticaret ve finans yapılarında makro ölçekteki değişimler, kilit önem arz eden (ve Batılı olmayan) nüfus merkezlerinin yükselişinde de yansımaları buluyor. Körfez İşbirliği Konseyi devletleri, bu geniş kapsamlı yeniden dengeleme çabası içinde rol oynadılar. Çin, Hindistan ve Rusya ile olan ekonomik ve siyasi bağlar, son yıllarda gözle görülür şekilde arttı ve bölgesel gelişmelere stratejik bir ilgisi olan bir dizi yeni aktörün sürece dahil olmasıyla sonuçlandı. Her ne kadar ABD ve diğer Batılı güçler ile olan güvenlik ittifakı, Körfez İşbirliği Konseyi üyesi devletlerin dış güvenliğini desteklemeyi sürdürse de, bu ittifaka olan güven ile bu ülkelerin ekonomik ve ticari yönlerini doğuya çevirmeleri arasında bir bağlantısızlık baş gösteriyor.

2008 yılında Hindistan Başbakanı Manmohan Singh, Hindistan'ın bu bölgeyi kendi komşuluk bölgesinin ayrılmaz bir parçası olarak gördüğünü açıkladı. Katar ve Umman ile deniz güvenliğine dair savunma işbirliği anlaşmaları imzalamasının yanı sıra, Hindistan'ın 2010 Şubat'ında Suudi Arabistan ile Riyad Deklarasyonu'nun altına imza attığını görüyoruz. Söz konusu deklarasyon, Hindistan ve Suudi Arabistan arasındaki ikili ilişkileri stratejik bir ortaklık mertebesine yükseltti. Deklarasyonun ardındaki itici güç ise, kısmen, istikrara yönelik olarak Yemen, Afganistan ve Pakistan'dan kaynaklanan tehdit karşısında Suudilerin bölgesel bağlarının stratejik bir şekilde yeniden değerlendirilmesiydi. Bununla birlikte, Hintli diplomatlar, Körfez'de büyük bir aktör olarak Çin'in yıldızının hızla parlaması karşısında rahatsızlıklarını giderek daha fazla dillendirmeye başladılar ve Çin'in bölgede giderek Hindistan'a meydan okuyan bir güç haline geleceğini iddia ettiler.

Çin'in çıkarlarının ilk yansımaları bulduğu belge, onuncu Beş Yıllık Planı oldu. 2001-2005 yılları arasını kapsayan söz konusu plan, spesifik olarak ilk kez "enerji güvenliği"ne atıfta bulundu. Çin, aynı zamanda Pakistan'ın derin-su limanı Gwadar'da büyük bir donanma üssü inşa etti. üs, 2005 yılında açıldı ve

2008 yılında tam operasyonel hale geldi. Bu üs sayesinde, Çin, İran ve Afrika'dan yaptığı ham petrol ithalatlarının Sincan bölgesine ulaştırılması için bir transit terminal elde etmiş oldu. Bu üssün daha geniş çerçeveden anlamı ise, Çin'in bu şekilde Arap Denizi'nde –Hürmüz Boğazı'nın girişinden sadece 400 kilometre ötede- stratejik bir üs sahibi olması ve böylelikle aslı önem arz eden enerji güvenlik çıkarlarını koruyup, deniz güvenliğini denetim altında tutabilmesidir. İki Çinli savaş gemisinin Aden Körfezi'ndeki korsanlarla mücadelede altı aylık misyonlarını tamamladıktan sonra Abu Dabi'nin Zayed limanına demirlemesiyle birlikte, Çin'in açık denizlerde elde ettiği yetenekler yeni bir ivme daha kazandı.

Rusya da Körfez ülkelerinin geneliyle olan siyasi ve ekonomik bağlarını geliştirmeye başladı ve Katar ile Suudi Arabistan ile bağlarını güçlendirdi. Dönemin devlet başkanı Vladimir Putin'in bu iki ülkeye Şubat 2007'de yapmış olduğu ziyaretler, Sovyet veya Sovyet-sonrası dönemin bir liderinin Soğuk Savaş bitiminde diplomatik ilişkilerin düzeltilmesinin ardından yaptığı ilk ziyaret oldu. Bu gezi, ortak yatırım fırsatlarını ve enerji üreten ülkelerle işbirliğini güçlendirmek üzere tasarlanmıştı. Suudi Arabistan açısından bakıldığında, Kral Abdullah'ın 11 Eylül'ün ardından ABD'ye olan bağımlılığını azaltmak üzere stratejisi bağlamında Rusya ile bağlarını güçlendirme girişimini yansıttı. Rusya ile Katar arasındaki bağlar, aynı zamanda, Doğalgaz İhracatçı Ülkeler Formu'ndaki işbirliği ve ikili anlaşmalar (2010 yılında Qatar Petroleum International ile Yamal Yarımadasındaki Arktik doğalgaz rezervlerini geliştirmek üzere varılan anlaşma gibi) çerçevesinde bütünlük kazandı.

Aden Körfezi'nde ve Hint Okyanusu'nda artan korsanlık vakalarına uluslararası camianın tepkileri, birçok aktörün bölgesel güvenlik yapılarından menfaati olduğu bir geleceğe işaret ediyor. Avrupa Birliği, ilk deniz misyonunu 2008 Kasım'ında Atalanta Operasyonu'yla başlattı; amacı, Dünya Gıda Programı'nın Somali'ye yaptığı gıda yardım sevkîyatlarını korumak ve Aden Körfezi'nden transit geçen savunmasız gemilerin güvenliğini sağlamaktır. İçlerinde Çin, Hindistan, Rusya ve İran'ın bulunduğu başka birçok ülke de, bölgesel enerji güvenliği çıkarlarını korumak için kendi savaş gemilerini konuşlandırdılar. Çin Halk Kurtuluş Ordusu (PLA), bölgede her yıl geçen 1200 Çin gemisini korumak için iki destroyer ve bir tedarik gemisi görevlendirdi. Bu bir dönüm noktasıydı; keza AB'ye benzer şekilde, Doğu Asya dışında Çin deniz kuvvetlerinin gerçekleştirdiği ilk operasyonel misyon olarak kayda geçti.

10 Yıllık Dönemde Alınacak Kararlar

Körfez İşbirliği Konseyi, acilen sürdürülebilir dengeler tesis etme ihtiyacını beyan ediyor –özellikle de, huzursuzlukları gidermek üzere alınan kısa dönemli tedbirler ile doğal kaynaklara olan artan talepler arasında... Petrol-sonrası çağa kaçınılmaz geçiş için hazırlıklı olmak, siyasi ve ekonomik yapıların yeniden formüle edilmesini gerektiriyor. Önümüzdeki yıllarda ve on yıllık dönemlerde alınacak kararlar, dünya çapında sonuçlar doğuracak; çünkü Körfez İşbirliği Konseyi üyesi devletlerin ticari ve stratejik önemleri bunu gerektiriyor. Bu makalenin öne sürdüğü sav ise; istikrarın geçici ve kırılğan bir durum olduğu ve zaman içinde sadece şiddeti artacak olan içsel çelişkiler ve baskılara karşı savunmasız olduğudur. Körfez Devletlerinin uluslararası olarak çok daha entegre bir hal alması ve geçmişi göre çok daha yüksek bir küresel profil izlemesiyle birlikte, bölgedeki gelişmeler çok daha yakından takip edilecek; çünkü Körfez İşbirliği Konseyi üyesi devletler, bu zorlu geçiş dönemini yaşamaya devam ediyorlar.

Kaynak: <http://eng.globalaffairs.ru/number/Approaching-a-Post-Oil-Era-15328>
* Dr Kristian Coates Ulrichsen; Londra Ekonomi ve Siyasi Bilimler Okulu'nda Körfez Ülkeleri Kalkınma, Yönetişim ve Küreselleşme Kuveyt Programı'nın direktör yardımcısı ve kudemli araştırmacıdır.

MİLLİ KARATECİMİZ FEYZA CAN, 21 YAŞ ALTI BAYAN KUMİTE DALINDA TÜRKİYE 2.Sİ OLDU

05-08 Ocak 2012 tarihleri arasında, Bursa ili ev sahipliğinde organize edilen "Türkiye Karate Kulüpler Şampiyonası ve Milli Takım Seçmeleri" kapsamında, Üniversitemiz Mühendislik Mimarlık Fakültesi/Bilgisayar Mühendisliği Bölümü öğrencisi Feyza CAN, 53 Kg. Kumite Dalında Türkiye İkincisi olarak yeniden Milli

takımdaki yerini almıştır. Aynı kapsamda Üniversitemiz Mühendislik Mimarlık Fakültesi/İç Mimarlık Bölümü öğrencisi Kübra KOCACIK, Bayan Kata Dalında Türkiye üçüncüsü olmuştur. Sporcu-öğrencilerimizi kutluyor, başarılarının üniversitemiz çatısı altında artarak devam etmesini diliyoruz.

'KULÜPLER BOKS ŞAMPİYONASI' TÜRKİYE ÜÇÜNCÜSÜ İAÜ'DEN ÇIKTI...

İstanbul Aydın Üniversitesi/ Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu İşletme Yönetimi Programı öğrencisi Ibrahim ANLI, 21-23 Aralık 2011 Tarihlerinde Antalya ili ev sahipliğinde organize edilen "Türkiye Kulüpler Boks Şampiyonası'n da 60 Kg da Türkiye 3. sü olmuştur. Sporcu-öğrencimizi kutluyor, başarılarının Üniversitemiz çatısı altında artarak devam etmesini diliyoruz ...

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ FUTBOL TAKIMI, BAKIRKÖY SPOR KULÜBÜ VE YEŞİLOVA SPOR KULÜBÜ KARŞISINDA GALİP GELEN TARAF OLDU...

İstanbul Aydın Üniversitesi Futbol Takımı 2011-2012 spor yılı hazırlık çalışmaları kapsamında 28.11.2011 Çarşamba günü, 10.00 da Yeşilova Spor Kulübü Sahasında, Bakırköy Spor Kulübü ile yapılan hazırlık maçı sonucunda sahadan 7-5 galip ayrılan taraf olmuştur. Yine 2011-2012 Spor yılı hazırlık çalışmaları kapsamında, 16.01.2012 Pazartesi günü 10:00

da, Yeşilova Spor Kulübü ile yapılan hazırlık maçı sonucunda oynadığı futbolla göz doldururken, sahadan 6-1 lik farklı sonuçla galip ayrılan taraf olmuştur. Çekişmeli geçen müsabakayı fair play kurallarına uygun tamamlayan sporcu öğrencilerimizi kutluyor başarılarının artarak devam etmesini diliyoruz.

NÜKLEER ENERJİ RAPORU: NÜKLEER ENERJİYE GEÇİŞTE TÜRKİYE MODELİ RAPORU AÇIKLANDI

FOTOĞRAF: http://www.ssc.tl

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Danışmanı ve EPPAM Onursal Başkanı Prof. Dr. Hasan SAYGIN'ın yazarları arasında yer aldığı "Nükleer Enerjiye Geçişte Türkiye Modeli" raporu yayınlandı.

The Plaza Otel'de düzenlenen basın toplantısı ile EDAM Başkanı Ülgen'in koordinasyonunda, Prof. Dr. İlhan Or, Prof. Dr. Hasan Saygın, Doç. Dr. Gürkan Kumburoğlu ve Doç. Dr. İzak Atıyas'ın katkılarıyla hazırlanan ve Türkiye'de nükleer enerjinin güvenliğinin sağlanması için uygulamaya konulan politikaların değerlendirildiği ve önerilerde bulunduğu "Nükleer Enerjiye Geçişte Türkiye Modeli" başlıklı rapor açıklandı.

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Danışmanı ve EPPAM Onursal Başkanı Prof. Dr. Hasan Saygın, düzenlenen basın toplantısında nükleer enerji santrallerinin şu ana kadar tasarlanmış en sofistike ve karmaşık enerji sistemleri olduğunun söylenebileceğini belirterek, yakın geçmişte, dünyanın teknolojik açıdan en gelişmiş ülkelerinden olan Japonya'nın Fukushima'daki nükleer kazayı önleyemediğini ve yönetemediğini hatırlattı.

Öte yandan, nükleer güç santrallerinden çıkan atıkların yüzyıllar boyunca aktif kaldığını, nükleer enerji santrali kazalarının küresel çevre ve kamu sağlığı açısından büyük bir tehdit haline geldiğini ifade eden Saygın, ancak Akkuyu Nükleer Santrali'nden çıkan atıkların Rusya'ya gönderileceğini ifade etti.

Saygın, Türkiye'nin nükleer enerji kapasitesini yönetme konusunda deneyimli bir ülke olmadığını ifade etti. Ancak bu sorunun nükleer enerjiye geçen tüm ülkelerin ortak sorunu olduğunu vurgulayan Saygın, bunun çözümü için uzun vadeli bir insan kaynağı geliştirme politikasının hayata geçirilmesi gerektiğini söyledi.

Saygın, Türkiye'nin, nükleer santrallerinin denetimi ve bu alandaki sorumluluklarını net bir biçimde tanımlaması için, yeterli derecede gelişmiş ve sofistike bir yasal ve düzenleyici çerçeveye de sahip olmadığını ve nükleer güce geçişi gözetebilecek bağımsız bir düzenleyici kurumun da henüz oluşturulmadığını belirtti.

Ek denetim sistemi, insan kaynakları eğitimi,

ikinci nükleer santral teknolojisinin seçimi, şeffaf bilgilendirme ve iletişimin önemini vurgulayan Saygın, aynı zamanda Akkuyu'nun tekil niteliğinin bir fırsat olduğunu, çünkü enerji alanında açıklanan hedeflerin gerçekleştirilmesi için güvenlik açısından gerekli kurumsal ve beşeri altyapının oluşturulması gerektiğini söyledi.

Toplantıda konuşan Ülgen, raporun bağımsız akademisyenler tarafından hazırlanmış olmasının Türkiye için bir ilk objektif değerlendirme anlamına geldiğini söyledi.

Nükleer enerji santrallerinin tartışılabilir bir alan olduğunu ve maalesef sunduğu çok önemli ekonomik avantajların yanı sıra ciddi bir risk de barındırdığını ifade eden Ülgen, "Bu nedenle Türkiye'nin nükleer enerjiye geçiş sürecinin toplumun çeşitli kesimleri tarafından ideolojiden uzak şekilde tartışılması ve bir ortak akıl yaratılması büyük önem taşıyor" dedi.

Ülgen, raporun araştırma sürecinin 9 ay sürdüğünü ve rapora katkıda bulunan bilim insanlarının, dünyadaki nükleer enerji santralleri parkını, kazaları, alınan güvenlik önlemlerini, insan kaynakları eğitimini titizlikle incelediğini vurguladı.

Akkuyu Projesi için Rusya ile yapılan anlaşmanın ekonomik avantajları ile güvenlik dezavantajlarının da aynı titizlikle incelendiğini aktaran Ülgen, şunları kaydetti:

"Sonuçta da Akkuyu için sürdürülen tartışmaların doğru bir zemine oturması için iyi bir başlangıçta imza attığımızı düşünüyorum. Bu rapor ışığında bundan sonra neye odaklanmamız gerektiği ortaya çıkıyor. Güvenlik riski üzerine titizlenmeye devam edelim, ama avantajları da doğru değerlendirilelim. Akkuyu için Rusya ile yapılan anlaşmanın çok önemli bir ekonomik avantaj sunduğu açık. Görülüyor ki riskler de önemli olsa da kontrol edilebilir seviyede. Ama bu risk kontrolünün nasıl gerçekleştirileceğini sivil toplum ve kamu yönetimi birlikte tartışmalı."

RAPORDAN

Akkuyu Nükleer Güç Santrali Projesi'nin enerji birim fiyatı, yatırım finansman modeli ve güvenlik analizi gibi kamuoyunca merak edilen boyutların ele alındığı raporda, söz konusu projenin, ekonomik açıdan avantajlı olduğu, güvenlik açısından da kontrol edilebilir riskler taşıdığı ifade edildi.

Raporda, Akkuyu Projesi'nin Türkiye'ye elektrikte önemli bir düşük birim fiyatı sağlayacağı, ayrıca tüm finansal risklerin Rusya'ya aktararak önemli bir yatırım modeli avantajı sunduğu belirtildi.

Diğer yandan, Akkuyu Projesi'nde önerilen teknolojinin bugüne kadar denenmemiş olduğuna çekildiği araştırmada, Türkiye'nin sahip olduğu bazı kurumsal, hukuki ve beşeri altyapı ye-

tersizliklerinin güvenlik konusunda riskleri artırdığına da işaret edildi.

Raporda, Akkuyu Projesi'nde öngörülen elektrik fiyatının, 2010 yılı toptan elektrik fiyatına oranla yüzde 60 ila yüzde 284 oranında düşük bir fiyat olduğu vurgulandı.

Akkuyu için seçilen reaktör modeli olan "VVER-1200"ün, dünyanın hiçbir yerinde daha önce işletmeye alınmadığı belirtilen raporda, "VVER-1200" bir üçüncü nesil teknolojisi olup, dünyanın mevcut reaktör filosundan daha güvenli olarak görülebilir, ancak bu kanıtlanmamıştır. Bu eksiklik güvenlik risklerinin artmasına neden olmakta ve güvenlik yönetimini daha zor kılmaktadır" görüşüne yer verildi.

Prof. Dr. Hasan Saygın (solda) düzenlenen basın toplantısında, nükleer enerji santrali kazalarının küresel çevre ve kamu sağlığı açısından büyük bir tehdit haline geldiğini ifade etti.